

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut politologických studií

Katedra mezinárodních vztahů

Bezpečnostní studia

Bc. Ivana Volencová

**Role soukromých vojenských společností při
řešení konfliktů v Africe**

Diplomová práce

Praha 2016

Autor práce: **Bc. Ivana Volencová**

Vedoucí práce: **PhDr. Kateřina Werkman, Ph.D., MRes.**

Rok obhajoby: **2016**

Bibliografický záznam

VOLENCOVÁ, Ivana. *Role soukromých vojenských společností při řešení konfliktů v Africe*. Praha, 2016, s. 102. Diplomová práce (Mgr.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut politologických studií. Katedra mezinárodních vztahů. Vedoucí diplomové práce PhDr. Kateřina Werkman, Ph.D., MRes.

Abstrakt

Tato práce se zabývá tématem soukromých vojenských společností ve vztahu k jejich aktivitám v rámci řešení konfliktů ve čtyřech vybraných afrických zemích – Somálsku, Sierra Leone, Libérii a Pobřeží slonoviny. Cílem této práce je zmapovat jejich činnost ve třech oblastech – během peacekeepingových operací, při budování míru a v rámci snah o udržení stability – a komparací výsledků každé případové studie zhodnotit, v jaké fázi řešení konfliktů soukromé vojenské společnosti operují nejčastěji. Současně se práce pokouší určit, které služby bývají během řešení afrických konfliktů nejžádanější a posoudit, zda v jejich činnosti od roku 1990 do současnosti došlo k nějaké změně. Za účelem získání relevantních podkladů pro provedení komparace autorka provádí analýzu odborných publikací a sebraných dat z oficiálních dokumentů a monitoringových a výzkumných zpráv.

Klíčová slova

bezpečnost, soukromé vojenské společnosti, privatizace, udržení míru, budování míru

Rozsah práce:

Počet slov: 21 021

Počet znaků (bez mezer): 127 111

Abstract

This thesis concentrates on the topic of private military companies in the relation to their activities within conflict resolution in four selected African countries – Somalia, Sierra Leone, Liberia and Côte D'Ivoire. The main goal of this thesis is to chart their activities in three areas – within peacekeeping operations, in peacebuilding and within the efforts to maintain stability – and by comparison of collected data for each case study evaluate within which phase of conflict resolution they operate most frequently. At the same time the attempt of this thesis is to identify services that are desired most during conflict resolution proces in Africa and examine the possibility that private military companies came through some changes since 1990. In order to gain relevant data for the comparison, technical texts and collected data analysis is being carried out.

Keywords

security, private military companies, privatization, peacekeeping, peacebuilding

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu, které jsou v textu řádně vyznačené.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného akademického titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne ...

Bc. Ivana Volencová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala své vedoucí, PhDr. Kateřině Werkman, Ph.D., MRes., za její ochotu, vstřícnost a vedení, díky kterému jsem mohla vypracovat tuto diplomovou práci. Také bych ráda poděkovala své rodině za podporu během přepracovávání diplomové práce.

Obsah

Prohlášení

Seznam použitých zkratk

ÚVOD	1
1. PEACEKEEPING – UDRŽENÍ MÍRU	6
2. PEACEBUILDING – BUDOVÁNÍ MÍRU	8
3. POST-KONFLIKTNÍ STABILITA	11
4. FENOMÉN PRIVATIZACE BEZPEČNOSTI	12
4.1 <i>Soukromé vojenské a bezpečnostní společnosti a problematika jejich definice</i>	14
4.2 <i>SVS vs. žoldnéřství</i>	17
4.2.1 <i>SVS a jejich role při udržení míru</i>	21
4.2.2 <i>SVS a jejich role při budování míru</i>	22
4.2.3 <i>SVS a jejich role při udržení post-konfliktní stability</i>	23
4.2.4 <i>Výhody a rizika plynoucí ze zapojení SVS do mírových operací</i>	23
5. BEZPEČNOST V AFRICE	25
5.1 <i>Somálsko</i>	28
5.1.1 <i>Zapojení SVS během konfliktu</i>	31
5.1.2 <i>Zapojení SVS při budování míru</i>	33
5.1.3 <i>Zapojení SVS do snah o udržení stability v zemi</i>	34
5.2 <i>Sierra Leone</i>	36
5.2.1 <i>Zapojení SVS během konfliktu</i>	39
5.2.2 <i>Zapojení SVS při budování míru</i>	41
5.2.3 <i>Zapojení SVS do snah o udržení stability v zemi</i>	43
5.3 <i>Libérie</i>	44
5.3.1 <i>Zapojení SVS během konfliktu</i>	47
5.3.2 <i>Zapojení SVS při budování míru</i>	48
5.3.3 <i>Zapojení SVS do snah o udržení stability v zemi</i>	50
5.4 <i>Pobřeží slonoviny</i>	52
5.4.1 <i>Zapojení SVS během konfliktu</i>	53
5.4.2 <i>Zapojení SVS při budování míru</i>	56
5.4.3 <i>Zapojení SVS do snah o udržení stability v zemi</i>	57
ZÁVĚR	58
SUMMARY	62
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	66

SEZNAM PŘÍLOH.....	91
PROJEKT DIPLOMOVÉ PRÁCE.....	95

Seznam použitých zkratek

AFRC	Armed Forces Revolutionary Council (Revoluční rada ozbrojených sil)
AMISOM	African Union Mission in Somalia (Mise Africké unie v Somálsku)
AU	Africká Unie
BBC	British Broadcasting Corporation (Britská vysílací společnost)
CIA	Central Intelligence Agency (Ústřední zpravodajská služba)
DDR	Demilitarizace, demobilizace a reintegrace
DSL	Defence Systems Limited
ECOMICI	ECOWAS Mission in Côte D'Ivoire (Mise ECOWAS v Pobřeží slonoviny)
ECOMIL	ECOWAS Mission in Liberia (Mise ECOWAS v Libérii)
ECOMOG	(The ECOWAS Monitoring Group) (Monitoringová skupina ECOWAS)
ECOWAS	Economic Community of West African States (Hospodářské společenství západoafrických států)
EUTM	European Union Training Mission (Výcviková mise Evropské unie)
ICI	International Charter Incorporated
ICRC	International Committee of the Red Cross (Mezinárodní výbor červeného kříže)
LURD	Liberians United for Reconciliation and Democracy
MINUCI	United Nations Mission in Côte D'Ivoire (Mise Organizace spojených národů v Pobřeží slonoviny)
MODEL	Movement for Democracy in Liberia
MPRI	Military Professional Resources Inc.
MRU	Mano River Union (Unie řeky Mano)

NPRC	National Provisional Ruling Council (Prozatímní národní vládnoucí rada)
OSN	Organizace spojených národů
PAE	Pacific Architects and Engineers
PMSC	Private Military and Security Company (Soukromá vojenská a bezpečnostní společnost)
RUF	Revolutionary United Front (Jednotná revoluční fronta)
SBS	Soukromá bezpečnostní společnost (PSC – Private security company)
SIPRI	Stockholm International Peace Research Institute (Stockholmský mezinárodní ústav pro výzkum míru)
SNM	Somali National Movement (Somálské národní hnutí)
SVS	Soukromá vojenská společnost (PMC – Private military company)
SVBS	Soukromé vojenské a bezpečnostní společnosti
UN	United Nations (Organizace Spojených národů)
UNAMSIL	United Nations Mission in Sierra Leone (Mise Organizace spojených národů v Sieře Leone)
UNICEF	United Nations Children´s Emergency Fund (Dětský fond Organizace spojených národů)
UNIOSIL	United Nations Integrated Office in Sierra Leone (Integrovaný úřad OSN v Sieře Leone)
UNIPSIL	United Nations Integrated Peace Building Mission in Sierra Leone (Integrovaná mise OSN pro budování míru v Sieře Leone)
UNITAF	United Task Force Somalia (Jednotná pracovní skupina v Somálsku)
UNMIL	United Nations Mission in Liberia (Mise OSN v Libérii)
UNOCI	United Nations Operation in Côte D´Ivoire (Operace Organizace spojených národů v Pobřeží slonoviny)
UNOSOM	United Nations Operation in Somalia

	(Operace Organizace spojených národů v Somálsku)
UNSOM	The United Nations Assistance Mission in Somalia (Asistenční mise Organizace spojených národů v Somálsku)
USA	United States of America (Spojené státy americké)
VIP	Very Important Person (Velmi důležitá osoba)

Úvod

Vymezení tématu

Konec studené války v roce 1989 s sebou přinesl pro globální bezpečnostní prostředí mnoho dramatických změn. Rozpad bipolárního systému znamenal pro mnohé slabé státy ztrátu jistoty a stability, která jim do té doby byla zajišťována jednou ze světových mocností. Po narušení studenoválečné systémové stability tak následoval nástup tzv. nového bezpečnostního paradigmatu, který vytvořil ideální podmínky pro rozvoj soukromého bezpečnostního sektoru.

Přesto, že se fenomén privatizace bezpečnosti dostal do popředí veřejné pozornosti poměrně nedávno, jeho jisté formy je možné detekovat například už v éře starověku. Řeč je o žoldněrství a jemu podobných aktivitách, které byly ve starověku poměrně častým jevem. Přesto, že o těchto historických formách soukromé bezpečnosti ještě nemůžeme hovořit jako o soukromých vojenských společnostech, je žoldněrství možné považovat za jejich předchůdce.

Soukromé vojenské společnosti, jak je známe dnes, se na mezinárodním poli začaly výrazněji objevovat právě v období po konci studené války. V této době se soukromý bezpečnostní sektor začal dynamicky rozvíjet a počet bezpečnostních firem v následující dekádě rapidně vzrostl. Soukromé vojenské a bezpečnostní firmy svou činností tak postupně začaly přebírat některé funkce, které dosud byly výsadou států. Tradiční Weberovské pojetí moderního státu (1919) a jeho monopolu na legitimní použití síly bylo těmito událostmi podkopáno a nuceno ustoupit do pozadí.

I přes značnou kontroverznost soukromého bezpečnostního průmyslu, jehož sílící pozice v rámci mezinárodního společenství je v posledních letech tématem vášnivých odborných debat, jsou tyto společnosti, mimo jiné, stále častěji využívány dokonce i během operací na udržení a budování míru, což výrazně zvyšuje potřebu věnovat tomuto tématu větší pozornost.

Soukromý bezpečnostní sektor v posledních dvou dekádách výrazně expandoval i na africkém kontinentu. Mnoho afrických post-konfliktních zemí s nefunkčními státními institucemi a špatnou bezpečnostní situací je pro soukromé vojenské společnosti ideálním

působíštěm. Soukromé vojenské společnosti tu byly zapojeny přímo do konfliktů, podpořily mírové operace nejrůznějších aktérů, asistovaly během procesů budování míru a mnohdy svou činností přispívají i k udržení křehké stability v těchto zemích.

Cíle práce a výzkumné otázky

Vzhledem k neúspěšnému zpracování původního tématu, byla práce přepracována a její zaměření bylo změněno. Cílem této práce je především zmapovat činnost soukromých vojenských společností v Africe se zaměřením na jejich zapojení do řešení konfliktů. Výzkum bude veden za účelem zodpovězení následujících výzkumných otázek: *V jaké fázi řešení konfliktu jsou soukromé vojenské společnosti v Africe nejaktivnější? a Jaké služby jsou klienty soukromých vojenských společností během řešení konfliktů v Africe nejžádanější?*. Současně se práce pokusí zhodnotit, zdali od devadesátých let dvacátého století do současnosti došlo ke změně v zapojení soukromých vojenských společností do řešení konfliktů, nebo zda jejich činnost zůstala v Africe beze změny.

Pracovní metodika

Hlavním metodickým postupem zvoleným pro vypracování této diplomové práce je literární rešerše dostupných odborných textů zaměřených na studium vztahu mezi činností soukromých vojenských společností a procesem řešení konfliktů v Africe. Pro podložení argumentů předložených v této práci bude využito i relevantních dat z dostupných oficiálních dokumentů, výzkumných a monitoringových zpráv a zpravodajských serverů. Za účelem zodpovězení vytyčených výzkumných otázek bude provedena komparace případových studií čtyř vybraných afrických zemí – Somálska, Sierry Leone, Libérie a Pobřeží slonoviny. Výzkum každé z případových studií bude rozdělen do tří hlavních oblastí – zapojení soukromých vojenských společností během konfliktu, při budování míru a jejich zapojení do snah o udržení post-konfliktní stability.

Při zkoumání zapojení soukromých vojenských společností do afrických konfliktů se autorka zaměří na jejich roli v rámci peacekeepingových operací odpovídajících třetí generaci mírových operací dle trojgenerační typologie Michaela Doylea (2006). V této části půjde o výzkum zapojení soukromých vojenských společností v těchto konfliktech:

- (a) občanská válka v Somálsku započatá roku 1991
- (b) občanská válka v Sieře Leone probíhající mezi lety 1991-2002
- (c) občanská válka v Libérii trvající od roku 1989 do roku 2003
- (d) první občanská válka v Pobřeží slonoviny probíhající v letech 2002-2007

Proces peacebuildingu v této práci odpovídá bezpečnostní dimenzi post-konfliktního budování míru podle Heinera Hänggiho (2005), který v rámci této dimenze vyzdvihuje důležitost tří procesů: (1) reformy bezpečnostního sektoru, (2) procesu demilitarizace, demobilizace a reintegrace a (3) reformy právního řádu.

Post-konfliktní stabilita bude pro potřeby této práce chápána jako fáze následující po ukončení základních procesů budování míru. Výzkum v této oblasti bude specifický pro každou studii, neboť bude zaměřen na aktivity soukromých vojenských společností při řešení hlavních bezpečnostních problémů charakteristických pro danou zemi.

V závěru práce budou postupně porovnány výsledky výzkumu zapojení soukromých vojenských společností do jednotlivých fází řešení konfliktu vybraných případových studií a jejich syntézou dojde k zodpovězení vytyčených výzkumných otázek.

Přehled odborné literatury

Pozornost tématu expandujícího soukromého bezpečnostního sektoru byla v největší míře světovými odborníky na bezpečnost věnována v první dekádě jednadvacátého století. Dostupná literatura se nejčastěji věnuje problematice regulace jejich činnosti a upozorňuje na rizika pramenící z jejich nadměrného využívání. K autorům takových publikací patří například Caroline Holmqvist, James Cockayne, Fred Schreier a Marina Caparini, Doug Brooks, Anna Leander, Todd S. Milliard nebo Peter W. Singer.

Většina odborníků se také v rámci tématu soukromých vojenských a bezpečnostních společností zabývá jejich rolí během peacekeepingových operací (Oldřich Bureš, Eric George, Azeez Olaniyan, Åse Gilje Østensen, Christopher Spearin, Herbert Howe), přičemž jejich účast na procesu budování míru bývá v odborné literatuře spíše opomíjena.

Co se týče geografického zaměření studia činnosti soukromých vojenských a bezpečnostních společností, je pozornost ve velké míře věnována kontroverznímu zapojení soukromého bezpečnostního sektoru do operací v Iráku a Afghánistánu (Jennifer K. Elsea, Peter W. Singer, Jeremy Scahill, David Isenberg). Informace o činnosti soukromých vojenských a bezpečnostních společností v Africe však zůstávají stále relativně povrchní a příliš nezacházejí do detailů. Navíc je většina takto zaměřených publikací tématicky soustředěna kolem případu Executive Outcomes v Siere Leone. Asi největšími odborníky na soukromý bezpečnostní sektor v Africe jsou Sabelo Gumedze a Christopher Kwaja, z jejichž publikací tato práce čerpá.

Struktura textu práce

Teoretická část práce je rozdělena do čtyř hlavních kapitol. První tři kapitoly se zabývají pojmy udržení míru (peacekeeping), budování míru (peacebuilding) a post-konfliktní stabilita. Každá z těchto kapitol rozebírá základní vývoj a možnosti chápání těchto konceptů, přičemž vyzdvihuje způsob, jakým jsou tyto koncepty vnímány pro potřeby vypracování této práce.

Čtvrtá kapitola se zabývá tématem privatizace bezpečnosti a s ním spojeným nástupem soukromých vojenských a bezpečnostních společností. Upozorňuje na problematiku definice těchto společností a nejasnosti v jejich kategorizaci. Zároveň poukazuje na jejich nejednotné vnímání a komplexnost celého tématu. Dále pak nabízí stručný přehled možností zapojení soukromých vojenských společností v rámci peacekeepingu, peacebuildingu a udržení stability v zemi a předkládá příklady služeb, které soukromé vojenské společnosti během těchto procesů nabízejí, a upozorňuje na výhody a možná rizika jejich zapojení do mírových snah.

Praktickou část tvoří kapitola, která je věnována soukromému bezpečnostnímu sektoru v Africe, přičemž předkládá možné faktory, které v posledních desetiletích zásadně ovlivnily jeho vývoj a přispěly k jeho výrazné expanzi na celém africkém kontinentu. Tato kapitola je dále rozdělena do čtyř základních podkapitol, z nichž je každá zaměřena na jednu případovou studii – Somálsko, Sierru Leone, Libérii a Pobřeží slonoviny. Případové studie jsou vždy uvedeny stručným přehledem historického vývoje země a popisem základních mezníků zkoumaného konfliktu a následně rozděleny do tří výzkumných částí – zapojení soukromých vojenských společností během konfliktu,

zapojení soukromých vojenských společností při budování míru a zapojení soukromých vojenských společností do snah o udržení stability v zemi.

V závěrečné kapitole jsou shrnuty a porovnány výsledky výzkumu těchto tří oblastí všech případových studií a syntézou výsledků komparace jsou následně v závěru zodpovězeny výzkumné otázky.

1. Peacekeeping – Udržení míru

Od konce druhé světové války se pro mezinárodní společenství stal peacekeeping významným nástrojem pro zvládání a řešení konfliktů (Greig, Diehl, 2005, s. 621). První mírová operace byla vedena pod záštitou Organizace Spojených národů (OSN) už v roce 1948 s cílem dohledu na dodržení dohody mezi Izraelem a jeho arabskými sousedy (United Nations Department of Peacekeeping Operations, 2012, s. 15). Přesto však, co se týče OSN, tři čtvrtiny peacekeepingových operací byly zahájeny až od roku 1988 (Greig, Diehl, 2005, s. 621).

Pojetí a definice peacekeepingu je mnoho. Blíže se touto problematikou zabývá Oldřich Bureš, který se ve své práci *Wanted: A Mid-Range Theory of International Peacekeeping* (2007) věnuje různým pojetím konceptu peacekeepingu a jeho vývoji a upozorňuje na nedostatečný konsenzus ohledně cílů peacekeepingu. Poukazuje například na skutečnost, že neustálý rozvoj peacekeepingových operací (vedených jak OSN, tak jinými aktéry), které postupem času nabývaly na velikosti i rozsahu, značně zkomplikoval hledání vhodné definice odpovídající operacím vedeným za účelem udržení míru. Začaly se tak objevovat nové výrazy jako klasický peacekeeping (*classical peacekeeping*), vynucení míru (*peace enforcement*) nebo nastolení míru (*peace making*) (Bureš, 2007, s. 409). Bureš zmiňuje i generační teorii peacekeepingu, jejímž zastáncem je například Michael Doyle, který dělí vývoj peacekeepingových operací OSN do tří generací. První generace peacekeepingu zahrnuje podle Doylea tradiční operace určené pro řešení mezistátních krizí. V tomto případě se jednalo především o rozmístění neozbrojených či lehce ozbrojených jednotek OSN za účelem monitoringu příměří mezi zneprátenými stranami, stažení vojenských jednotek či nárazníkových zón, zatímco probíhala politická jednání mezi stranami konfliktu. Do druhé generace peacekeepingu řadí Doyle multidimenzionální operace určené pro řešení situací po ukončení občanské války, do kterých už byla zahrnuta implementace mírových dohod sloužících jako podklad pro udržitelný mír. Na rozdíl od první generace, kdy měly operace především tradiční vojenské funkce, v druhé generaci se peacekeeping zaměřuje i na policejní a civilní otázky. Třetí generaci operací odpovídá výraz vynucení míru (*peace enforcement*). Do této generace jsou zahrnuty operace od vojenské ochrany dodávek humanitární pomoci až po vynucení příměří a případně i asistenci při obnově válkou zničených padlých států (Doyle, Sambanis, 2006, s. 11-15).

Peacekeeping byl definován i generálním tajemníkem OSN Boutrosem Boutrosem-Ghalim v *Agendě pro mír* z roku 1992. Boutros-Ghali v ní popisuje peacekeeping jako přítomnost jednotek OSN v poli, pro kterou je nutný souhlas všech zúčastněných stran konfliktu a která běžně zahrnuje kromě vojenského personálu i personál policejní, mnohdy se zapojením civilistů. Dále rozvádí, že peacekeeping je metoda, která rozvíjí možnosti pro prevenci konfliktů a nastolení míru (Boutros-Ghali, 1992, s. 45).

Zodpovědnost OSN za udržení mezinárodního míru a bezpečnosti je zakotvena v Chartě OSN z roku 1945 a peacekeeping je jedním z nástrojů OSN, jak tomuto závazku dostát. Právní základ pro peacekeeping je možné najít v kapitole VI týkající se tradičních metod pro mírové urovnání konfliktů a v kapitole VII, které zahrnují o něco agresivnější operace vynucení míru (United Nations Department of Peacekeeping Operations, 2012, s. 11).

Peacekeepingové operace vedené OSN jsou založené na třech základních zásadách. První je nutnost souhlasu stran konfliktu, druhou je nestrannost a třetí je užití síly pouze v případech sebeobrany nebo v případě, že Rada bezpečnosti dané misi udělí mandát na užití síly za účelem ochrany civilního obyvatelstva, které se ocitlo v situaci bezprostředního ohrožení fyzického násilí (United Nations, 1945, s. 8-11).

Aktéry peacekeepingu nemusí být pouze mezivládní organizace, ale i nevládní či neziskové organizace, státy, dokonce i jednotlivci. Vzhledem k zaměření této práce, bude pozornost věnována především mírovým operacím vedeným OSN, případně ve spolupráci s Hospodářským společenstvím západoafrických států (*Economic Community of West African States - ECOWAS*), přičemž bude výzkum zaměřen na operace odpovídající třetí generaci výše zmíněné Doylovy trojgenerační typologie peacekeepingových operací (2005).

2. Peacebuilding – Budování míru

Přesto, že případy zahraniční pomoci během poválečné rekonstrukce státu je možné zaznamenat už v období po druhé světové válce při obnově Evropy a Japonska, termín peacebuilding neboli budování míru je relativně nový. Prvním, kdo definoval pojem peacebuilding byl tehdy ještě generální tajemník OSN Boutros Boutros-Ghali (Hänggi, 2005, s. 10). Ten v roce 1992, ve své Agendě pro mír, uvedl budování míru na mezinárodní politickou scénu při svém výčtu cílů OSN. Za jeden z cílů OSN totiž Boutros-Ghali vytyčil nutnost připravenosti OSN k asistenci při budování míru, které chápal jako opětovné vybudování institucí a infrastruktury ve státech poničených válkou a současné budování a posilování mírových vazeb mezi poválečnými státy. Zároveň popisuje peacebuilding jako „*action to identify and support structures which will tend to strengthen and solidify peace in order to avoid relapse into conflict*“, tedy volně přeloženo jako činnost pro rozpoznání a podporu struktur, které budou směřovat k posílení a upevnění míru, za účelem vyvarování se opětovnému vypuknutí konfliktu (Boutros-Ghali, 1992, s. 43-46). Podle Kwaji to v praxi znamená, že pod slovním spojením budování míru si můžeme představit procesy jako například odzbrojení všech soupeřících stran a následnou likvidaci zbraní či dokonce jejich vyřazení z provozu, odstranění min, repatriaci uprchlíků a celkové obnovení pořádku. K procesům nutným k vybudování stabilního prostředí a trvalého míru však patří i poskytnutí poradenství a výcviku bezpečnostnímu personálu, dohled na průběh svobodných nezmanipulovaných voleb, technická podpora, posílení snah o ochranu lidských práv, reforma a posílení vládních institucí či podpora účasti veřejnosti na politických procesech probíhajících v dané zemi. V zásadě je tedy cílem i celým smyslem peacebuildingu vytvořit po ukončení konfliktu stabilní politické, právní a ekonomické systémy a instituce, které by byly schopny zabránit jakémukoli opětovnému vypuknutí násilného konfliktu (Kwaja, 2011a, s. 77-78).

Heiner Hänggi (2005) upozorňuje na nezbytnost odlišení širokého a úzkého pojetí peacebuildingu. Agenda pro mír (1992) totiž spojuje proces budování míru čistě s post-konfliktním obdobím. Podle Boutrose-Ghaliho následuje budování míru po preventivní diplomacii (*preventive diplomacy*), uzavření míru (*peacemaking*) a udržení míru (*peace-keeping*). Na začátku devadesátých let měl tedy proces budování míru ten samý význam jako dnešní pojetí post-konfliktního peacebuildingu (Boutros-Ghali, 1992, s. 46).

Koncept budování míru byl ale později dále rozvinut a rozšířen Valným shromážděním OSN v *Dodatku k Agendě pro mír* z roku 1995. Tento dokument už rozlišuje mezi peacebuildingem jako takovým a post-konfliktním peacebuildingem, který je spojen s čistě post-konfliktní fází. *Dodatek k Agendě pro mír* vyzdvihuje význam budování míru pro všechny fáze konfliktu, ne pouze pro období, které následuje po uzavření míru, a zdůrazňuje především jeho důležitost pro předcházení konfliktům. Článek 47 například hovoří o procesech, které mohou podpořit úspěšnou preventivní diplomacii, stejně dobře jako snahu o opětovné nastolení trvalého míru po ukončení konfliktu. Zmiňuje tak například proces demilitarizace, kontrolu lehkých zbraní, institucionální reformy, zkvalitnění policejního aparátu či soudního systému, monitoring lidských práv a sociální a ekonomický rozvoj. Všechny tyto procesy, ke kterým se mezinárodní společenství uchyluje v rámci budování míru, mají podle Valného shromáždění OSN velký význam i pro snahy předejít konfliktu, ne pouze pro obnovení stability a pořádku ve společnostech zničených táhlými válkami (UN General Assembly, 1995, s. 12).

V reakci na sílící trend klesajícího počtu probíhajících ozbrojených konfliktů a rostoucího počtu post-konfliktních oblastí, došlo OSN k rozhodnutí o vytvoření Komise pro budování míru (Hänggi, 2005, s. 3-4). Komise pro budování míru je poradní mezivládní orgán, jehož třemi hlavními cíli jsou: (a) posilovat vzájemnou spolupráci hlavních mezinárodních aktérů zapojených do budování míru v dané oblasti (a sloužit tak jako hlavní komunikační uzel mezi aktéry), navrhnout společné strategie a priority pro danou oblast, a tím posílit interinstitucionální koordinaci, (b) soustředit pozornost na rekonstrukci a budování institucí nezbytných pro správné fungování státu, (c) zajistit předvídatelné a udržitelné financování těchto procesů, stejně tak jako trvalou pozornost mezinárodního společenství věnovanou budování míru (Wiharta, 2006, s. 141).

Přesto, že během vývoje peacebuildingu už došlo k několika vylepšením a zdokonalením celého konceptu, existují stále značné mezery v jeho provedení, které brání dosažení požadované efektivity celého procesu. Podle Hänggiho (2005) existuje jistý konsenzus, že je post-konfliktní peacebuilding multidimenzionální proces transformace státu z válečného stavu k míru skládající se ze tří stejně důležitých a vzájemně se posilujících dimenzí. Těmi jsou bezpečnostní, politická a socio-ekonomická dimenze (viz Příloha č. 1: Budování míru jako multidimenzionální proces). Budování míru by tedy

mělo usilovat o rozvoj ve všech třech dimenzích současně a rovnoměrně. Hänggi současně klade velký důraz na důležitost bezpečnostní dimenze a kvalitu správy bezpečnostního sektoru. Pokud nedojde k řádnému odzbrojení a demobilizaci vojáků a obyvatelstvo bude ohroženo nespolehlivým a špatně řízeným policejním aparátem či ozbrojenými silami, bude vybudování míru velmi prchavé a výrazně se zvýší pravděpodobnost, že daná společnost opět upadne do víru bouřlivého konfliktu. V rámci bezpečnostní dimenze post-konfliktního budování míru Hänggi vyzdvihuje tři klíčová témata, kterým je potřeba věnovat zvýšenou pozornost. Při jejich vytyčení Hänggi překračuje klasické dimenzionální dělení a jednotlivé dimenze do jisté míry propojuje. Jako klíčová bezpečnostní témata tedy Hänggi vnímá: (1) reformu bezpečnostního sektoru a vládnutí - kromě samotné reformy bezpečnostního sektoru tato položka zahrnuje i zapojení ozbrojených nevládních aktérů a zplnomocnění občanské společnosti, (2) proces demilitarizace, demobilizace a reintegrace (DDR) - do tohoto procesu jsou zahrnuty odzbrojení, demobilizace a reintegrace bývalých bojovníků a dětských vojáků, kontrola a nešíření ručních a lehkých zbraní a odstraňování min - a (3) právní řád a přechodnou spravedlnost - do této oblasti Hänggi zahrnuje kromě přechodné spravedlnosti i legální režimy v rámci přechodné správy a opatření proti nelegálnímu obchodu s lidmi (Hänggi, 2005, s. 4-16).

Právě z tohoto pojetí bezpečnostní dimenze post-konfliktního budování míru bude tato práce vycházet při zkoumání rolí soukromých vojenských společností, přičemž se zaměří na jejich působení v rámci reformy bezpečnostního sektoru, procesu odzbrojení, demobilizace a reintegrace a zajištění přechodné spravedlnosti.

3. Post-konfliktní stabilita

Termíny post-konfliktní stabilita a stabilizační operace jsou nejčastěji vnímány jako součást peacekeepingových a peacebuildingových misí v post-konfliktních oblastech (Barnett, 2006; McDonough, 2008). Stabilita je ale v zásadě cílem obou procesů. Co to tedy stabilita vlastně znamená? Touto otázkou se zabývali odborníci v publikaci *Stable states: Rethinking social cohesion and good governance* z roku 2014, jejímiž editory jsou Peter Webinger a Alexander Schahbasi. Ti vnímají stabilitu jednoduše jako absenci nestability a jako základ pro dosažení bezpečnosti, míru a prosperity. Podle nich stabilita stojí na dvou hlavních pilířích: sociální soudržnost a dobré vládnutí. V rámci dobrého vládnutí navíc zdůrazňují důležitost tří dimenzí: právního řádu, odpovědnosti a absence korupce (Webinger, Schahbasi, 2014, s. 4).

Pro potřeby této práce bude post-konfliktní stabilita chápána jako stav následující po ukončení základních procesů budování míru, jehož je dosažení národní stability cílem.

Výzkum se pokusí zaměřit především na:

- 1) Stabilitu politického systému
- 2) Kvalitu a výkonnost bezpečnostního sektoru
- 3) Stav justice a míru kriminality
- 4) Sociální a ekonomické podmínky

Při zkoumání zapojení SVS do udržení stability ve vybraných zemích se práce zaměří především na bezpečnostní problémy dané země a aktivity soukromých vojenských společností při jejich řešení. Tato část výzkumu se tedy nezaměří na stejné oblasti činnosti SVS ve všech případových studiích, ale na jejich činnost, která odpovídá specifickým potřebám dané země pro udržení její stability.

4. Fénomén privatizace bezpečnosti

Ve třech výše zmíněných fázích konfliktu bývají v poslední době stále častěji využívány služby soukromých vojenských a bezpečnostních společností, které jsou výsledkem rychlého rozvoje procesu privatizace bezpečnosti. Co znamená pojem privatizace bezpečnosti a co si představit pod označením soukromé vojenské a bezpečnostní společnosti? Právě těmito otázkami se zabývá následující kapitola.

Fenomén privatizace bezpečnosti není tak zcela novým jevem. Na jisté formy privatizace bezpečnosti a použití síly je možné narazit již ve starověku. Mezi takové formy, které můžeme považovat za předchůdce současných soukromých vojenských a bezpečnostních společností, patří například žoldnéřství, které bylo ještě donedávna poměrně běžným jevem, či najímání soukromých vojsk, které sahá hluboko do lidské historie. Bývalo běžné, že si jednotlivci, komunity či dokonce státy najímaly soukromá vojska nebo pouze jednotlivé vojáky za účelem zabezpečení svých území či majetku. Toto se ovšem změnilo po uzavření Vestfálského míru v roce 1648, kdy bylo ustanoveno, že za bezpečnost svých obyvatel je zodpovědný sám stát (Vejnović, Pavlović, 2010, s. 20). Konceptem západního moderního státu se zabýval i Max Weber, známý německý sociolog, který ve své eseji z roku 1919 *Politik als Beruf* (angl. *Politics as a Vocation*) definoval moderní stát jako lidskou komunitu, jež uplatňuje nárok na monopol legitimního užití fyzické síly v rámci daného území. Podle Webera je moderní stát jediným zdrojem práva použití síly, a je tedy čistě jeho zodpovědností zajistit bezpečnost svých obyvatel (Weber, 1919, s. 1).

Toto tradiční západní pojetí státu však v důsledku rychle se měnícího bezpečnostního prostředí začalo ustupovat a princip státního monopolu legitimního užití síly začal být podkopáván, což způsobilo, že státy musely přenechat jisté pravomoci stále více sílícímu soukromému sektoru (Vejnović, Pavlović, 2010, s. 20-21).

Podle Damiana Lilly (2000), programového manažera International Alert¹, za rychlým nástupem fenoménu privatizace bezpečnosti stojí několik základních faktorů. Prvním je konec studené války a rozpad bipolárního systému, jímž byla narušena jistá systémová stabilita. Přestože pro některé části světa znamenal konec studené války mír,

---

¹ International Alert je nezávislá nevládní peacebuildingová organizace. *International Alert, Who We Are*. Dostupné z: <http://www.international-alert.org/who-we-are>. [cit. 2014-06-01]

pro mnohé konfliktní oblasti znamenal ztrátu jistoty a stability, kterou jim do té doby zajišťovala jedna ze světových mocností. Dalším důvodem pro rozvoj privatizace v oblasti bezpečnosti je podle Lilly globalizace, která neustále podkopává schopnost mnohých států zajistit bezpečnost. Rozvojové státy bývají neustále vedeny mezinárodními finančními institucemi k začlenění se do globální ekonomiky a k reformě jejich hospodářství. Tyto procesy však mnohdy zapříčinily narušení politické stability a podkopání veřejné bezpečnosti. Ovšem asi nejdůležitějším důvodem pro růst soukromého bezpečnostního sektoru, který souvisí s koncem studené války a rozvíjející se globalizací, je výrazně se měnící bezpečnostní prostředí a nástup tzv. nového bezpečnostního paradigmatu, který připravil živnou půdu pro činnost soukromých vojenských a bezpečnostních společností - SVBS (Lilly, 2000, s. 3-7).

Podobný názor má i doktorka Caroline Holmqvist (2005) ze Stockholmského mezinárodního institutu pro výzkum míru (*Stockholm International Peace Research Institute - SIPRI*). I ona datuje největší vzestup soukromého bezpečnostního průmyslu na začátek devadesátých let dvacátého století. Podle ní byly faktory ovlivňující tento fenomén jak na straně poptávky, tak na straně nabídky. Za ty nejdůležitější ovšem považuje tyto tři: „ (a) *the dominance of post-cold war free market models of the state, propelling a strong trend towards the outsourcing of traditional government functions;* (b) *the global downsizing of national militaries, providing a vast pool of trained former military personnel for recruitment by private companies; and (c) the gradual disengagement of the major powers from many parts of the developing world*“ (Holmqvist, 2005, s. 2). Volně přeloženo, Holmqvist vnímá jako nejdůležitější faktory, které ovlivnily dramatický rozvoj soukromého bezpečnostního sektoru, následující tři okolnosti. Prvním faktorem, který Holmqvist zmiňuje, je převaha modelu volného trhu pohánějící silný trend k outsourcingu tradičních vládních funkcí. Dalším činitelem je podle Holmqvist globální redukce ozbrojených sil, která poskytla soukromým firmám možnost vybírat své zaměstnance z velkého množství specializovaných bývalých vojenských pracovníků, a posledním faktorem, který přispěl k rychlému nástupu SVBS, je postupně se snižující angažovanost světových mocností v mnoha částech rozvojového světa (Holmqvist, 2005, s. 2).

S výše zmíněnými tvrzeními souhlasí i Peter Singer (2005), který v souvislosti s rozvojem soukromého bezpečnostního sektoru vyzdvihuje důležitost stejných faktorů

jako již zmínění odborníci, tedy konec studené války, transformaci povahy konfliktů, jež rozmazala tradiční striktní hranice mezi vojáky a civilisty a samozřejmě také trend globalizace (Olaniyan, 2011, s. 7).

Všechny tyto události vedly k vytvoření ideálního prostředí pro nástup soukromých a bezpečnostních společností a rozvoj jejich činnosti. Přesto, že mnohé firmy nabízející bezpečnostní služby existovaly již před rozpadem bipolárního systému, zvýšenou pozornost odborné i laické veřejnosti začaly přitahovat právě až v devadesátých letech dvacátého století, kdy se začaly drát na politické a bezpečnostní scéně do popředí.

4.1 Soukromé vojenské a bezpečnostní společnosti a problematika jejich definice

Jedním z problémů diskuze o soukromých bezpečnostních společnostech je neexistence jednotné a všeobecně přijímané definice a kategorizace těchto společností. V zahraniční literatuře můžeme narazit na mnoho různých druhů terminologie a odlišné vnímání jejich činnosti. Poměrně časté je v odborné literatuře rozdělení SVBS na soukromé bezpečnostní společnosti - SBS (*private security companies – PSC*) a soukromé vojenské společnosti – SVS (*private military companies – PMC*).

Jedním z autorů, který ve svých odborných textech využívá tohoto dichotomického dělení, je Christopher M. A. Kwaja, vědecký pracovník Centra pro zvládání konfliktu a mírová studia. Za vojenské Kwaja (2011) považuje společnosti poskytující služby týkající se veškeré vojenské podpory. Mezi takové služby patří například vojenský výcvik, zprostředkování zbraní, vojenské zpravodajství či dokonce i poskytnutí vojenské podpory v přímém boji a mnoho dalších služeb týkajících se bojové podpory. Na druhé straně jako bezpečnostní společnosti Kwaja vnímá takové firmy, které svým klientům nabízejí služby fyzické ochrany, ať už skupin či jednotlivců, stálého dozoru, technické podpory, zpravodajství či odhadu rizika a další služby zajišťující a posilující bezpečnost státních i nestátních entit (Kwaja, 2011b, s. 4-5). Pro jasnější představu odlišení soukromých vojenských společností od soukromých bezpečnostních společností podle Kwaji, byla k této práci přiložena tabulka (viz Příloha č. 2), která velmi dobře ilustruje rozdíly mezi těmito dvěma skupinami v jimi poskytovaných službách a která byla autorkou této práce převzata a přeložena z práce Chrise Kwaji z roku 2011

nazvané *Profiteering and Peacebuilding: A Study of Private Military/Security Companies in the Manu River Union Conflicts*.

I Mpako H. Foaleng (2007) je zastánkyní dvojího dělení SVBS na bezpečnostní a vojenské. Podle Foaleng jsou SBS společnosti nabízející ochranu jednotlivců a majetku a jsou nejčastěji najímané těžebními národními či nadnárodními společnostmi, humanitárními organizacemi či jednotlivci a to především během násilných konfliktních situací. Tvrdí, že v devadesátých letech dvacátého století došlo k tak strmému vzrůstu SBS poskytujících služby podobné službám policejním, že nakonec naprosto svým počtem převýšily národní policejní síly. O SVS Foaleng smýšlí jako o aktérech, jejichž nabízené vojenské služby mohou výrazně ovlivnit vývoj ozbrojených konfliktů. Proto jsou nejčastěji najímány národními vládami (Foaleng, 2007, s. 43-44).

Caroline Holmqvist (2005) toto dvojí dělení vysvětluje tak, že zatímco vojenské společnosti jsou vnímány jako ty, jež poskytují ofenzivní služby, který mají určitý vojenský dopad na vývoj událostí, za bezpečnostní společnosti jsou většinou pokládány ty, které poskytují služby defenzivní, jejichž hlavním úkolem bývá v první řadě ochrana osob a majetku. Přesto však sama vnímá problémy, které s sebou toto striktní dvojí dělení přináší. Upozorňuje, že je třeba si uvědomit, že činnost bezpečnostní společnosti, která se za jistých okolností jeví jako defenzivní, se může v důsledku ukázat jako činnost ofenzivní a naopak (Holmqvist, 2005, s. 5).

Podle Andyho Bearparka a Sabriny Schulz (2007) je dělení na SVS a SBS značně sémantické a může odrážet kulturní preference. Pro ilustraci uvádí příklad rozdílného vnímání soukromých bezpečnostních společností Spojených států amerických (*United States of America – USA*) a Spojeného království. Zatímco v USA je termín soukromé vojenské společnosti naprosto přijatelný pro firmy pracující přímo pro americkou vládu, ve Spojeném království tomu tak není. Je to způsobeno především tím, že více než devadesát procent klientské základny britských soukromých bezpečnostních společností se skládá ze soukromých a komerčních aktérů, zatímco nejvýše zbývajících deset procent projektů je vykonáno pro vládu. Ve Spojených státech je tento poměr zhruba opačný. Dalším důvodem vysvětlujícím, proč některé společnosti upřednostňují přívlastek bezpečnostní, je jejich prohlášení, že se uchýlí k použití ozbrojených sil pouze za účelem obrany. Ovšem, jak už bylo zmíněno výše, kdykoli dojde při operacích na použití

ozbrojených sil, bývá těžké pevně stanovit rozlišení mezi ofenzivním a defenzivním jednáním (Bearpark, Schulz, 2007, s. 75).

Mnozí zahraniční autoři odborných publikací zaměřujících se na tematiku soukromého bezpečnostního sektoru se raději větší kategorizaci bezpečnostních společností vyhýbají a mezi soukromými vojenskými a bezpečnostními společnostmi nerozlišují, přičemž pro jejich identifikaci používají jeden obecný pojem - *Private Military/Security Companies – PMSC's* v překladu tedy jednoduše Soukromé vojenské/bezpečnostní společnosti – SVBS (Kwaja, 2011b; Olanyian, 2011).

I v důsledku rostoucích obav o regulaci SVBS a jejich činnosti v hostitelských zemích, dokument z Montreaux - právně nezávazný mezivládní dokument, který spatřil světlo světa v roce 2008 díky iniciativě švýcarské vlády a Mezinárodního výboru červeného kříže, poukazuje na problematické rozlišení mezi soukromými bezpečnostními a vojenskými společnostmi. Uvádí, že ve skutečnosti to jsou společnosti, které poskytují velmi širokou škálu nabízených služeb, které se mohou velmi snadno pohybovat v rozmezí od čistě vojenských služeb až po typicky bezpečnostní služby. Tento dokument poukazuje na skutečnost, že v rámci humanitárního práva není důležité označení společnosti, ale služby, které nabízí. Proto se i tento mezinárodní dokument vyhýbá odlišení mezi společnostmi vojenskými a bezpečnostními, a využívá jednotícího termínu soukromé vojenské a bezpečnostní společnosti (International Committee of the Red Cross, 2009, s. 38).

Mezi odborníky se ovšem najdou i jiné druhy kategorizace. Například, zatímco Sabelo Ndlovu-Gatsheni (2007) preferuje spíše neutrální výraz *soukromý bezpečnostní sektor*, Peter Singer (2003) používá dělení do tří skupin: (a) *military provider firms* – poskytující realizační a velitelské služby, (b) *military consultancy firms* – poskytující poradenské a výcvikové služby a (c) *military support firms* – dodávající podporu a asistenci bez smrtících účinků (Kwaja, 2011a, s. 77). J. J. Messner zase využívá označení *private contractors* (Messner, 2007, s. 60)

Je tedy zřejmé, že téma soukromého bezpečnostního sektoru je velmi složité. Navíc, po porovnání odborné literatury zabývající se činností SVBS lze tvrdit, že mezi akademiky a odborníky dosud neexistuje shoda o kategorizaci bezpečnostních společností ani jejich jednotná definice. Přesto je možné v zahraniční odborné literatuře

najít jistý jednotící prvek v chápání bezpečnostních společností týkající se nabízených služeb. Je zřejmé, že některé společnosti nabízejí kromě čistě bezpečnostních služeb ještě čistě vojenské funkce nebo dokonce i ozbrojenou účast v přímém boji a nebojí se zapojit přímo do probíhajícího konfliktu a ovlivnit tak jeho průběh, nemluvě o vlivu na konečný výsledek celého konfliktu. Právě tyto společnosti se tedy nejčastěji honosí přívlastkem vojenské, aby byly odlišeny od společností, které takové služby nenabízejí a ze zásady se přímého boje neúčastní. Pro tyto společnosti je pak v odborné literatuře nejčastějším označením bezpečnostní.

Zároveň je však očividné, že nelze předpokládat, pokud se rozhodneme řídit se asi nejčastěji používaným dichotomickým dělením na soukromé vojenské společnosti a soukromé bezpečnostní společnosti, že dělicí linie mezi těmito dvěma skupinami je pevně vytyčená a nepropustná. Je tomu právě naopak. Některé společnosti nabízejí oba druhy služeb a jsou tak zapojeny jak do bezpečnostních, tak do vojenských aktivit a nelze tedy o nich s jistotou říci, že patří do té či oné skupiny. Podle Damiana Lilly (2000) je dobrým příkladem takové společnosti firma Lifeguard, která je úzce spjatá se společností Sandline International a byla zapojena například do vojenského výcviku místních milic, jejichž úkolem bylo střežit doly v Sierra Leone (Lilly, 2000, s. 14).

Pro potřeby této práce bude výzkum zaměřen na soukromé společnosti nabízející i vojenské služby s možností přímého zapojení do ozbrojeného konfliktu. Přesto, že mnoho uskutečněných operací těchto společností bude s největší pravděpodobností čistě bezpečnostního charakteru, bude na tyto společnosti v práci odkazováno jako na soukromé vojenské společnosti (SVS).

4.2 SVS vs. žoldněřství

V první řadě je pro správné porozumění SVS nutné odlišit tyto společnosti od jejich předchůdce – žoldněře. Využívání žoldněřů v ozbrojených konfliktech sahá hluboko do lidské historie. Už například starověcí Řekové využívali pro svá mnohá válečná tažení makedonských bojovníků. V renesanční Itálii se těmito bojovníky říkalo *condottieri*. Ti byli najímáni jednotlivými italskými státy pro různé účely. Kromě tohoto případu lze zmínit například i žoldněře, kteří byli najímáni v rámci bojů o americkou

nezávislost. Těmi byli Hessenští vojáci najatí Spojeným královstvím. Britové se tímto tahem vyhnuli verbování vlastních občanů (Lilly, 2000, s. 8-9).

V průběhu dějin procházelo tzv. žoldáctví různými proměnami a stejně tak se měnil i pohled na ně a frekvence jejich zapojení se do konfliktů. Právní status v rámci mezinárodního humanitárního práva žoldněři získali až s přijetím článku 47 Dodatkového protokolu I k Ženevským úmluvám v roce 1977 (Lilly, 2000, s. 8-9). Podle článku 47 je žoldněřem člověk, jež splňuje následující kritéria: „(a) je najatý přímo v místě výkonu požadované služby či v zahraničí, za účelem boje v ozbrojeném konfliktu, (b) přímo se účastní boje, (c) je k boji motivován svou touhou po zisku a je mu jednou ze stran sporu slíbena odměna ve výši odměn jiných bojovníků daného konfliktu, (d) není státním příslušníkem dané strany sporu a ani trvale nepobývá na území, které je danou stranou konfliktu kontrolováno, (e) není příslušníkem ozbrojených sil dané strany sporu a (f) nebyl vyslán jiným státem, který nepatří mezi strany sporu, v rámci jeho oficiální služby příslušníka ozbrojených sil daného státu“ (Additional Protocol I, 1977, s. 263).

Změny, kterými během devadesátých let žoldněřské aktivity prošly, byly podle Foaleng způsobeny především transformací občanských válek a rostoucí důležitostí ekonomické dimenze konfliktů související s využíváním a těžbou přírodních zdrojů. Tradiční forma žoldněřů tak začala pomalu mizet a postupně byla nahrazována právě soukromými vojenskými a bezpečnostními společnostmi (Foaleng, 2007, s. 43).

Odlišení SVS od žoldněřství je důležité především proto, že aktivity žoldněřů jsou v dnešní době již ilegální, což bylo ustanoveno hned dvěma dokumenty. Tím prvním byla Mezinárodní úmluva proti najímání, využívání, financování a trénování žoldněřů z roku 1989. Sice zcela nezakazuje žoldněřství jako takové, ale zakazuje aktivity cílené na svržení či podkopání ústavního pořádku či narušení územní integrity státu. Druhým dokumentem je Úmluva Organizace africké jednoty o eliminaci žoldněřství v Africe z roku 1977, která byla výsledkem snah o omezení nekontrolovatelně se šířících žoldněřských aktivit na africkém kontinentu (Holmqvist, 2005, s. 3).

Častý problém zaměňování SVS se žoldněři se týká hlavně společností, které se zapojují do přímého boje v rámci ozbrojených konfliktů. Ty ovšem proti takovému srovnání velmi ostře vystupují a argumentují tím, že jejich operace jsou motivovány vlasteneckým cítěním a snahou udržet mír ve světě. Takto se vyslovil například Eeben

Barlow, zakladatel společnosti Executive Outcomes², který se nechal slyšet, že mise jeho společnosti v Sierra Leone byla vedena s cílem pomoci zemi v její cestě za demokracií a že nelze popřít, že SVS byly v Africe stabilizujícím faktorem. Je tedy jisté, že se SVS usilovně snaží odlišit se od klasických a nevalně proslulých žoldněrů a vybudovat si pověst poslů míru a stability (Ndlovu-Gatsheni, 2007, s. 24). Především se však SVS od žoldněrů liší svou korporátní povahou, využíváním mezinárodně uznaných právních a finančních nástrojů pro zabezpečení jejich smluv (Kwaja, 2011b, s. 5).

Na politické scéně se začaly soukromé vojenské společnosti jako například Executive Outcomes, Sandline International³ nebo Defence Systems Ltd (DSL) objevovat především v průběhu 90. let dvacátého století, tedy v době dramaticky se měnícího bezpečnostního prostředí. V mnoha případech se tyto společnosti dokonce přímo účastnily konfliktů jako jedny z klíčových aktérů (Lilly, 2000, s. 3).

Genocida, která proběhla v roce 1994 ve Rwandě, značně posílila argumenty podporující větší zapojení SVS do bezpečnostních otázek. Mnozí si začali říkat, zdali nebyla jakákoli intervence, třeba i intervence některé soukromé vojenské firmy, lepší než nečinné přihlížení mezinárodní komunity těmto hrůzám (Holmqvist, 2005, s. 17). V souvislosti s genocidou ve Rwandě Lilly uvádí, že generální tajemník Organizace spojených národů (OSN) Kofi Annan v červnu 1998 dokonce naznačil, že zvažoval možnost využití soukromých firem při rozdělování bojovníků od uprchlíků ve Rwandském uprchlickém táboře, ale nakonec došel k závěru, že lidstvo ještě v té době nebylo připraveno na privatizaci míru (Lilly, 2000, s. 18).

Jedním ze zastánců většího zapojení soukromých vojenských firem byla Mezinárodní asociace mírových operací, americká nezisková organizace pro poskytovatele vojenských služeb, která už od svého založení podporovala využití soukromých vojenských společností za účelem zmírnit rostoucí neochotu mezinárodního společenství vojensky zasáhnout v konfliktních a problémových oblastech, a riskovat tak

---

² Založena roku 1989 převážně z bývalých příslušníků Jihoafrických obranných sil. Nabízela služby jako vojenské poradenství, vojenský výcvik a logistická podpora. Executive Outcomes provázely během její činnosti mnohé kontroverzní případy, které nakonec vedly k jejímu rozpadu v roce 1998. Více k historii Executive Outcomes na GlobalSecurity.org, *Executive Outcomes*, dostupné z: <http://www.globalsecurity.org/military/world/para/executive-outcomes.htm> [cit. 2016-05-03].

³ Založena na začátku devadesátých let dvacátého století. Specializuje se na řešení problémů a poradenství. Cílem této společnosti je nabídka poskytnutí specializované vojenské expertizy. Společnost je zapsaná na Bahamách, ale udržuje kanceláře v Londýně a Washingtonu. viz *Sandline International*, Overview of the company. Dostupné z: <http://www.sandline.com/site/> [cit. 2016-05-03].

život svých vlastních vojáků. První konflikt, kterého se zúčastnilo opravdu velké množství bezpečnostních soukromníků, byla válka v Iráku v roce 2003. Proto se o tomto konfliktu někdy mluví jako o „*první privatizované válce*“ (Holmqvist, 2005, s. 1-17).

V současnosti, jak už bylo naznačeno v předcházející kapitole zaměřené na problematiku kategorizace SVBS, je rozsah služeb poskytovaných těmito společnostmi velmi široký. Podle Andrewa Bearparka, generálního ředitele Britské asociace soukromých bezpečnostních společností, mohou SVBS pracovat pro jiné soukromé společnosti, kterým kromě zajištění bezpečnosti mohou nabídnout i rizikové poradenství v této oblasti, dále často přebírají operace, kterými se národní armády už nechtějí nebo nemohou dále zabývat, dohlížíjí na proces post-konfliktní rekonstrukce v zemích jako například Irák a Afghánistán nebo mají na starosti reformu bezpečnostního sektoru (Olaniyan, 2011, s. 8).

Existují společnosti, které nabízejí své služby, pouze na domácím trhu, přičemž záleží na zákonech v dané zemi, jestli soukromé společnosti povedou ozbrojené či neozbrojené akce. Vedle společností působících striktně na domácím poli se na trhu vyskytují i mezinárodní SVBS s centrálou v jedné zemi a s mnoha dalšími pobočkami po světě. Takové společnosti většinou nabízejí bezpečnostní služby, které Andy Bearpark a Sabrina Schulz nazývají službami prémiovými. Mezi takové služby patří například ozbrojená stráž na velvyslanectvích, ochrana mezinárodních korporací, ropných polí a ropovodů, dolů či kritické infrastruktury. Dalšími službami, které tyto společnosti nabízejí, jsou osobní ochrana politiků a zahraničních hodnostářů nebo poskytnutí ochranného doprovodu. SVS také mohou spolupracovat s jinými specializovanými službami a vypomoci při únosech či v jiných situacích, kdy hraje velkou roli výkupné. V neposlední řadě mohou SVS poskytovat výcvik jak armádních sil, tak civilistů v konfliktních oblastech (Bearpark, Schulz, 2007, s. 74-75).

Samozřejmě povaha poskytovaných služeb závisí hlavně na klientele soukromých vojenských společností. Damian Lilly zmiňuje šest základních aktérů, kteří najímají soukromé bezpečnostní společnosti. Těmi jsou: (a) nestátní ozbrojené skupiny jako například povstalecké skupiny či separatistická hnutí, (b) vlády zemí nacházejících se v konfliktních oblastech, (c) vlády dodavatelských zemí, (d) multilaterální peace-keepingové organizace, (e) humanitární pracovníci a (f) korporace působící v těžebním průmyslu (Lilly, 2000, s. 15-19). Pro lepší představu o tom, jaké společnosti si tito aktéři

většinou najímají, byla k práci přiložena tabulka znázorňující vztahy mezi jednotlivými aktéry, soukromými vojenskými a bezpečnostními společnostmi a aktivitami, které jsou v rámci kontraktu od jednotlivých společností vyžadovány – viz Příloha č. 3.

4.2.1 SVS a jejich role při udržení míru

SVS poměrně často oprují i během peacekeepingových a peacebuildingových operací. Sice v rámci mírových operací nepatří mezi přední aktéry, jejich služby jsou ale hojně využívány.

SVS působí nejčastěji v rámci peacekeepingových operací OSN, přesto však nemusí být najaty přímo OSN, ale jedním ze členských států či třetí stranou. Proto v rámci OSN můžeme hovořit o přímém a nepřímém využití SVS. SVS neposkytují OSN pouze bezpečnostní služby, často poskytují i specializované služby jako například poradenství či výcvik (Østensen, 2011, s. 11-12).

Služby, které SVS poskytují v rámci mírových operací lze v zásadě rozdělit do čtyř hlavních skupin:

- 1) Účast v přímém boji
- 2) Vojenská podpora
- 3) Logistika a jiné podpůrné služby
- 4) Bezpečnostní služby

Jako konkrétní příklady zapojení SVS v oblasti vojenské podpory v rámci udržení míru je možné zmínit vojenský výcvik (Olaniyan, 2011, s. 8), údržbu a správu vojenských základů (George, 2011, s. 17; Mbadlanyana, 2011, s. 50), vojenské zpravodajství a vyhodnocení rizika (Bureš, 2006, s. 148; Mbadlanyana, 2011, s. 50), leteckou podporu (George, 2011, s. 17) či přepravu bojových jednotek (Olaniyan, 2011, s. 9).

Do druhé skupiny je možné zařadit kromě logistické podpory například i zásobování a zprostředkování zbraní a zbraňových systémů (Jefferies, 2002, s. 107) či technickou podporu, konzultace a poradenství (Mbadlanyana, 2011, s. 50). Poslední skupina zahrnuje veškeré klasické bezpečnostní služby jako osobní ochranu pracovníků a VIP osob, ostrahu, monitoring hranic, počítačovou bezpečnost a bezpečnost jiných komunikačních systémů (Olaniyan, 2011, s. 9; Bureš, 2006, s. 148) a v neposlední řadě i zajištění bezpečné dodávky humanitární pomoci do konfliktních oblastí a bezpečnost

humanitárních pracovníků (Østensen, 2011, s. 14-15). Ke stále častějšímu zapojení SVS do humanitárních operací dochází z důvodu vysokého rizika, kterému humanitární pracovníci při svých misích v konfliktních a post-konfliktních oblastech čelí (Lilly, 2000a, s. 17-19).

Při komparaci případových studií se práce zaměří na působení SVS ve všech čtyřech oblastech a pokusí se zhodnotit, které služby jsou SVS v rámci udržení míru vykonávány nejčastěji.

4.2.2 SVS a jejich role při budování míru

Mnoho z výše uvedených služeb a aktivit soukromých vojenských společností v rámci peacekeepingových operací je využíváno jak mezivládními organizacemi, tak nevládními organizacemi či státy i v post-konfliktní fázi v rámci budování míru. Takovými službami jsou například logistická podpora, ochrana humanitárních pracovníků a dodávek humanitární pomoci, zpravodajství a monitoring, poradenství či ostraha.

Jsou ovšem aktivity, které jsou pro fázi post-konfliktního budování míru specifické, a právě na ty se při výzkumu rolí SVS v rámci budování míru tato práce zaměří. Jsou jimi:

- 1) Reforma bezpečnostního sektoru
- 2) Proces DDR (demilitarizace, demobilizace a reintegrace)
- 3) Reforma a posílení policejních složek a obnovení pořádku
- 4) Monitoring voleb a zajištění bezpečné transformace vlády

Kromě zabezpečení humanitární pomoci, logistické podpory, transportu a zásobování (Bryden, Donais, Hänggi, 2005, s. 10) jde tedy v této fázi z hlediska zapojení SVS do procesu budování míru z velké části především o jejich roli při výcviku a reorganizaci národních ozbrojených sil a policejních složek včetně vzdělávacích programů cílených na jejich příslušníky za účelem posílení jejich specializace (Østensen, 2011, s. 35-36). Mezi další aktivity SVS patří asistence při odzbrojení zneprátelených stran, kontrola a likvidace zbraní a min, podpora bezpečnostních složek při návratu uprchlíků do země (Jefferies, 2002, s. 107), dohled na spravedlivý průběh svobodných voleb, podpora a posilování vládních institucí, celkové udržování bezpečnosti a pořádku

v průběhu transformace důležitých bezpečnostních složek a státních institucí (Kwaja, 2011a, s. 77). Výzkum této fáze bude tedy zaměřen především na činnost SVS v rámci reformy bezpečnostního sektoru, procesu DDR, reformy policejních složek a obnovení pořádku a v rámci transformačních politických procesů.

4.2.3 SVS a jejich role při udržení post-konfliktní stability

SVS nepůsobí pouze během procesů řešení konfliktů a budování míru. Díky široké škále jejich nabízených služeb jsou SVS hojně využívány i v období míru a stability, kdy přispívají k prevenci regrese konfliktního a nestabilního prostředí. Obzvláště tomu tak bývá v případě slabých států, kdy vláda není schopna kontrolovat vysokou míru zločinnosti, a tak tuto zodpovědnost přebírají místní SVS. SVS jsou tedy často zapojeny do činností jako je například policejní dozor, hlídky, potlačování nepokojů, trestní stíhání či vězeňství (Isima, 2007, s. 6; Bearpark, Schulz, 2007, s. 74).

Kromě toho se SVS angažují i v komerční sféře a těžebním průmyslu. Mnohé obchodní a těžební společnosti SVS najímají za účelem ochrany jejich majetku a vybavení včetně ropných polí, ropovodů či samotných dolů (Abrahamsen, Williams, 2005, s. 8-9; Bearpark, Schulz, 2007, s. 75).

Dále jsou SVS aktivní i v boji proti terorismu, pirátství a podobným ilegálním činnostem (Jefferies, 2002, s. 107) nebo zabezpečují důležitou infrastrukturu jako elektřinu či silniční síť (Wright, Brooke, 2007, s. 109). SVS však působí i na nižší úrovni při ochraně velvyslanectví, větších rezidencí či běžného obydlí (Holmqvist, 2005, s. 5).

SVS zkrátka působí, kde je jejich potřeba a, jak to nazvali Wright a Brooke (2007), vyplňují „mezery“. V případě fáze post-konfliktní stability se nebude práce soustředit na určité aktivity SVS, ale pokusí se u jednotlivých případových studií zmapovat jejich činnost a jejich následným porovnáním zhodnotit, zdali ve všech případech vykonávají SVS stejné funkce, nebo zda se liší podle bezpečnostních potřeb daných zemí.

4.2.4 Výhody a rizika plynoucí ze zapojení SVS do mírových operací

K otázce využití soukromých vojenských společností v mírových operacích existují mnohá pro a proti. Nejčastějším argumentem tábora varujícím před větším zapojením SVS do procesů řešení konfliktu je právě samotná podstata SVS a jejich blízká příbuznost se žoldnéři. Mnozí tvrdí, že hlavní motivací SVS je touha po zisku. Války a

konflikty je živí, jaký tedy mají zájem na urovnání konfliktu a trvalém míru (Jefferies, 2002, s. 108; Richemond, 2007, s. 9; Bureš, 2005, s. 540)?

Velmi často také bývá v odborné literatuře upozorňováno na nezodpovědné jednání SVS pramenící především z jejich nedostatečné kontroly a regulace jejich činnosti (Jefferies, 2002, s. 110). Pro podložení tohoto argumentu bývá mnohdy uváděn případ společnosti Sandline International, který je znám jako aféra „zbraně pro Afriku“. Sandline International tehdy do Sierry Leone dovezla zbraně ve snaze dosadit sesazeného Kabbaha zpět do čela země. Tímto aktem však Sandline International porušila embargo na zbraně, které bylo na Sierru Leone uvaleno OSN (Kwaja, 2011a, s. 78; Holmqvist, 2005, s. 13).

Kromě těchto dvou hlavních argumentů posilujících nedůvěru v SVS je možné narazit například na riziko militarizace post-konfliktních společností a narušení rovnováhy vojenské moci vyplývající ze zapojení SVS (Foaleng, 2007, s. 46-47) či riziko vybudování závislosti slabého státu na službách SVS, což následně brání rozvoji soběstačných správně fungujících národních bezpečnostních sil. Slabý stát, který spoléhá na služby SVS, se stává ještě slabším (Holmqvist, 2005, s. 12-15).

Naproti tomu zastánci SVS mnohdy vyzdvihují schopnost SVS vyplnit bezpečnostní vakuum, které vzniklo rostoucí neochotou či nedostatečnou kapacitou mezinárodního společenství zasahovat do konfliktních oblastí (Jefferies, 2002, s. 111). Mnozí také argumentují tím, že SVS jsou dobře organizované na rozdíl například od multilaterálních operací OSN i schopné rychlého rozmístění jednotek a rychlého zásahu (Lilly, 2000b, s. 55; Richemond, 2007, s. 9; Kwaja, 2011b, s. 9).

Kromě schopnosti rychlého nasazení a dobré organizace mohou SVS díky složení svého personálu svému klientovi nabídnout i vysokou míru profesionalizace a léta cenných zkušeností z konfliktních oblastí (Richemond, 2007, s. 10; Wright, Brooke, 2007, s. 108-109). Podle Hreberta Howa, který je citován, jak v práci Oldřicha Bureše, tak v práci Christophera Kwaji, jsou SVS nejen mnohem efektivnější než jakékoli zahraniční síly, ale dokonce mnohdy této vyšší efektivity dosahují s nižšími náklady (Bureš, 2005, s. 540; Kwaja, 2011b, s. 9).

5. Bezpečnost v Africe

Afrika vždy byla vnímána jako kontinent velmi turbulentní a konfliktní, a to přesto, že se v Africe nacházejí i státy poměrně stabilní (Gumedze, 2007, s. 4). Většina post-koloniálních afrických států však bývá označována mnohými nelibými přívlastky. Výrazy jako padlý stát (*failed state*), slabý stát (*weak state*), zhroutilý stát (*collapsed state*) nebo stínový stát (*shadow state*) se v souvislosti s Afrikou vyskytují v odborné literatuře často (Foaleng, 2007; Branović, 2011).

V období před získáním nezávislosti byla bezpečnostní situace ve většině afrických zemích na mnohem lepší úrovni. Bezpečnost ale v té době byla v Africe nastavena především na ochranu koloniálních mocností spíše než domorodců (Brooks, 2002, s. 2). Po získání nezávislosti se však situace v mnohých afrických zemích začala rychle zhoršovat. Kolonialismus zanechal Afriku do značné míry roztržštěnou a rozvrácenou. Hranice jednotlivých afrických států, které byly koloniálními mocnostmi vytyčeny podle jejich představ přerozdělení sfér vlivu, totiž sjednocovaly naprosto odlišné etnické skupiny v jeden celek a naopak rozdělily skupiny příbuzné (Falola, Oyeade, 2010, s. 16). Právě z tohoto důvodu zůstávají mnohé africké země dodnes rozdrobené a slabé, což často vede ke vzniku konfliktů (Iliffe, 2001, s. 278).

Kromě důsledků kolonialismu, je dalším důvodem pro slabé fungování mnohých afrických států selhání ekonomické liberalizace a programů strukturálních změn, které byly africkým státům uloženy mezinárodními donory, jako například Světovou bankou a Mezinárodním měnovým fondem. To ovšem podle Bearparka a Schulz neznámá, že těmto aktérům je třeba dávat za vinu všechny problémy Afriky. Spíše to znamená, že na vině je přílišný spěch Afriky v rámci jejího vývoje (Bearpark, Schulz, 2007, s. 76-77).

Podobně problematiku slabých afrických států vnímá i Foaleng (2007), která tvrdí, že označením afrických států za slabé je ignorován fakt, že africké státy jsou stále ještě v počáteční fázi svého formování. Je toho názoru, že mnohým africkým zemím byl prisouzen status státu příliš brzy a že některé z nich se ho stále snaží dosáhnout v současnosti (Foaleng, 2007, s. 47-48). Z těchto důvodů by měl být rychlý nástup SVS v Africe vnímán jako produkt dlouhodobého historického vývoje Afriky, spíše než jako relativně nedávný fenomén (Bearpark, Schulz, 2007, s. 76).

Gumedze je toho názoru, že na problémy Afriky je potřeba vždy nahlížet v kontextu a ne k nim přistupovat samostatně. V monografické sérii Institutu bezpečnostních studií nazvané *Private Security in Africa: Manifestation, Challenges and Regulation* (2007) uvádí Gumedze trefné přirovnání Afriky k lesu. Podle doktora Emmanuela Kisianganiho (2007) je totiž celý africký kontinent jako „les, který není možné plně ocenit a pochopit pouhým studováním jednotlivých stromů“ (Gumedze, 2007, s. 4).

Slabé africké státy a jejich vůdci hráli velmi důležitou roli v podpoře proliferace soukromých vojenských a bezpečnostních společností v Africe. Vysoká poptávka po službách soukromých vojenských a bezpečnostních společností je v Africe poháněna hluboko zakořeněnými problémy pramenícími z dlouholeté historie špatného vládnutí (Clapham, 1999, s. 7). Ke zvýšené poptávce po službách SVS bezpochyby přispěly problémy jako slabé státní instituce afrických států, neschopnost některých zemí efektivně reagovat na různé bezpečnostní hrozby nebo zajistit úspěšný přechod od válečného stavu k míru, potřeba reformy a profesionalizace policie a armády (Kwaja, 2011a, s. 79-80) či liberalizace trhu (Bearpark, Schulz, 2007, s. 76).

Kromě problémů se slabými africkými vládami neschopnými zajistit svému státu bezpečnost, k nárůstu aktivity SVBS v Africe přispěla i například masivní celosvětová demobilizace ozbrojených sil po konci Studené války, která v Africe vytvořila bezpečnostní vakuum, které bylo potřeba vyplnit (Isima, 2007, s. 2). Sabelo Ndlovu-Gatsheni (2007) uvádí čtyři klíčové faktory, které podle Martina van Crevelda (1991) ovlivnily šíření soukromého bezpečnostního sektoru na africký kontinent. První takovou událostí, která přispěla ke strmému růstu činnosti SVBS v Africe, bylo stažení se zahraničních patronů z afrického území v návaznosti na rozpad bipolárního systému. Jako zbylé tři faktory Creveld vnímá rostoucí nechuť západních mocností do dění v Africe vojensky zasáhnout, rostoucí nátlak na africké státy ze strany mezinárodního společenství směrem k ekonomickým a politickým reformám a měnící se povahu afrických povstání a jiných rebelií, které ještě více zatěžují už tak slabé africké vlády (Ndlovu-Gatsheni, 2007, s. 22).

Postupné posilování role SVS při řešení bezpečnostních otázek v Africe bylo způsobeno i stažením se Spojených států amerických z mírových operací v Africe. Tuto změnu v politice stvrdil svým podpisem americký prezident Bill Clinton v roce 1994,

čímž se Spojené státy zavázaly k tomu, že jejich zapojení do mírových operací v Africe se uskuteční až jako poslední z možností. Američané se k tomuto kroku uchýlili především z důvodu velké angažovanosti v konfliktních oblastech po celém světě (Kwaja, 2011a, s. 79-80).

V Africe jsou služby soukromých vojenských společností skutečně relativně hojně využívány (Olaniyan, 2011, s. 10-11), především tedy v zemích sub-saharské oblasti (Holmqvist, 2005, s. 11). Nicméně, Africká unie (AU) vždy byla proti využívání soukromých vojsk v rámci snah ukončit táhlé konflikty a vyřešit spory. Proto také v roce 1977 ve městě Libreville přijali členové Organizace africké jednoty (předchůdkyně Africké unie) Úmluvu o eliminaci žoldnéřství v Africe, která vešla v platnost v roce 1985. Touto úmluvou bylo na celém kontinentu znemožněno využívání neortodoxních sil při řešení konfliktů (Olaniyan, 2011, s. 10-11). Podle Ould-Abdallaha (1999) jsou konflikty v Africe velmi složité. Často je do konfliktu zapojeno mnoho aktérů s mnohočetnými motivy a pozadími, a málokdy je řešení konfliktu snadné (Ould-Abdallah, 1999, s. 14).

Pro Afriku je také typická spojitost mezi těžbou přírodních zdrojů a občanskými válkami či jinými konflikty. Tímto vztahem se zabývá Mpako Foaleng (2007) a ve své práci *Private military and security companies and the nexus between natural resources and civil wars in Africa* zkoumá, jak tento vztah ovlivňuje činnost SVS. Tvrdí, že během devadesátých let dvacátého století se těžba přírodních zdrojů stala hnací silou táhlých občanských válek a aktivit SVS v Africe. Přírodní zdroje mohou být využívány k získání zbraní či vojenského arzenálu. Mohou být také využity jako prostředek pro naturální směnu za vojenský výcvik, vybavení a asistenci poskytnutou soukromými vojenskými společnostmi. Získané vojenské vybavení a najaté profesionální vojáky je pak možné využít k vedení válek. Tímto způsobem pak dochází k vytvoření jakéhosi začarovaného kruhu, ve kterém se většina Afriky zmítá (Foaleng, 2007, s. 39-41).

Podle Christophera Claphama (1999) však mohou být zásadní problémy Afriky vyřešeny pouze v rámci Afriky a samotnými Afričany. Uznává ovšem, že je v Africe nepochybně prostor i pro zapojení externích aktérů a to hlavně za účelem poskytnutí pomoci státům během jejich snah o dosažení bezpečnosti a identifikaci způsobů, jakými může špatně vedená zahraniční intervence posilovat nejistotu v zemi. Většina klíčových problémů ovlivňující soukromé vojenské a bezpečnostní firmy v Africe souvisí se

skutečností, že operují hlavně v oblastech, kde jsou státy bezmocné a kde se nacházejí cenné přírodní zdroje (Clapham, 1999, s. 7).

Soukromé vojenské společnosti svou činností už podpořily vlády a bezpečnost v mnoha nestabilních afrických zemích nacházejících se ve fázi přechodu od násilného konfliktu k míru. Přispěly k prevenci státního kolapsu a úpadku do stavu anarchie v krizových stavech během krvavých konfliktů. K tomu všemu se také zapojily do procesů řešení konfliktů i snah o budování míru a řešení humanitárních krizí (Isima, 2007, s. 5). K takové krizové situaci, která přímo volala po vší možné pomoci, došlo v devadesátých letech dvacátého století v západní Africe. Situace se v tomto regionu tehdy vyhroutil až do stavu, kdy tento region představoval zásadní bezpečnostní hrozbu pro celý mezinárodní systém a jeho stabilitu. Násilí a nestabilita v Libérii a Sieře Leone vedly k masivní humanitární krizi a naprostému selhání státních institucí, chudobě, rozkladu společnosti, politizaci bezpečnostního sektoru, násilnému rekrutování uprchlíků a dětí do řad vojáků, nezákonnému pohybu ručních a lehkých zbraní, obrovskému porušování lidských práv a ke zvýšené přítomnosti žoldnérů (Kwaja, 2011a, s. 75-76). Dnes tyto státy, jako post-konfliktní země, čelí obrovské výzvě post-konfliktní rekonstrukce, reformy bezpečnostního sektoru, přesídlení vnitřně vysídlených osob a uprchlíků a usmíření válčících stran.

5.1 Somálsko

Somálsko je země situovaná na východě afrického kontinentu, v oblasti tzv. afrického rohu, jehož pobřeží omývá ze severu Adenský záliv a z východu Indický oceán. Na rozdíl od většiny afrických zemí, je Somálsko víceméně etnicky i nábožensky jednotnou zemí. Somálci tvoří asi 85 % obyvatelstva, zbylých 15 % je tvořeno převážně kmenem Bantu a jinými etnickými skupinami. Hlavním a oficiálním náboženstvím je sunnitský islám. Jako mnohé další africké země oplývá i Somálsko značným nerostným bohatstvím. Mezi hlavní suroviny patří například uranium, zemní plyn, bauxit a nevyužité zásoby železné rudy⁴.

---

⁴ Data dostupná z <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/so.html> [cit. 2016-07-14]

Historický a politický vývoj Somálska je velmi složitý, stejně jako jeho současná situace. Somálci museli po několik dlouhých desetiletí čelit neustálému útlaku, násilí, nemocem a hladu a snažit se přežít navzdory drsným životním podmínkám, nehledě na to, jaký režim v zemi zrovna vládl.

Hned po získání samostatnosti v roce 1960 započala v Somálsku éra demokracie, která trvala až do roku 1969. Somálci však s tímto zřízením nebyli spokojeni. Demokracie a nový státní systém jim nedokázaly zajistit bezpečnost a blahobyt. Naopak, situace v Somálsku se od získání nezávislosti postupně zhoršovala. Nespokojenost Somálců byla navíc umocněna vysokou mírou korupce a nepotismu ve vládních kruzích (Elmi, Barise, 2006, s. 33). Rostoucí rozhořčení nad nelepšící se situací vyvrcholilo vojenským převratem roku 1969, jímž se dostal k moci Muhammad Siad Barre, který v zemi nastolil socialistický diktátorský režim a zahájil mnoho politických změn, které byly cílené především na zpřetrhání klanových a rodových vazeb, na jejichž základě byla do té doby somálská společnost postavena (Ahmed, Green, 1999, s. 116-117).

V letech 1977-1978 se Somálsko pustilo do války s Etiopií o území zvané Ogaden, kterou Somálsko prohrálo (Møller, 2009, s. 9). Tato válka následovala po vyčerpávajícím období hladomoru (Ahmed, Green, 1999, s. 117) a měla tedy pro somálský lid naprosto zdrcující následky (Møller, 2009, s. 10).

Dalším velkým ozbrojeným konfliktem, který Somálsko zasáhl, byl boj mezi somálskou armádou a Somálským národním hnutím (*Somali National Movement - SNM*), složeným především z příslušníků klanu Isaaq (World Bank, 2005, s. 10), který nakonec vedl v roce 1991 k oddělení severozápadního území od zbytku Somálska a vyhlášení samostatného státu Somaliland (Höhne, 2006, s. 401-402). Před rokem 1991 došlo ještě k jedné krátké vlně bojů. Tento krátký konflikt proti sobě postavil somálské vládní ozbrojené síly a stále zvyšující se počet osvobozeneckých hnutí založených na klanových vazbách (World Bank, 2005, s. 10).

Občanská válka (od 1991)

Vlna těchto protirežimních hnutí nakonec vedla k sesazení vlády Siada Barreho v roce 1991 (Šlachta, 2007, s. 183). Místo Barreho režimu sice byla ustanovena

prozatímní vláda, ale v zemi v zásadě zavládl anarchismus a začala chaotická občanská válka mezi jednotlivými somálskými klany (Møller, 2009, s. 11).

Od roku 1992 do roku 2004 bylo tedy Somálsko prakticky bez oficiální centrální vlády (Wezeman, 2010, s. 2). Kromě toho bylo už v roce 1992 Somálsko naprosto zdecimované častými konflikty, bídou, nemocemi a hladomorem, suchem a nedostatkem vody (Šlachta, 2007, s. 183; Patman, 1997, s. 509). V této době kritickou situaci v Somálsku zaznamenalo mezinárodní společenství a následovalo období neúspěšných mezinárodních intervencí (Menkhaus, 2006/2007, s. 74). První z nich byla UNOSOM-I (*United Nations Operation in Somalia – I*), která byla zahájena hned v roce 1992 (Farah, Hussein, Lind, 2002, s. 328). Podle Møllera však měla velmi slabý mandát a nedostatečné zdroje. Po neúspěšné UNOSOM-I následovala UNITAF (*United Task Force Somalia*) - intervence s mandátem OSN, ale vedená Spojenými státy. Poslední intervencí OSN byla UNOSOM-II, která skončila fiaskem známým jako „Černý jestřáb sestřelen“, při kterém přišlo o život 18 amerických jednotek a stovky Somálců (Møller, 2009, s. 12). Po tomto zásadním neúspěchu OSN v roce 1995 stáhla všechny svoje jednotky a ukončila snahy o nastolení míru v Somálsku (Patman, 1997, s. 510).

Po odchodu mezinárodních jednotek bylo Somálsko zanecháno v chaosu, bez centrální vlády a bez naděje na mír či stabilitu (Farah, Hussein, Lind, 2002, s. 328). Proběhlo však mnoho neúspěšných pokusů o zřízení funkční vlády. Za zmínku stojí například zřízení Přechodné národní vlády (*Transitional National Government*), která vzešla z konference v Djibouti (Menkhaus, 2006/2007, s. 74). Pod kontrolou však měla pouze polovinu hlavního města a několik enkláv. Přesto získala podporu mezinárodního společenství (Møller, 2009, s. 14).

V reakci na ovládnutí hlavního města nově vzniklým svazkem radikálních islamistů nazvaným Svaz islámských soudů se v roce 2006 rozhodla sousední Etiopie pro otevřenou intervenci za účelem podpory protivládních sil (Šlachta, 2007, s. 184). V roce 2007 vystřídaly etiopské jednotky, které se postupně začaly ze země stahovat, peacekeepingové síly Africké unie AMISOM. Etiopské jednotky však v zemi zůstaly až do roku 2009 (Wezeman, 2010, s. 2). Situace v Somálsku se ale výrazně zhoršila. Nastala další vážná humanitární krize a v zemi se k tomu všemu začal šířit terorismus (Møller, 2009, s. 17).

V roce 2012 konečně došlo k pozitivnímu vývoji v rámci snah o nastolení funkční centrální vlády. V tomto roce totiž konečně došlo k prvním prezidentským volbám od roku 1967 a sestavení oficiálního parlamentu. Boje ale dodnes zcela neutichly (BBC, 2016).

5.1.1 Zapojení SVS během konfliktu

Jelikož první reakcí mezinárodního společenství na kritickou situaci v Somálsku bylo rychlé zajištění humanitární pomoci zbídačenému somálskému obyvatelstvu, je třeba v první řadě zmínit roli, kterou SVS hrály právě v souvislosti s humanitárními operacemi v Somálsku.

Záznamy o zapojení SVS do konfliktu v Somálsku v rámci humanitární asistence je možné najít už k roku 1992. Vzhledem k neexistenci centrální vlády a vysoké míře nestability v zemi byly humanitární organizace nuceny svěřit svou bezpečnost do rukou specializovaných soukromých společností. V případě ochrany konvojů humanitární pomoci v Somálsku jsou nejčastěji zmiňována dvě bezpečnostní uskupení. A to společnost Defence Systems Limited (Pingeot, 2012; Vaux et al., 2002; Østensen, 2011) a Gurkhové (Vines, 1999; Pingeot, 2012), což jsou nepálští vojáci sloužící v britské armádě často označováni za žoldáky, na což je britská vláda velmi citlivá (Vines, 1999, s. 123).

Společnost DSL a společně s ní bojovníci Gurkha byli v rámci peacekeepingové operace OSN UNOSOM najati za účelem ochrany humanitárních konvojů a pracovníků neziskových organizací jako Dětský fond Organizace spojených národů - UNICEF (*The United Nations Children's Emergency Fund*) (Østensen, 2011, s. 14-26; Vaux et al., 2002, s. 16), Mezinárodní výbor červeného kříže (*The International Committee of the Red Cross* – ICRC) nebo Lékaři bez hranic (*Médecins Sans Frontières*) (Cockayne, 2006, s. 6).

SVS byly hojně využívány i pro vojenskou podporu peacekeepingových misí Spojených států, OSN i Africké unie. Mezi prvními je třeba zmínit společnost Brown and Root Services, jejíž služby byly využity hned v roce 1992 během operace UNITAF, známé i pod krycím jménem Operace obnovená naděje (*Operation Restore Hope*). Brown and Root Services měla na starosti především údržbu vojenských táborů amerických jednotek (George, 2011, s. 22). Další společností, na kterou je možné v rámci operací

OSN narazit, je například i společnost Panzer Technologies, která pro mírové operace v Somálsku poskytla OSN obrněná vozidla (Pingeot, 2012, s. 26).

Mnohé SVS byly využity především v rámci mírové operace Africké unie - AMISOM. Podle Mbadlanyana podpořila tuto misi například společnost DynCorp International, která zajistila leteckou přepravu ugandským jednotkám do hlavního města Somálska – Mogadišu – a zpět (Mbadlanyana, 2011, s. 67). Pedro Cunha nabízí rozšiřující informace k zapojení DynCorp International. Tvrdí, že DynCorp International byla později nahrazena společnostmi PAE a AECOM a kromě letecké dopravy poskytla pracovníkům v rámci mise AMISOM i logistickou podporu a údržbu potřebného vybavení (Cunha, 2013, s. 83). Další společností zapojenou do mise AMISOM byla podle Pingeota například společnost Bancroft Global Services, která poskytla členům této mise vojenský výcvik (Pingeot, 2012, s. 26), dohled a odbornou expertizu. Podle specializované pracovní skupiny OSN se společnost Bancroft Global Services během jejího výzkumu nechala slyšet, že nepatří mezi soukromé vojenské ani bezpečnostní společnosti. Přesto však služby, které tato společnost poskytuje, odpovídají službám, které běžně poskytují SVS (United Nations General Assembly, 2013, s. 11-12). A proto je její zapojení v Somálsku zmíněno i v této práci. Podle zpravodajců Gettlemana, Mazzettiho a Schmitta z *The New York Times* společnost Bancroft Global Services výrazně zdokonalila schopnosti jednotek AMISOM a zároveň přispěla ke snížení počtu civilních obětí (Gettleman, Mazzetti, Schmitt, 2011).

Kromě SVS poskytujících své služby v rámci mírových operací v Somálsku, operovala v zemi i americká společnost Selected Armor, která měla na starosti plánování vojenských operací na podporu Somálské prozatímní vlády (Cunha, 2013, s. 83). Tu svými službami podpořila i už výše zmíněná Bancroft Global Services, která ozbrojeným silám Somálské prozatímní vlády poskytla svou odbornou expertizu (United Nations General Assembly, 2013, s. 12), stejně jako osobní stráž prezidentovi Ahmedovi (Cunha, 2013, s. 83). Pro Somálskou prozatímní vládu pracovala kolem roku 2009 například i společnost TAC Force, která vládě dodala obrněná vozidla a poskytla osobní ochranu jejím členům (United Nations General Assembly, 2013, s. 8).

5.1.2 Zapojení SVS při budování míru

Přesto, že válka v Somálsku oficiálně ještě stále probíhá, je možné zaznamenat zásadní obrat ve vývoji událostí kolem roku 2012 (Bryden, 2013, s. 1), kdy došlo ke zvolení nové, mezinárodním společenstvím uznané, vlády v čele s novým prezidentem Hassanem Sheikh Mohamudem (Smith, 2012) a úspěchu v postupném zatlačení islamistických povstalců al-Shabaab a získání kontroly nad většinou území (Abdi, 2012). V této době totiž Somálsko ukončilo svou přechodnou fázi a konečně začalo docházet k obnově a budování státu, včetně zahájení zásadních reforem potřebných pro správné fungování státu, jako například reformy bezpečnostního sektoru (Muigei, 2013, s. 2). Z tohoto důvodu bude období od roku 2012 v této práci vnímáno jako fáze budování míru a tato podkapitola bude věnována zkoumání zapojení SVS do procesů obnovy státu, které v zemi od roku 2012 probíhají.

Koordinaci reformy bezpečnostního sektoru získala na starost OSN, která pro tuto příležitost vytvořila misi UNSOM (*The United Nations Assistance Mission in Somalia*), která byla ustavena rezolucí 2102 (2013). Její mandát zahrnuje poskytnutí poradenství nově zvolené armádě a Africké unii (v rámci mise AMISOM) ohledně budování míru a dobře fungujících státních institucí. Asistuje tedy nejen v oblasti reformy somálského bezpečnostního sektoru, ale i například v oblastech jako jsou správa, právní řád, proces demokratizace či záležitosti týkající se správy a rozvoje v rámci federálního zřízení⁵. Pro účely této práce nemá příliš smysl zabývat se detaily průběhu reformy bezpečnostního sektoru a budování státních institucí v Somálsku, přesto je vhodné zaměřit se na jednotlivé aktéry celého procesu.

Podle dostupných zdrojů, co se týče národních ozbrojených sil, bylo do jejich reformy zapojeno poměrně velké množství aktérů. Výcvik somálské armády probíhal ve spolupráci výcvikové mise Evropské unie (*European Union Training Mission – EUTM*) s AMISOM (European Commission, 2013, s. 6), Etiopií, Džibutskem, Ugandou a Tureckem, přičemž vše probíhá pod dohledem UNSOM. V souvislosti s výcvikem ozbrojených sil je možné narazit i na případ zapojení SVS. Společností, která asistovala s výcvikem somálských ozbrojených sil, je již výše zmíněná Bancroft Development Group (Muigei, 2013, s. 16), která pod záštitou mise AMISOM v Somálsku podle

---

⁵ více na Mandate, About, *UNSOM*. Dostupné online z: <http://unsom.unmissions.org/mandate>. [cit. 2016-07-21]

vlastních slov „*napomohla s budováním kapacit, posílením připravenosti a efektivity a podpořila proces odzbrojení a snahy o stabilizaci země*“⁶.

Zbylé oblasti budování míru, tedy reforma somálských policejních složek a justičního systému, podpora lidských práv a demokratizace somálské společnosti či například i reforma vězeňství, probíhají v Somálsku díky spolupráci UNSOM a AMISOM (Muigei, 2013, s. 17-18). Tyto operace v Somálsku podporuje například společnost PAE, která zajišťuje jednotkám AMISOM především výcvik a potřebné vybavení (Callahan, 2013, s. 27).

Kromě aktivit Bancroft Development Group a PAE je možné z dostupných zdrojů narazit ještě na jednu společnost, která se v Somálsku účastní mezinárodních snah o vybudování míru a stability. Tou je místní společnost Duguf Enterprise Security Services Inc, která posloužila Rozvojovému programu OSN jako technický poradce a poskytla několik vozidel s ozbrojenci pro bezpečný pohyb pracovníků tohoto programu po území Somálska (United Nations General Assembly, 2013, s. 7).

5.1.3 Zapojení SVS do snah o udržení stability v zemi

Velkým problémem, se kterým se Somálsko potýká, je pirátství. Pro udržení stability a bezpečnosti v této oblasti je zapotřebí minimalizovat riziko pirátského útoku a zajistit hladký průběh námořní dopravy. I v této oblasti se angažují soukromé bezpečnostní a vojenské společnosti. A to velmi výrazně.

Důvodů, které dohnaly místní obyvatele k pirátství, je mnoho. Kromě faktu, že v Somálsku chyběla po dlouhou dobu centrální moc, která by ho vymanila z nesnází padlého státu, Somálsko trápí například i ukládání toxického odpadu na somálském pobřeží, nelegální rybolov a podobné zločiny související s životním prostředím v Somálsku (Trumbull IV, 2010, s. 17). Jak naznačuje Bjørn Møller, právě kvůli poškozování a zneužívání somálského pobřeží se mnozí somálští piráti považují za „Národní dobrovolnou pobřežní stráž“ („*National Volunteer Coastguard*“) (Møller, 2012, s. 150).

---

⁶ více na Project Spotlight: Somalia, *Bancroft Global*. Dostupné online z: <http://www.bancroftglobal.org/about-bancroft-global/project-profile-somalia/>. [cit. 2016-07-21]

Co se týče boje s piráctvím, v posledních letech se mezinárodní společenství, stejně tak jako Somálsko, stalo přímo závislé na službách SVS (Liss, 2012, s. 1). Mnohé soukromé společnosti dokonce v posledních letech vznikly právě v reakci na zesílení hrozby pirátských útoků v Somálsku a některé dokonce změnilly své původní zaměření na boj proti piráctví a posílení námořní bezpečnosti (Cunha, 2013, s. 83). Zapojení SVS v této oblasti je možné podle Carolin Liss rozdělit na pasivní a aktivní. Pasivní podpora zahrnuje například vyhodnocení rizika či výcvik posádky. Většina SVS ovšem poskytuje aktivní ochranu (Liss, 2012, s. 2). Takové společnosti zajišťují ozbrojenou ochranu lodím a jejich posádkám, které proplouvají rizikovou oblastí Arabského moře, Adenského zálivu a Rudého moře (Coito, 2013, s. 173). A zatím jsou v odstrašování pirátů tyto společnosti relativně efektivní⁷.

Mezi konkrétní příklady aktivit SVS v oblasti námořní bezpečnosti patří například společnost Triton International, která byla najata somálskými autoritami na podporu pobřežní hlídky (Cunha, 2013, s. 83). Za bezpečnost puntlandské části somálských břehů zodpovídá například společnost Hart Security, jež dostala od tamních autorit za úkol vybudovat výkonnou pobřežní stráž, provádět operace v rámci boje proti piráctví a ilegálnímu rybolovu v této oblasti. Hart Security však byla později nahrazena jinou SVS SomCan Coast Guard, která se zaměřila spíše na boj proti nelegálnímu rybolovu (McFate, 2014, s. 137).

Další společností zapojenou do námořní bezpečnosti je společnost Saracen, později přejmenována na Sterling Corporate Services, která dostala za úkol v puntlandské části Somálska vycvičit puntlandskou námořní policii a zajistit její vybavení tak, aby se z této složky stala těžce ozbrojená pobřežní stráž určená čistě pro boj s piráty (Cunha, 2013, s. 83). Toto vybavení podle speciální pracovní skupiny OSN zahrnovalo i obrněná vozidla s podpěrou pro palné zbraně a munici (United Nations General Assembly, 2013, s. 9).

McFate uvádí mnoho dalších příkladů SVS, které v Somálsku razí přímou strategii v boji proti somálským pirátům. Ten spočívá v umístění ozbrojených strážů připravených rychle odrazit jakýkoliv pokus o útok přímo na klientovu loď. K takovým společnostem operujícím v oblasti „afrického rohu“ patří například Protection Vessels

---

⁷ více na Repelling pirate attacks: the measures to protect a ship, 10 February 2014, *The Telegraph*. Dostupné online z: <http://www.telegraph.co.uk/sponsored/culture/captain-phillips-film/10367534/security-against-pirate-attacks.html>. [cit. 2016-07-21]

International, Antares World či Espada Marine Services (McFate, 2014, s. 138). Je tedy více než očividné, že SVS jsou v Somálsku pro boj s piráty velmi hojně využívány. Vzhledem k tomu, že pirátství je jedním z největších bezpečnostních problémů Somálska, je možné konstatovat, že svou činností tak významně přispívají k udržení stability v regionu.

SVS jsou podobně jako v Sieře Leone hojně využívány i pro zajištění bezpečnosti těžebních společností. Za tímto účelem byla v Somálsku - tedy spíše v jeho puntlandské oblasti – najata kanadskou těžební společností Africa Oil Corporation společnost Salama Fikira, aby ochránila aktivity Africa Oil Corporation a její zájmy (Cunha, 2013, s. 83). Bezpečnost průzkumných a těžebních společností zajišťuje v Somálsku i společnost Exploration Security Unit, která vznikla přímo za tímto účelem (United Nations General Assembly, 2013, s. 8) nebo společnost Pathfinder Corporation (United Nations Security Council, 2012, s. 23).

SVS jsou v Somálsku kromě zajištění námořní bezpečnosti a ochrany těžebních společností často využívány zahraničními aktéry i za účelem osobní ochrany diplomatů, žurnalistů, pracovníků nevládních organizací i zahraničních obchodníků (United Nations Security Council, 2012, s. 24), což je bezpochyby také možné počítat mezi aktivity SVS, kterými přispívají k udržení křehké stability v Somálsku.

5.2 Sierra Leone

Sierra Leone je země situovaná na západě Afriky při pobřeží Atlantického oceánu sousedící s Libérií a Guineou. Je to země s velkým přírodním bohatstvím. V Sieře Leone se nacházejí naleziště surovin jako diamanty, titan, železná ruda či zlato. Sierra Leone je zároveň velmi etnicky pestrá země. Hlavními etnickými skupinami žijícími v Sieře Leone jsou kmeny Temne (35% populace), Mende (31% populace), Limbo (8% populace), Kono (5%) a kmen Kriole neboli Krio (2%), který je tvořen potomky osvobozených jamajských otroků, kteří se v osmnáctém století usadili v okolí města Freetown. Kromě těchto skupin se v zemi vyskytuje i mnoho dalších menších kmenů.

Příklady takových kmenů jsou například Mandigo a Loko⁸. Právě etnická nesourodost Sierry Leone je jedním z jejích hlavních problémů.

Podle doktora Ozonnia Ojiela, pan-afrikanisty a regionálního ředitele pro vládnutí a budování míru v Africe v rámci rozvojového programu OSN, problémy Sierry Leone jsou hluboce zakořeněny v dualitě, která poznamenala politický, administrativní a historický vývoj této země. Sierra Leone byla totiž během svého vývoje rozdělena do dvou hlavních konstitučních skupin (Ojielo, 2009, s. 99). První oblastí byla tzv. Kolonie - z větší části obývaná potomky osvobozených otroků (O'Kane, Ménard, 2015, s. 5) - která se skládala z hlavního města Freetown a přímořské oblasti, zatímco druhá, mnohem větší, vnitrozemská oblast - tzv. Protektorát - byla tvořena zbytkem území Sierry Leone. Obě byly po dlouhou dobu spravovány jako naprosto odlišné entity s rozdílnými politickými režimy, což pouze posílilo jejich vzájemnou nedůvěru a soutěživost (Meyer, 2007, s. 2). Velké rozdíly mezi oběma územími nebyly způsobeny pouze odlišnou správou, odlišným právním systémem (O'Kane, Ménard, 2015, s. 7-10) a jejich rozlohou, ale i nerovnoměrným přerozdělením zdrojů. Protektorát oplýval rozlehlými plochami úrodné půdy a nerostným bohatstvím, díky kterému se mohla Sierra Leone stát prosperující zemí. Kolonie sice neměla přístup k podobnému nerostnému bohatství, za to ovšem byla centrem vysoce vzdělané pracovní síly, jejíž členové zastávali všechny důležité pozice ve státní službě. Tato vzdělaná třída se postarala o to, aby všechny zdroje z Protektorátu byly soustředěny do rozvoje infrastruktury v Kolonii. Protektorát tak byl ponechán v bídě a chudobě (Ojielo, 2009, s. 100).

Občanská válka (1991 - 2002)

Za výše zmíněných podmínek bylo jen otázkou času, kdy situace eskaluje do kritického bodu, kdy bude už tak křehká stabilita země významně narušena. K tomu došlo v březnu 1991, kdy v Siere Leone vypukla krvavá občanská válka, která zemi pustošila dlouhých jedenáct let až do ledna 2002 a uvrhla jí do stavu bídy, utrpení a chaosu, ze kterého se Sierra Leone dostává dodnes (Ochoche, 2009, s. 129).

Za počátek sierraleonské občanské války lze považovat události z konce osmdesátých let dvacátého století, kdy začal na sierraleonskou akademickou půdu

---

⁸ Data dostupná online z <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/sl.html> [cit. 2016-05-03]

pronikat marxismus, pan-afrikanismus a hlavně socialistická ideologie libyjského vůdce Muammara Kaddáfího ve formě jeho spisu *Zelená kniha* (Meyer, 2007, s. 3) vydaného roku 1975. Zelená kniha byla v Libyi zdrojem inspirace pro zahájení tzv. džamáhíriji, tedy vlády lidu s prvky populismu, socialismu a odmítání přímé demokracie a parlamentarismu. Džamáhírija byla v Libyi nastolena v rámci kulturní revoluce, jež byla Kaddáfím v zemi započata roku 1973 (Šlechta, 2012, s. 18). Zelená kniha podporovala revoluční tendence a vybízela k převzetí zodpovědnosti za nezávislost své země. Někteří studenti byli touto knihou výrazně ovlivněni a ti radikálnější z nich se dokonce obrátili na libyjské úřady se žádostí o vojenský výcvik. U většiny z těchto radikálních jednotlivců revoluční tendence brzy polevily, až na jednoho – Sayabanu Sankoha (Ojielo, 2009, s. 107). Sankohovi se podařilo rychle převzít kontrolu nad zbývající skupinou radikálů a postavit se do čela hnutí nazvaného Jednotná revoluční fronta (*Revolutionary United Front – RUF*) (Meyer, 2007, s. 3), která nakonec 23. března 1991 vstoupila na území Sierry Leone s cílem sesadit vládu prezidenta Josepha Momoha. To pro Sierru Leone znamenalo počátek táhlého krvavého konfliktu (Ojielo, 2009, s. 107).

Slabá, dezorganizovaná armáda neměla proti Jednotné revoluční frontě šanci. Ta postupně získávala kontrolu nad mnohými strategickými územími Sierry Leone a pomalu se blížila k hlavnímu městu (Hough, 2007, s. 9). Mezitím došlo v dubnu roku 1992 ke státnímu převratu, díky kterému se k moci dostala Prozatímní národní vládnoucí rada (*National Provisional Ruling Council – NPRC*) v čele s kapitánem Valentinem Strasserem. NPRC měla zpočátku v úmyslu zapojit RUF do politické struktury, ale vzhledem k tomu, že RUF neustupovala od svých plánů obsadit hlavní město, se Strasser rozhodl posílit stavy sierraleonských ozbrojených sil. Tato násilně a narychlo sestavená armáda se však brzy pro Sierru Leone stala stejným problémem jako RUF (Selber, Jobarteh, 2002, s. 91).

Strasser se rozhodl situaci řešit s pomocí externího aktéra. Aby získal zpět kontrolu nad diamantovými poli a zabránil útoku RUF na hlavní město, najal si služby jihoafrické soukromé vojenské společnosti Executive Outcomes (Ndlovu-Gatsheni, 2007, s. 31). Ozbrojené síly Executive Outcomes byly v zatlačení rebelů poměrně úspěšné. Podařilo se jim získat zpět kontrolu nad oblastmi bohatými na diamanty, které jsou pro fungování ekonomiky země velmi důležité (Holmqvist, 2005, s. 12), a oslabil RUF natolik, že byla donucena podepsat v roce 1996 mírovou smlouvu. Ta bohužel selhala a

v roce 1997 se začalo znovu bojovat. V tomto okamžiku se do konfliktu vložilo mezinárodní společenství a následovaly intervence organizace ECOWAS a OSN, která v reakci na problematickou situaci v Sieře Leone ustanovila na základě rezoluce 1270 z roku 1999 misi UNAMSIL (*United Nations Mission in Sierra Leone*) (Ochoche, 2009, s. 129). Mírové operace těchto dvou organizací nakonec dovedly Sierru Leone až ke konci občanské války (Hough, 2007, s. 9).

5.2.1 Zapojení SVS během konfliktu

První soukromou vojenskou společností, která se v rámci snah o udržení míru v Sieře Leone zapojila do konfliktu, byla už výše zmíněná Executive Outcomes. Působení společnosti Executive Outcomes během občanské války v Sieře Leone odpovídá aktivitám v rámci vynucení míru a tedy spadá do třetí Doylovovy generace mírových operací, i přesto, že Executive Outcomes nejednala v rámci mezinárodní peacekeepingové operace.

Jak už bylo v textu naznačeno, Executive Outcomes byla najata zoufalou sierraleonskou vládou pro boj s povstalcí z Jednotné revoluční fronty. Executive Outcomes v zemi působila v období mezi lety 1995 až 1996 (Hough, 2007, s. 10). Jejím hlavním úkolem bylo zajistit hlavní město a oblasti s nerostnými zdroji, které pomalu upadaly do rukou rebelů (Ndlovu-Gatsheni, 2007, s. 30). Kromě 150 až 200 plně vyzbrojených vojáků připravených k přímému boji poskytla Executive Outcomes sierraleonské vládě i vojenské technické vybavení, leteckou podporu (vrtulníky), armádní výcvik, logistickou podporu a jiné formy služeb, jako například službu zpravodajskou (Olaniyan, 2011, s. 11; Selber, Jobarteh, 2002, s. 91).

Executive Outcomes se podařilo rebely zatlačit, zabezpečit hlavní město a získat zpět kontrolu nad oblastmi bohatými na diamanty, které jsou pro fungování ekonomiky země velmi důležité (Holmqvist, 2005, s. 12) a otevřít cesty do hlavního města pro transport potravin a paliva (Howe, 1998, s. 314). Navíc byla RUF oslabena natolik, že byla donucena k podpisu mírové smlouvy a situace byla stabilizována natolik, že bylo možné uskutečnit demokratické volby, ve kterých zvítězil Ahmad T. Kabbah. Mírová smlouva však obsahovala podmínku, že všechny zahraniční vojenské složky opustí zemi (Hough, 2007, s. 11). Velmi krátce po odchodu Executive Outcomes ze země došlo k sesazení nově zvolené vlády Josepha Kabbaha vojenskou juntou známou pod názvem Revoluční rada ozbrojených sil (*Armed Forces Revolutionary Council – AFRC*), která

spojila své síly s rebely Jednotné revoluční fronty (Foaleng, 2007, s. 51), která opět převzala kontrolu nad všemi územími, které ztratila v boji s Executive Outcomes (Hough, 2007, s. 11).

Sesazený Kabbah v exilu oslovil další soukromou vojenskou společnost - britskou Sandline International. Učinil tak v naději, že Sandline International disponuje všemi prostředky potřebnými k jeho opětovnému dosazení do čela Sierry Leone. Sandline International tak převzala roli Executive Outcomes (Selber, Jobarteh, 2002, s. 92) a zároveň poskytla OSN taktické zpravodajské služby a vrtulníkovou přepravu (Østensen, 2011, s. 31). Během své operace v Sieře Leone se však poměrně nechvalně proslavila případem, který je znám jako skandál „*zbraně pro Afriku*“. Kromě poskytnutí svých odborných dovedností Sandline International totiž v průběhu konfliktu ve snaze dostat sesazeného Tejana Kabbaha zpět k moci a ukončit tak režim RUF, dovezla do země 35 tun útočných pušek, munice a minomety, čímž zcela jasně porušila rezoluci OSN 1132. Výměnou za tuto službu, Kabbah souhlasil s předáním třiceti procent diamantových polí této společnosti (Kwaja, 2011a, s. 78; Pingeot, 2012, s. 22). Tato aféra negativně ovlivnila i celkové vnímání soukromých vojenských společností a při vyslovování negativních názorů na činnost SVS je na tuto aféru často odkazováno.

Sandline International se sice podařilo dosadit prezidenta Kabbaha zpět k moci, ale boj s RUF kontrolující přibližně 50 % země zdaleka neskončil. V té době se už do konfliktu zapojila organizace ECOWAS, která přesunula své peacekeepingové jednotky ECOMOG (*The Economic Community Group of West African States Monitoring Group*), které byly původně zformovány v reakci na probíhající konflikt v Libérii (Hough, 2007, s. 12). V roce 1999 se k jednotkám ECOMOG přidaly i síly OSN v rámci mírové operace UNAMSIL, do kterých se později složky ECOMOG integrovaly (Meyer, 2007, s. 4).

Peacekeepingové operace ECOWAS a OSN podpořilo svými službami i několik soukromých vojenských společností. Například společnost Lifeguard, která převzala mnohé kontrakty Executive Outcomes v Sieře Leone a dokonce najala velký počet bývalých zaměstnanců Executive Outcomes (Pingeot, 2012, s. 22), a DSL zajišťovaly bezpečnost a ochranu humanitárním misím a jejich pracovníkům (Østensen, 2011, s. 26; McIntyre, 2004, s. 101). Nejvíce však během těchto misí byly SVS využívány pro

logistickou podporu. Takovými společnostmi byly například DynCorp International⁹, která podpořila mise OSN (Kwaja, 2011a, s. 80), nebo firmy Pacific Architects and Engineers (PAE) a International Charter Incorporated (ICI), které byly využity pro logistickou podporu jednotek obou mezinárodních misí, tedy ECOMOG i UNAMSIL (Østensen, 2011, s. 16). International Charter Incorporated byla kromě logistické podpory využita během mírových misí i pro přepravu vojenských jednotek a zásob do země i po jejím území (Bureš, 2006, s. 150).

Kromě těchto společností je třeba zmínit ještě společnost Gurkha Security Guards¹⁰, která v roce 1995 jako první vstoupila na území Sierry Leone za účelem výcviku tamní armády (Kwaja, 2011b, s. 8).

5.2.2 Zapojení SVS při budování míru

V případě Sierry Leone se v počáteční fázi budování míru (do roku 2005) ujala OSN prostřednictvím již ustavené UNAMSIL. Té se podařilo výrazně pokročit v demobilizaci, odzbrojení a reintegraci desetitisíců bojovníků. Zároveň úspěšně provedla Sierru Leone volbami a přispěla k znovunabytí vládní autority v zemi. Kromě toho se i ujala reformy bezpečnostního sektoru v zemi (Wiharta, 2006, s. 147).

Vzhledem k postupnému stahování jednotek UNAMSIL ze země bylo třeba ustanovit nástupce, který by po UNAMSIL převzal zodpovědnost za řádný proces budování nových státních institucí a posilování jejich kapacit. Z tohoto důvodu byl v roce 2005 ustanoven Integrovaný úřad OSN v Sieře Leone (*United Nations Integrated Office in Sierra Leone – UNIOSIL*), jehož úkolem bylo zaměřit se v rámci budování míru na hlavní příčiny vzniku konfliktu (Ochoche, 2009, s. 130). Peacebuildingové snahy v Sieře Leone posílil i vznik Integrované mise OSN pro budování míru v Sieře Leone (*United Nations Integrated Peace Building Mission in Sierra Leone – UNIPSIL*), která byla

---

⁹ Společnost DynCorp International vznikla ze dvou společností - Land-Air, Inc. a California Eastern Airways. V roce 1951 se obě společnosti spojily a v roce 1962 se název společnosti změnil na Dynallectron Corporation, který byl znovu pozmeněn v roce 1987 na DynCorp. V roce 2000 DynCorp zformovala DynCorp International LLC, která se v roce 2010 sloučila se soukromou investiční firmou Cerberus Capital Management, L.P. Tímto spojením se společnost DynCorp International soukromou plně podřízenou pobočkou Cerebru. Viz A Brief History of DynCorp International, About DI, *DynCorp International*. Dostupné online z: <http://www.dyn-intl.com/about-di/history/> [cit. 2016-05-03]

¹⁰ Britská společnost, která vznikla v roce 1989. Během devadesátých let dvacátého století operovala v Angole, Mosambiku, Sierra Leone a Somálsku. Podle vlastních slov nabízí profesionální a cenově přístupné řešení bezpečnostních problémů (Vines, 1999, s. 125). Dnes vystupuje pod názvem Gurkha Security Services. Více dostupné online z: <http://gurkhasecurityservices.co.uk/>

jednou z prvních misí tehdy čerstvě založené Komise OSN pro budování míru (Lawrence, 2014, s. 1). UNIPSIL se zaměřila na politickou, lidskoprávní, socioekonomickou i bezpečnostní oblast peacebuildingu, se zaměřením, mimo jiné, na budování kapacit sierraleoneských policejních složek, kterým byly pod vedením Spojeného království poskytnuty výcvik a odborná asistence (United Nations Security Council, 2013, s. 2-11).

Vzhledem k výraznému zapojení SVS v průběhu konfliktu v Sieře Leone je celkem zvláštní, že při výzkumu jejich zapojení do procesu budování míru v rámci UNAMSIL, UNIOSIL či UNIPSIL je velmi těžké narazit na jakoukoli zmínku o jejich působení. A to jak při výzkumu oficiálních dokumentů OSN týkajících se těchto misí, tak i odborných publikací zabývajících se procesem budování míru v Sieře Leone.

Že informací o zapojení SVS do budování míru v Sieře Leone není mnoho, (ať už to znamená, že SVS do procesu oficiálně zapojeny nebyly, nebo že se o jejich účasti prostě nemluví) potvrzuje i výzkum přední odbornice na působení SVS v Africe Rity Abrahamsen, které bylo během jejího výzkumu potvrzeno, že se se soukromým bezpečnostním sektorem dokonce nepočítá ani v rámci reform (Abrahamsen, Williams, 2006, s. 9-10).

Přesto však lze při hlubším zkoumání narazit na informace o zapojení SVS v rámci snah o budování stability a kapacit bezpečnostních institucí. Ne však v rámci misí OSN, ale v rámci samostatné iniciativy Spojených států, ze které vzešel AFRICAP. AFRICAP je speciální program ministerstva zahraničí Spojených států amerických vytvořený za účelem financování aktivit na podporu bezpečnosti a regionální stability v Africe se zaměřením na výcvikové programy pro ozbrojené jednotky vybraných afrických zemí (de Nevers, 2012, chybí označení stran).

Kontrakt v rámci AFRICAP pro operace v Sieře Leone, Libérii, Somálsku, Súdánu a Demokratické republice Kongo získala například společnost DynCorp International, která v rámci tohoto programu poskytuje africkým zemím podporu při výcviku a školení státních ozbrojených sil a zároveň zajišťuje logistickou podporu ¹¹. V rámci programu AFRICAP ale získali kontrakty i další tři společnosti: PAE Government Services, AECOM a Protection Strategies Incorporated, které mají, stejně

---

¹¹ DynCorp International Selected for New AFRICAP Contract, September 25, 2009, oficiální stránky *DynCorp International*. Dostupné online z: <http://www.dyn-intl.com/news-events/press-release/dyncorp-international-selected-for-new-africap-contract/>. [cit. 2016-07-18]

jako DynCorp International, v Sieře Leone a ostatních výše zmíněných zemích na starosti logistickou podporu, vojenský výcvik, zajištění potřebného vybavení pro ozbrojené síly a budování schopných námořních bezpečnostních sil (Mason, 2009, s. 24).

5.2.3 Zapojení SVS do snah o udržení stability v zemi

Přesto, že Sierra Leone učinila velký krok kupředu na cestě za upevněním míru a stability, je podle Hanyho Besady, Vadima Ermakova a Mirana Ternamiana stále příliš brzy prohlásit Sierru Leone za úspěch. Od dosažení trvalého míru dělí Sierru Leone ještě několik kroků. Mezi ně patří například boj s korupcí, vytvoření většího množství pracovních míst, snížení chudoby, prosazování základních demokratických hodnot a především musí stát nést zodpovědnost za své občany. Hlavními bezpečnostními hrozbami, které by mohly ohrozit stabilitu země, jsou přítomnost milic na venkově a přetrvávající regionální konflikty, které by mohly podnítit politické povstání (Besada, Ermakov, Ternamian, 2009, s. 4). Těmto dvěma bezpečnostním hrozbám je tedy třeba věnovat zvýšenou pozornost.

Že v Sieře Leone zůstává vysoká míra korupce, vyplývá i z výsledků výzkumné zprávy organizace *Freedom House* z roku 2015. Protikorupční komise byla za svou práci opakovaně kritizována, především ohledně případů týkajících se blízkých kruhů prezidentské rodiny. Přesto však byla komise úspěšná v několika vážných korupčních případech daňových úředníků. Sierra Leone se podle *Freedom House* ale rozhodně posunula ve svém vývoji vpřed. Alespoň tedy, co se volebního procesu týče. Férovost a transparentnost voleb je bez pochyby v Sieře Leone na vzestupu (*Freedom House*, 2015). V posledních prezidentských volbách konaných v roce 2012 zvítězil úřadující prezident Ernest Bai Koroma ziskem 59% hlasů. Tato volba byla podle *BBC* pro Sierru Leone významná tím, že byla první, kterou organizovala sama Sierra Leone bez pomoci OSN. Zpravodajský server *BBC* popisuje současnou Sierru Leone jako mírumilovnou, demokratickou zemi s rychle rostoucí ekonomikou. Přesto však Sierra Leone stále patří mezi nejchudší africké země (*BBC*, 2012).

SVS působily v Sieře Leone už dlouho před vypuknutím občanské války. Jednalo se o dvě hlavní SVS – Mount Everest Security Agency, která byla založena v roce 1984, a Dynamic Security založená o rok později. Od té doby však tento sektor v Sieře Leone dost výrazně expandoval (Abrahamsen, Williams, 2006, s. 9). Podle Rity Abrahamsen a Michaela Williamse je možné rozdělit SVBS působící v současnosti v Sieře Leone do

dvou hlavních skupin. První skupinou jsou společnosti zajišťující komerční a klasickou domácí bezpečnost, kde převažují služby osobních strážců, a tou druhou jsou společnosti, jejichž operace jsou zaměřeny na důlní průmysl. Do karet dnes soukromému bezpečnostnímu sektoru nahrává po válce přetrvávající pocit nejistoty společně s nedůvěrou v dostačující kapacitu a integritu policie, která je ve společnosti stále patrná navzdory poměrně úspěšné reformě a restrukturalizaci policejních složek. Kromě toho se poptávka po jejich službách zvýšila především díky působení mnohých mezinárodních a nevládních organizací, které do země přijely pomoci s poválečným rozvojem a post-konfliktní rekonstrukcí. Jednoduše řečeno, poválečná ekonomika vytvořila pro činnost SVBS ideální prostředí (Abrahamsen, Williams, 2005, s. 7-11).

Služby soukromých vojenských společností jsou navíc velmi žádané i v těžebním průmyslu. Mnoho bezpečnostních problémů Sierry Leone souvisí právě s těžbou přírodních zdrojů. Těžařské společnosti tedy vyhledávají SVS za účelem ochrany dolů, těžařské techniky a jejich zaměstnanců. Stále expandující soukromý bezpečnostní sektor navíc nabízí mnoho pracovních příležitostí pro bývalé vojáky či policejní úředníky, kteří přišli v rámci procesu demilitarizace a redukce národních ozbrojených a policejních složek o zaměstnání (Bearpark, Schulz, 2007, s. 79). I takto se dá tedy říct, že SVS přispěly v Sieře Leone k poválečnému budování míru a udržení post-konfliktní stability. Tím, že poskytly pracovní místa pro bývalé vojáky a bojovníky, snížily míru nezaměstnanosti a ulevily tak tlaku na stát, který by mohl pramenit z frustrace společnosti a současně by mohl vést k vypuknutí občanských nepokojů a rebelií.

5.3 Libérie

Libérie je země nacházející se na pobřeží západní Afriky, sousedící s Guineou, Pobřežím Slonoviny a Sierrou Leone. Stejně jako Sierra Leone, je i Libérie etnicky velmi pestrou zemí. Mezi hlavní etnické skupiny patří tyto: Kpelle (20.3% populace), Bassa (13.4% - populace), Grebo (10%), Gio (8%), Mano (7.9%), Kru (6%), Lorma (5.1%), a mnohé další ¹².

---

¹² Data dostupná online z <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/li.html> [cit. 2016-05-03]

Na území dnešní Libérie se ještě před jejím vznikem začali usazovat osvobození američtí otroci afrického původu. Od začátku však museli čelit nevraživosti místních domorodců. Přesto se právě Afričané narození v Americe, známí jako američtí Liberijci, ujali vlády v roce 1847 při vyhlášení její nezávislosti a jejich potomci ovládali politické dění v Libérii až do roku 1980 (The World Bank a Carter Center, 1997, s. 1), kdy Samuel Doe svrhl vládu při krvavém vojenské převratu, který byl výsledkem dlouholeté exkluze domorodých obyvatel z dění v zemi. Doeův režim byl původně multietnický a založený na spoluúčasti, ale během let se změnil na podobně exkluzivní režim, jaký panoval v Libérii před rokem 1980, se systémem patronů, kterými byli členové Doeovy vlastní etnické skupiny (Smith-Höhn, 2010, s. 72).

Stejně jako Sierra Leone, i Libérie bývá často označována za padlý stát (Foaleng, 2007, s. 47). Se Sierrou Leone jí pojí i členství v uskupení nazývaného jako Unie řeky Mano (*Manu River Union* - MRU). Od počátku devadesátých let dvacátého století byla tato oblast dějištěm mnoha krvavých konfliktů s ohromnými humanitárními následky. Podle některých odborníků (Nana K. A. Busia, 2004) mnoho z těchto konfliktů mělo svůj původ právě v Libérii (Kwaja, 2011b, s. 2).

V letech předcházejících konfliktu zavládla v zemi velká nespokojenost mezi „domorodými Liberijci“, kteří se cítili být utlačováni jejich „americko-liberijskými“ spoluobčany (The World Bank a Carter Center, 1997, s. 1). Rozpory mezi těmito dvěma skupinami výrazně ovlivnily rozvoj země a ohrožovaly snahy vytvořit z těchto dvou skupin stabilní a jednotný stát. V důsledku těchto sporů a vzhledem k faktu, že moc byla pevně v rukou amerických Liberijců, nedošlo prakticky k žádné integraci těchto dvou skupin. Během vývoje Libérie proběhlo několik pokusů o integraci obou entit, žádný z nich ale nijak výrazně neuspěl (Nyemah, 2009, s. 194-196).

Občanská válka (1989-2003)

Násilný konflikt v Libérii vypukl na Štědrý večer roku 1989. Kořeny konfliktu je podle Kwaji možné najít právě v identitě, zdrojích a zastupitelských válkách. To vše mělo zdrcující následky jak na národní, tak na sub-regionální úrovni – kolaps státu, nucená migrace, masivní vysídlení obyvatel, porušování lidských práv, zabíjení a ničení majetku (Gberie, 2005, s. 53-54). Tyto bezpečnostní výzvy vedly k vážné humanitární krizi, která významně ohrozila stabilitu a mír v regionu (Kwaja, 2011b, s. 6-7).

Celá válka se dá rozdělit do dvou hlavních fází. První fází je období mezi lety 1989 a 1997, kdy Charles Taylor vedl povstání proti vládě Samuela Doa, který byl v roce 1990 zavražděn. Po smrti Samuela Doa byla od roku 1990 ustanovena prozatímní Taylorova vláda, která převzala moc až do roku 1997. Krátce poté, co moc padla do rukou Taylora, v období mezi lety 1999 a 2003, bojovaly dvě rebelské skupiny – *Liberians United for Reconciliation and Democracy* (LURD) a *Movement for Democracy in Liberia* (MODEL) – proti Taylorovi za sesazení jeho vlády (Nyemah, 2009, s. 193-194).

Přetrvávající stav nejistoty v Libérii během Taylorova režimu přiměl dřevařské společnosti vyhledat vlastní způsob ochrany. Z těchto ozbrojených sil brzy vznikly milice, které se účastnily bojů v rámci občanské války a posílily tím počty ozbrojených nevládních aktérů již do konfliktu zapojených. Ozbrojené milice byly podle Foaleng největším zdrojem násilného konfliktu v Libérii (Foaleng, 2007, s. 44-45).

V červenci 2003 byla všemi válčícími stranami (liberijská vláda, LURD a MODEL) podepsána dohoda o klidu zbraní. Bohužel žádná ze stran dohodu nedodržela a ještě v červenci téhož roku vypukly v Monrovii krvavé boje, které zemi uvrhly do stavu masivní humanitární krize. Na nátlak Spojených států a mezinárodního společenství nakonec Charles Taylor v srpnu 2003 rezignoval a odešel do exilu v Nigérii (Gberie, 2005, s. 63). Po odchodu Taylora byla podepsána komplexní mírová dohoda a byla ustanovena dvouletá národní přechodná vláda Libérie. V této době byly v zemi rozmístěny peacekeepingové síly organizace ECOWAS - ECOMIL (*ECOWAS Mission on Liberia*), ke kterým se brzy připojila OSN se svou peacekeepingovou misí *United Nations Mission in Liberia* - UNMIL (Nyemah, 2009, s. 198). Mise OSN v Libérii – UNMIL – byla poprvé autorizována Bezpečnostní radou OSN 19. září 2009 a 1. října 2003 byla rozmístěna v Libérii, dva týdny před tím, než liberijská přechodná vláda vstoupila do úřadu. Mise ECOMIL byla rozpuštěna a její vojenská síla byla začleněna do UNMIL, která měla za úkol podpořit Libérii v mnoha aspektech v rámci její post-konfliktní tranzice (Cook, 2010, s. 4).

Rezignací bývalého liberijského prezidenta Charlese Taylora a podepsáním souhrnné mírové smlouvy v roce 2003 bylo na dobro zpečetěno třináct let krvavé občanské války. Od té doby zavládl v Libérii relativní mír (Besada, Ermakov, Ternamian, 2009, s. 5-6). Smith-Höhn tvrdí, že po sepsání souhrnné mírové dohody, byl přechodný liberijský stát spíše jakousi formou partnerství mezi UNMIL, která měla spoustu

administrativních a výkonných pravomocí, a přechodnou vládou složenou z bývalých válečných lordů a jejich zástupců (Smith-Höhn, 2010, s. 74).

5.3.1 Zapojení SVS během konfliktu

Jako v případě Sierry Leone, i v Libérii byly SVBS aktivní už během konfliktu a jejich služby významně napomohly úspěšnosti peacekeepingových misí. Při výzkumu zapojení SVS do mírových operací během občanské války je tedy možné nejčastěji narazit na poskytnutí logistické podpory (Holmqvist, 2005; Jefferies, 2002; Brooks, 2002, Wright, Brooke, 2007) či leteckou podporu (Adebajo, 2002; Kwaja, 2011b). Do podrobností však nezachází žádný z dostupných zdrojů.

Například společnosti International Charter Incorporated a Pacific Architects and Engineers poskytly jednotkám ECOMOG leteckou podporu a přepravu jednotek a zásob (Kwaja, 2011b, s. 8; Olaniyan, 2011, s. 9; Jefferies, 2002, s. 11) a údržbou vybavení. Avšak podle Adekeye Adebaja byla americká společnost PAE při svých operacích v Sieře Leone i Libérii důstojníky ECOMOG kritizována za špatně odvedenou práci a poskytnutí nekvalitních služeb. Navíc bylo PAE vyčítáno, že odmítla do akce vyslat vrtulníky v době největší krize. V Libérii si navíc na PAE stěžovali i samotní vojáci ECOMOG (Adebajo, 2002, s. 94-95). Peacekeepingovým silám ECOMOG při operacích v Libérii asistovala ještě společnost MPRI (Military Professional Resources Inc.), která ECOMOG poskytla výcvik v efektivním ovládnutí vojenských vozidel zásobovaných vládou Spojených států (Olaniyan, 2011, s. 8). Kromě toho ještě PAE a International Charter Incorporated of Oregon poskytly logistickou podporu organizaci ECOWAS a OSN během mise UNMIL (Brooks, 2002, s. 13). Na rozdíl od Adebaja (2002), který upozorňuje na nedostatky služeb PAE, Kwaja vnímá působení PAE během konfliktu v Libérii pozitivně a je přesvědčen, že společnost PAE hrála v Libérii velmi důležitou roli právě díky své podpoře jednotkám ECOMOG během mírových operací a tvrdí, že aktivity PAE značně přispěly k jejich úspěchu nejen v Libérii, ale i v Sieře Leone (Kwaja, 2011b, s. 8).

Později (od roku 2007) podpořila misi UNMIL svými neozbrojenými bezpečnostními službami i místní SVS Inter-Con Security Systems (Pingeot, 2012, s. 24).

5.3.2 Zapojení SVS při budování míru

Důsledky dlouhé občanské války byly pro Libérii naprosto zdrcující. Do té doby než byla podepsána souhrnná mírová smlouva, došlo prakticky ke zhroucení státu. Tato občanská válka vzala životy takřka 250 tisícům lidí, přičemž skoro polovina z nich byli civilisté. Kromě masivních ztrát na životech bylo vnitřně vysídleno 500 tisíc Liberijců, více než 80 procent populace zůstalo bez zaměstnání a skoro 75 % liberijské populace se muselo spokojit s méně než dolarem na den (Smith-Höhn, 2010, s. 74). V zemi dramaticky stoupla míra korupce a Libérie se dostala do dluhů (Nyemah, 2009, s. 194). Situace nebyla o nic lepší ani během prvních let přechodné fáze po konci války, která byla charakterizována především deprivací a nedostatkem pracovních příležitostí, které byly způsobené špatnou správou země. S takovými válečnými následky byla Libérie jednoznačně jednou z největších peacebuildingových výzev (Smith-Höhn, 2010, s. 74-75).

V rámci budování míru a stabilizace situace v poválečné Libérii bylo třeba pro správné fungování státu reformovat bezpečnostní sektor. Zatímco v případě Sierry Leone stála v čele tohoto procesu Británie, v případě Libérie se reformy ozbrojených složek ujaly Spojené státy americké (Cook, 2010, s. 22). Ty úlohu reformy liberijského bezpečnostního sektoru rozdělily mezi dvě soukromé vojenské společnosti – DynCorp International a PAE, přičemž každé z nich byla přidělena specifická role odpovídající jejich odbornosti. Společnost DynCorp International dostala na starosti demobilizaci téměř 10 000 jedinců (George, 2011, s. 28) a samotný proces reformy bezpečnostního sektoru. Na operativní úrovni měla DynCorp za úkol reformovat liberijské armádní složky, což v zásadě zahrnovalo rekrutování nových členů, jejich prověřování, výcvik a poskytnutí potřebného vybavení. Na institucionální úrovni se měla DynCorp pokusit o vytvoření nového efektivního ministerstva obrany a vybudovat systémy pro řízení zaměstnanců, zpravodajskou službu, integraci sil a plánování, správu zdrojů, komunikaci, správu informací, veřejné vztahy apod. (McFate, 2013, s. 44). Kromě těchto úkolů se DynCorp zavázala k podpoře při výrobě elektrické energie, zajištění vody a k pomoci při likvidaci odpadu a údržbě vozidel na dvou vojenských základnách Camp Sandee Ware a Barclay Training Center, které DynCorp pomohla zrekonstruovat (Cook, 2010, s. 22).

Velkou výzvou v rámci zapojení DynCorp do reformních procesů byl fakt, že se tak dělo bez dohledu parlamentu či občanské společnosti, což ve společnosti vyvolalo otázky o důvěryhodnosti celého procesu (Kwaja, 2011b, s. 9).

Kromě společnosti DynCorp byla do reformy bezpečnostního sektoru zapojena i firma PAE. Ta měla na starosti vybudování logistické infrastruktury, především silnic a vojenských základen nutných k podpoře nových liberijských ozbrojených složek, a dohled nad již úspěšně rozmístěnými jednotkami (McFate, 2013, s. 45). Současně PAE spolupracovala s policejními složkami OSN a zajistila výcvik mediků, vojenských policistů a důstojníků (George, 2011, s. 27). Cílem celé reformy bezpečnostního sektoru v Libérii bylo vycvičit celkem 2000 mužů a žen pro liberijskou armádu do konce roku 2010 (Kwaja, 2011b, s. 9). Dlouho se jednalo o tom, zdali je dvoutisícový počet vojáků dostačující. Rozhodnutí vybudovat větší armádu však bylo vzhledem k nedostatku financí poměrně nerozumné. Kdyby byl počet vojáků větší, mohlo by brzy dojít ke stavu, kdy nebudou moci být vojákům vypláceny mzdy, což by k úspěchu bezpečnostní reformy nijak nepřispělo. Pro menší armádu se liberijská vláda rozhodla i v souvislosti se změnou ve vnímání národní bezpečnosti. V rámci otázky bezpečnosti státu totiž došlo k přeorientování pozornosti vlády z externích hrozeb na bezpečnostní rizika ohrožující stát zevnitř. Vnitrostátní bezpečnost se tedy stala pro Libérii prioritou (Bekoe, Parajon, 2007).

Zatímco Spojené státy zvolily komerční přístup k výcviku liberijských ozbrojených sil a zapojily do procesu soukromé vojenské a bezpečnostní společnosti, OSN se ujala výcviku liberijské policie (George, 2011, s. 27). Složky UNMIL zahájily výcvik liberijské národní policie v roce 2004. Výcvikový program byl navržen jak pro nové rekruty, tak pro stávající policisty, a jeho cílem bylo vycvičit 3 500 policistů do června 2007. Kvůli selekci stávajících policejních důstojníků, kteří měli výcvik podstoupit, se tento přístup stal terčem kritiky především ze strany rozhořčených starších policejních důstojníků, kteří byli z programu vyloučeni (Smith-Höhn, 2010, s. 77). I v rámci této operace lze narazit na zmínky o využití služeb soukromých společností. V rámci UNMIL působí od konce občanské války v Libérii například americká společnost Inter-Con, která poskytuje UNMIL spíše jen neozbrojenou stráž (von Boemcken, 2012, s. 2).

Stejně jako v případě Sierry Leone, i v případě Libérie je možné hovořit o zapojení SVS do snah o vybudování stabilního státu v rámci projektu AFRICAP, do kterého jsou zapojeny společnosti DynCorp International, PAE Government Services, AECOM a Protection Strategies Incorporated. Ty ve vybraných afrických zemích, mezi které patří i Libérie, poskytují podporu při výcviku, školení a logistice pro národní ozbrojené síly (Mason, 2009, s. 24).

5.3.3 Zapojení SVS do snah o udržení stability v zemi

Libérie, stejně jako Sierra Leone, prošla v posledních letech na cestě za její obnovou velkými změnami a podle Hanyho Besady a jeho kolegů je Libérie dnes poměrně klidnou a stabilní zemí (Besada, Ermakov, Ternamian, 2009, s. 6). Výsledky dotazníků, které Liberijcům předložila Judy Smith-Höhn v rámci jejího terénního výzkumu, dokonce jasně ukazují, že samotní Liberijci vnímají změny, které v zemi proběhly od konce občanské války, jako pozitivní. Výrazné zlepšení bezpečnostní situace v zemi pozoruje celkově 33.7 % Liberijců, přičemž za celkově lepší jí považuje 51.3 % dotázaných. Přesto, že se od doby, kdy do prezidentského úřadu nastoupila Ellen Johnson-Sirleaf (2006), do země navrátilo konstituční ustanovení (Smith-Höhn, 2010, s. 74-100), křehkost Libérie by neměla být podceňována. Riziko návratu země zpět do stavu bezprávní a vypuknutí dalšího konfliktu je stále přítomné (Besada, Ermakov, Ternamian, 2009, s. 6).

S tímto tvrzením souhlasí i Drew a Ramsbotham, kteří jsou toho názoru, že pro dosažení stabilního a dlouhodobě udržitelného míru je potřeba věnovat pozornost klíčovým problémům a nedostatkům, které v Libérii přetrvávají. Upozorňují například na přetrvávající slabost státních institucí, které v některých případech stále zůstávají do jisté míry elitářské a zkorumpované, což posiluje značnou nedůvěru mezi státem a jeho občany (Drew, Ramsbotham, 2012, s. 9).

Problém s korupcí detekovala i organizace *Freedom House*, která ve své výroční zprávě uvádí, že instituce určené pro boj s korupcí v zemi postrádají zdroje a kapacitu k tomu, aby mohly fungovat efektivně, za což už byly kritizovány i generálním tajemníkem OSN Pan Ki-munem (Freedom House, 2015a).

Franziska Zanker z Německého institutu globálních a teritoriálních studií zase upozorňuje na problém limitované efektivity liberijské policie, kterou Libérie trpí

navzdory více než desetileté reformě policejních složek. Tvrdí, že je v případě národní liberijské policie stále potřeba vypořádat se s vysokou mírou korupce, nedostatkem zdrojů a s pocity nejistoty a nedůvěry, které liberijská policie v lidech vyvolává (Zanker, 2015, s. 1-2). Velkým bezpečnostním problémem však v Libérii zůstává především frustrace obyvatel pramenící z chudoby a utrpení (Bekoe, Parajon, 2007), která byla nedávno ještě umocněna vypuknutím epidemie eboly, které podlehly tisíce nakažených (BBC, 2014).

Podle Marca von Boemckena se soukromý bezpečnostní sektor v Libérii od konce občanské války výrazně rozrostl a stal se nejrychleji expandujícím sektorem liberijské ekonomiky. Sourkomé vojenské společnosti tu však převážně poskytují neozbrojenou ochranu, přičemž nejčastějšími zákazníky těchto společností jsou mezinárodní organizace působící v zemi v rámci rozvojových programů (von Boemcken, 2012, s. 3) nebo velvyslanectví zahraničních vlád (Merrill, 2003, s. 11). Vysoká míra kriminality a nejistoty jsou v Libérii stále aktuálními tématy kvůli již výše zmíněným nedostatkům státních institucí. I z tohoto důvodu v Libérii soukromý bezpečnostní sektor tolik expanduje. Jejich služby jsou mnohdy považovány za nutnost (von Boemcken, 2012, s. 3).

Soukromý bezpečnostní sektor je v Libérii poměrně fragmentovaný. Největší společností operující v Libérii je už výše zmíněná Inter-Con, která svým klientům poskytuje profesionální služby v oblastech jako je fyzická ochrana, konzultace a bezpečnostní výcvik, elektronická bezpečnost a jiné specializované služby¹³. Ostatní společnosti působící v Libérii již jsou čistě liberijské. Kvalita jejich služeb je ale v porovnání s Inter-Con značně nižší (von Boemcken, 2012, s. 3).

Za příklad aktivity SVS za účelem udržení stability v zemi je možné považovat i působení PAE v době vypuknutí epidemie eboly v Libérii (2014). PAE ve spolupráci se společností Aspen Medical, která v Libérii poskytovala klinické služby, podpořila Libérii v jejím boji s ebolou svými logistickými službami a zajištěním potřebné infrastruktury¹⁴.

---

¹³ více na *Inter-Con Security*, dostupné online z: <http://www.icsecurity.com/services>. [cit. 2016-07-21]

¹⁴ viz Team PAE Fights Ebola in Liberia, February 09, 2016, *PAE*. Dostupné online z: <https://www.pae.com/news/pae-news/team-pae-fights-ebola-liberia>. [cit. 2016-07-21]

5.4 Pobřeží slonoviny

Pobřeží slonoviny je další západoafrickou zemí nacházející se mezi Ghanou a Libérií. Díky rozvoji produkce a exportu kakaa a početným zahraničním investicím je Pobřeží slonoviny prosperující zemí. Je to země bohatá i na mnohé nerostné suroviny, jako například ropu, zemní plyn, diamanty, železnou rudu či bauxit. Přibližně třiatřicet milionové obyvatelstvo je v Pobřeží slonoviny složeno z několika etnických skupin. Mezi ty největší patří například Akanové (32.1%), Gurové (15%), severní a jižní skupina Mande (12.4% a 9%) a skupina Krou (9.8%). Obyvatelstvo je navíc rozděleno i nábožensky do tří hlavních skupin na muslimy (40.2%), křesťany (cca 45.7%) a poslední skupinu tvoří animisté a ateisté¹⁵.

Bývalá francouzská kolonie získala nezávislost v roce 1960. Od tohoto okamžiku až do roku 1993 stál v jejím čele prezident Félix Houphouët-Boigny. Období vlády Houphouët-Boignyho bylo v zásadě pro Pobřeží slonoviny období prosperity a rychlého ekonomického růstu (United Nations Development Programme, 2011, s. 1). Navzdory stále přítomnému napětí mezi tzv. *étrangères* (převážně potomci přistěhovalců z Burkiny Faso a Mali) a tzv. *Ivority* (původní obyvatelé), nebylo nikdy Pobřeží slonoviny sužováno ozbrojenými konflikty, státními převraty ani občanskou válkou. Už během osmdesátých let začala pomalu ekonomika země stagnovat, což nakonec vedlo k masivním nepokojům v letech 1990 a 1991, které byly reakcí na hospodářské reformy vynucené Mezinárodním měnovým fondem a Světovou bankou. K tomu všemu byl v rámci demokratizace země zaveden multipartismus (Kirwin, 2006, s. 44 – 48). Houphouët-Boigny byl sice schopen zachovat v zemi relativní mír a prosperitu, ale vše se změnilo jeho smrtí v roce 1993, kdy se k moci dostal Henri Konan Bedie. Ten v zemi zavedl velmi xenofobní opatření, která byla namířena proti přistěhovalcům a jejich potomkům. Bedieho politika vedla k výraznému růstu sociálního napětí a rozkmitření mezi jednotlivými etnickými a náboženskými skupinami (Sidibé, 2013, s. 2-3).

Občanská válka (2002-2007)

V roce 1999 byl Bedie sesazen během státního převratu generálem Robertem Gueiem a v roce 2000 zemi proběhly svobodné volby, ze kterých vyšel vítězně Laurent

---

¹⁵ Data dostupná z <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/iv.html> [cit. 2016-07-14]

Gbagbo (Kirwin, 2006, s. 44 – 48). Gbagbo ovšem pokračoval ve stejné politice jako Bedie, což vedlo k nepokojům, které vyvrcholily v roce 2002, kdy vypukla občanská válka, která zemi rozdělila na dvě části – sever, který byl v područí rebelů, a jih, který měla pod kontrolou vláda (Yabi, Goodwin, 2009, s. 18). Od té doby proběhlo mnoho snah o ukončení konfliktu a podepsání mírové smlouvy. To se ovšem podařilo až v roce 2007, kdy podepsáním mírové smlouvy v Ouagadougou, kterým byla ukončena první občanská válka v Pobřeží slonoviny (Cook, 2011, s. 3).

Bohužel mír v zemi netrval dlouho. Situace se opět zhoršila během prezidentských voleb v roce 2010, kdy proti sobě stáli prezident Gbagbo a bývalý premiér Alassane Outtara, který v těchto volbách zvítězil. Gbagbo ovšem výsledky odmítl uznat (Sidibé, 2013, s. 1) a v zemi se rozpoutala nová občanská válka vedená mezi přívrženci obou politiků. Přes nátlak mezinárodního společenství, které uznalo vítězství Outtary, Gbagbo odmítal ze své pozice ustoupit. Nakonec tak musel být i se svou rodinou v roce 2011 zajat francouzskými jednotkami OSN, čímž skončila druhá občanská válka (Cook, 2011, s. 2).

5.4.1 Zapojení SVS během konfliktu

V případě Pobřeží slonoviny není snadné dopátrat se bližších informací týkajících se zapojení soukromých vojenských společností během konfliktu či po jeho skončení. Narazit lze například na informaci, že o zapojení se do první občanské války v Pobřeží slonoviny usilovala například britská společnost Northbridge Services Group (International Crisis Group, 2003, s. 18). Ovšem podle dostupných zdrojů byla Northbridge Services Group v roce 2003 pokárána britskou vládou za najímání britských, francouzských a jihoafrických žoldáků ve prospěch vlády (Mathieu, Dearden, 2006, s. 7). Tehdy britský ministr zahraničí Jack Straw Northbridge Services Group varoval, že podobné aktivity by mohly výrazně narušit vývoj konfliktu a zkomplikovat snahy o jeho ukončení, což britskou společnost překvapilo, vzhledem k tomu, že právě Straw byl vždy velkým zastáncem využití soukromých vojenských společností v podobných situacích (BBC, 2003). Northbridge Services Group se však bránila tvrzením, že kontrakt, který s vládou Pobřeží slonoviny uzavřela, se týkal využití služeb společnosti za účelem humanitární pomoci a zajištění vládní bezpečnosti (Africa Confidential, 2003).

Aktivitami soukromých vojenských a bezpečnostních společností během humanitárních operací v Pobřeží slonoviny se zabývala například Lauren Esposito. Na

základě výsledků jejího výzkumu, které v roce 2011 přednesla na konferenci Institutu pro bezpečnostní studia v Etiopii¹⁶, došla k závěru, že kvůli vysoké míře kriminality a nedostatku veřejné bezpečnosti v Pobřeží slonoviny operovalo v zemi velké množství převážně místních soukromých vojenských a bezpečnostních společností. Zjistila, že humanitární organizace využívali SVS především k neozbrojené osobní ochraně jejich pracovníků během přímého kontaktu s civilisty, ale také ke kontrole elektronických dat či zabezpečení konvojů s humanitární pomocí (Motzouris, 2011, s. 15).

O výrazném zapojení soukromých vojenských společností do misí humanitární pomoci svědčí i závěry výzkumné zprávy Institutu pro bezpečnostní studia, které jasně hovoří o tom, že SVS opravdu v Pobřeží slonoviny operovali za účelem podpory humanitárních misí, bohužel ale neuvádí žádné konkrétní případy (Institute for Security Studies, 2012, s. 18).

Zdali byly soukromé vojenské společnosti přímo zapojeny do konfliktu v Pobřeží slonoviny, není zcela jasné. Raenette Taljaard sice v souvislosti s Pobřežím slonoviny zmiňuje jihoafrické společnosti jako Meteoric Tactical Solutions, Executive Outcomes, Erinys International a Omega Risk Solutions (Taljaard, 2008, s. 75), o jejich aktivitách v Pobřeží slonoviny ale nejsou dostupné žádné bližší informace. Za to existuje mnohem více záznamů o typicky žoldnéřských aktivitách v souvislosti s občanskou válkou v Pobřeží slonoviny. Zdá se, že zatímco do první občanské války nebylo zapojeno mnoho soukromých vojenských společností, pro žoldáky byl tento konflikt přímo zlatým dolem. Do boje na podporu vlády byly například ve velkém rekrutováni bývalí bojovníci z Libérie (Bryden, 2007, s. 17; International Crisis Group, 2003, s. 21). Známým případem žoldnéřských aktivit je například i případ bývalého francouzského vojáka Françoise Richarda Rougeta, který rekrutoval žoldáky z Jihoafrické republiky pro boj v občanské válce v Pobřeží slonoviny na podporu tamní vlády. Tito žoldněři pak vládním silám poskytli logistickou podporu a vojenské vybavení, výcvik vojenských pilotů či obyčejných pěšáků. Rouget byl za tyto své aktivity v Pretorii odsouzen, neboť v té době

---

¹⁶ Konference v Addis Ababě se konala ve spolupráci Afrického programu pro prevenci konfliktu a Programu pro správu bezpečnostního sektoru 14. a 15. září 2011. Konference se zabývala tématem zapojení soukromého bezpečnostního sektoru do humanitárních operací v Africe. Zápis z konference je dostupný online z: http://psm.du.edu/media/documents/reports_and_stats/think_tanks/iss_conference_report_sept_2011.pdf. [cit. 2016-07-23]

už patřilo žoldnéřství v Jihoafrické republice mezi ilegální aktivity (Ntoubandi, 2011, s. 495-496).

O usmíření obou stran konfliktu usilovalo už od samého vypuknutí občanské války mnoho zahraničních aktérů. Těmi hlavními byly Organizace Spojených národů, Hospodářské společenství západoafrických států, Africká unie a Francie (Bah, 2010, s. 605), na jejíž jednotky je v souvislosti s operací v Pobřeží slonoviny odkazováno jako na síly Licorne (Gberie, Addo, 2004, s. 18).

Rada bezpečnosti OSN v reakci na krizovou situaci v Pobřeží slonoviny ohrožující regionální stabilitu ustanovila v roce 2003 nejprve politickou misi MINUCI (*United Nations Mission in Côte D'Ivoire*), jejímž účelem bylo usnadnit komunikaci mezi válčícími stranami a podpořit peacekeepingovou misi organizace ECOWAS, v jejímž rámci se v Pobřeží slonoviny nejvíce angažovaly země jako Nigérie, Mali, Niger, Togo a Ghana. MINUCI však byla brzy nahrazena Operací OSN v Pobřeží slonoviny (*United Nations Operation in Côte D'Ivoire – UNOCI*) (Dadson, 2008, s. 7). Ta byla spuštěna v roce 2004 na základě Rezoluce Rady bezpečnosti OSN 1528 a ve spolupráci s francouzskými jednotkami a silami ECOWAS usilovala o zajištění celkové bezpečnosti v oblasti, ochranu civilistů a dodržení mírových dohod, které byly podepsány v roce 2003 (Gberie, Addo, 2004, s. 28). Vzhledem k měnící se situaci v zemi však byl její mandát několikrát rozšířen a prodloužen¹⁷.

Mezi soukromé vojenské společnosti, které operovaly pod záštitou mírových operací jednoho z výše uvedených zahraničních aktérů, patří především společnost Pacific Architects and Engineers, jejíž role byla v této fázi nejvýraznější. Ta mezi lety 2002 a 2003 zajistila pro misi UNOCI přepravu zbraní (George, 2011, s. 24) a zároveň posloužila obnovené UNOCI i během druhé občanské války v Pobřeží slonoviny, kdy poskytla jednotkám OSN palivo, vozidla a dávky potravin (Buzatu, Buckland, 2015, s. 15). Kromě UNOCI však PAE zásobovala například i misi organizace ECOWAS ECOMICI (*ECOWAS Mission in Côte D'Ivoire*) (Gberie, Addo, 2004, s. 25).

---

¹⁷ viz *United Nations Operation in Côte D'Ivoire*, UNOCI Background, dostupné online z: <http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/unoci/background.shtml>. [cit. 2016-07-23]

5.4.2 Zapojení SVS při budování míru

Mírová dohoda z Ouagadougou (2007) nenechala příliš prostoru pro zapojení mezinárodního společenství do procesu post-konfliktního budování míru. Pouze umožnila během tohoto procesu UNOCI a ECOWAS vládě asistovat. OSN tak prostřednictvím Rozvojového programu poskytla v rámci peacebuildingu vládě technickou a finanční podporu (Boutellis, 2011, s. 8).

Reforma bezpečnostního sektoru byla mírovou dohodou nastavena pouze jako znovusjednocení Obráných a bezpečnostních složek Pobřeží slonoviny a povstalecké *Forces Nouvelles*, přičemž budování nového bezpečnostního sektoru bylo odloženo na období po volbách připravovaných na rok 2010. Snaha o sjednocení těchto dvou složek ovšem selhala (Boutellis, 2011, s. 1-8) a stejně tak i proces demilitarizace, demobilizace a reintegrace. De Tessieres uvádí, že v období před vypuknutím krize v roce 2010 nebyla odzbrojena ještě téměř polovina všech bojovníků a ze strany rebelů bylo odevzdán jen 237 zbraní, zbylé zbraně si rebelové ponechali (de Tessieres, 2011, s. 219). Neúspěch těchto zásadní peacebuildingových procesů byl nepochybně jedním z faktorů, které vedly k vypuknutí volební krize v roce 2010 (Boutellis, 2011, s. 1).

V případě Pobřeží slonoviny je velmi těžké získat informace o zapojení soukromých vojenských společností do procesu budování míru po první občanské válce. Vzhledem k tomu, že v zemi operovala i po ukončení konfliktu UNOCI, která svou činností vládu v této fázi podpořila a působí v zemi dodnes¹⁸, je možné považovat za SVS, jež podpořila zemi při budování míru společnost Pacific Architects and Engineers, která v rámci UNOCI získala kontrakt (George, 2011, s. 24). Je ovšem těžké určit, jaké služby během této fáze na podporu UNOCI poskytovala.

Mimo oficiální proces budování míru lze zaznamenat činnost různých soukromých bezpečnostních agentur, jejichž počet se díky událostem v zemi od roku 2002 výrazně navýšil. Outtara uvádí, že v rámci reformy bezpečnostního sektoru bylo tyto agentury zřízeny především za účelem ochrany francouzských obyvatel, kteří během konfliktu i po jeho ukončení čelili častým útokům, a jejich majetku (Outtara, 2008, s. 83). Tyto agentury ale nelze považovat za soukromé vojenské společnosti.

---

¹⁸ viz *UNOCI*, UNOCI Mandate, dostupné online z: <http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/unoci/mandate.shtml> [cit. 2016-07-26]

5.4.3 Zapojení SVS do snah o udržení stability v zemi

Vzhledem k neustávající nejistotě a nestabilní bezpečnostní situaci způsobené občanskými válkami soukromý bezpečnostní sektor v Pobřeží slonoviny v poslední letech rapidně expandoval. Podle Savannah de Tessieres se v roce 2011 nacházelo v Pobřeží slonoviny více než čtyři sta soukromých vojenských a bezpečnostních společností. Nejčastěji jsou jejich služby využívány k osobní ochraně, k ochraně domů, obchodů (de Tessieres, 2011, s. 215), obchodních společností, bank či jako stráž zajišťující bezpečnost na velvyslanectvích, které v zemi sídlí (Motzouris, 2011, s. 15).

Nejvýznamnější soukromou společností na bezpečnostním trhu je v Pobřeží slonoviny společnost G4 Securicor (Mieu, 2009), která nabízí velmi široké spektrum služeb. Kromě fyzické ochrany, nabízí i služby v oblasti elektronické bezpečnosti, výcviku, zajištění bezpečnosti při evakuacích či sportovních a společenských událostech a mnoho dalších¹⁹. Dalšími důležitými společnostmi, které v Pobřeží slonoviny vyplňují bezpečnostní vakuum, jsou například Risk Group, Omeifra Afrique, MBS Security, 911 Sécurité nebo Guardian's (Mieu, 2009).

Soukromé společnosti jsou v Pobřeží slonoviny využívány i k ochraně dolů (de Tessieres, 2011, s. 215). Takovou společností je například firma Overseas Security Services, která těžařským společnostem v Pobřeží slonoviny poskytuje potřebnou ochranu jejich aktivit, zaměstnanců i technického vybavení (Leatherman, 2011, chybí označení stran).

---

¹⁹ viz *G4S*, Our Solutions, dostupné online z: <http://www.g4s.ci/en/Content%20Pages/Services%20Solutions/>. [cit. 2016-07-23]

Závěr

Soukromý bezpečnostní sektor není tak zcela produktem moderní doby, jak by se mohlo zprvu zdát, ale jeho kořeny sahají hluboko do minulosti, až do dob starověku. Přesto se jeho existence dostala do povědomí veřejnosti až v průběhu devadesátých let dvacátého století, kdy tento sektor rapidně expandoval. Za tímto náhlým a rychlým nástupem privatizace bezpečnosti stojí podle některých odborníků (Lilly, 2010; Holmqvist 2005; Singer 2005) několik faktorů. Prvním je konec studené války a následný rozpad bipolárního systému, který vedl ke ztrátě jistoty mnoha slabých zemí, které se do té doby těšily ochrany jedné ze světových mocností. Dalšími důvody pro sílící roli soukromého bezpečnostního sektoru jsou globalizace a s ní související měnící se bezpečnostní prostředí, nástup tzv. nového bezpečnostního paradigmatu, model volného trhu nebo klesající angažovanost mocností v mnoha částech rozvojového světa.

Všechny tyto události vedly k vytvoření ideálního prostředí pro nástup soukromých vojenských a bezpečnostních společností a rapidní rozvoj jejich činnosti, čímž začalo pozvolna docházet k přebírání některých funkcí státu právě těmito společnostmi. Kromě jejich role při běžném udržování bezpečnosti a pořádku, díky které je vyplňováno bezpečnostní vakuum v mnoha slabých afrických státech, bývají tyto společnosti v poslední době stále častěji využívány během mírových operací. Z těchto důvodů je velmi důležité se jejich činností blíže zabývat.

O komplexnosti celého tématu svědčí už samotná absence jednotné a všeobecně přijímané definice a kategorizace soukromých vojenských a bezpečnostních společností. V zahraniční literatuře můžeme narazit na mnoho různých druhů terminologie a odlišné vnímání jejich činnosti. Zatímco někteří autoři upřednostňují dichotomické dělení těchto společností na soukromé vojenské společnosti - SVS a soukromé bezpečnostní společnosti – SBS (Kwaja, 2011; Foaleng, 2007), jiní upozorňují na problematiku tohoto striktního dělení z důvodu vysoké míry propojenosti a širokému rozsahu služeb nabízených těmito společnostmi a používají raději obecné označení soukromé vojenské a bezpečnostní společnosti - SVBS (Holmqvist, 2005; Bearpark, Schulz, 2007).

Pro potřeby této práce bylo třeba zaměřit se na společnosti, které nabízejí kromě služeb čistě bezpečnostních i služby spíše spadající pod činnost běžně vykonávanou národními ozbrojenými složkami (včetně možnosti přímého zapojení do boje). Z tohoto

důvodu je v práci na tyto společnosti odkazováno jako na soukromé vojenské společnosti (SVS).

Při vypracovávání práce byl proveden výzkum činnosti soukromých vojenských společností ve čtyřech vybraných afrických zemích – Somálsku, Sieře Leone, Libérii a Pobřeží slonoviny. Výzkum každé případové studie byl rozdělen do tří oblastí – zapojení SVS v rámci peacekeepingu během konfliktu, jejich zapojení do budování míru a činnost SVS na podporu udržení stability v zemi.

Pokud porovnáme informace získané výzkumem první oblasti, zjistíme, že soukromé vojenské společnosti bývají v Africe do ozbrojených konfliktů velmi často zapojeny. Zdá se, že přímého boje se SVS účastnily pouze v případě Sierry Leone, za to je nanejvýš jisté, že se SVS staly nepostradatelnou součástí humanitárních misí v konfliktních a post-konfliktních afrických zemích. Vysoké riziko ozbrojených útoků na konvoje s humanitární pomocí v konfliktních oblastech nutí humanitární organizace vyhledat pomoc soukromých vojenských služeb, které jsou schopny zajistit bezpečnost jejich pracovníků i majetku. SVS bývají také velmi často využívány na podporu peacekeepingových misí mezinárodních organizací. V těchto případech se jedná převážně o mírové operace Organizace spojených národů a Hospodářského společenství západoafrických států. Podle dostupných zdrojů mezi nejčastěji využívané služby v této oblasti patří logistická podpora, zajištění potřebného vybavení a transportu a vojenský výcvik jednotek.

V rámci procesu budování míru je už mnohem těžší narazit na zmínky o činnosti soukromých vojenských společností. Buď je to způsobeno nedostatečnou pozorností odborné veřejnosti tomuto tématu, nebo nedostatek dostupných informací hovoří o nedůvěře v SVS při takto citlivých procesech. Každopádně je možné z vybraných případových studií zaznamenat výraznou roli při budování míru jen v případě Libérie a Somálska. V Libérii byl do rukou soukromých vojenských společností dokonce svěřen celý proces reformy bezpečnostního sektoru, budování logistické infrastruktury a správa vojenských základů. V Somálsku hrály SVS při procesech jako reforma bezpečnostního sektoru pouze vedlejší roli. Společnost Bancroft Global Services asistovala při výcviku nové armády, a procesu odzbrojení. PAE zase zajistila výcvik jednotkám mírových misí a společnost Duguf podpořila Rozvojový program OSN technickým poradenstvím, poskytnutím obrněných vozidel a transportem pracovníků programu. V Pobřeží

slonoviny byla během budování míru aktivní společnost PAE, která podpořila mírové mise přepravou zbraní a dodávkami potravin. V případě Sierry Leone je možné dohledat se v této fázi pouze působení SVS prostřednictvím programu amerického AFRICAP, v jehož rámci působí vybrané SVS za účelem budování kapacit a stability v post-konfliktních afrických zemích. Za tímto účelem poskytují nejčastěji služby jako potřebný výcvik a školení a logistickou podporu.

Výzkum poslední fáze byl ošidný. Vzhledem k tomu, že Somálsko není oficiálně post-konfliktní zemí a v Pobřeží slonoviny vypukla krátce po ukončení první občanské války válka druhá, bylo nutné výzkum této práce zaměřit na činnost SVS v souvislosti s vyplněním bezpečnostního vaku a bezpečnostními hrozbami typickými pro každý stát. Zapojení SVS do jejich řešení tedy bylo vnímáno jako jejich činnost v rámci snah o udržení stability v zemi. Velkým bezpečnostním problémem pro Somálsko je pirátství, které se v zemi v poslední letech rozmohlo. Do boje s pirátstvím je zapojeno opravdu velké množství zahraničních i místních soukromých vojenských společností. Nabízejí v této oblasti přímou ochranu lodí a jejich posádek, poskytují výcvik pobřežní strážní nebo samy její funkci plní. Somálsko, Sierra Leone a Libérii zároveň pojí vysoká aktivita SVS při zajištění bezpečnosti těžařských společností, na jejichž činnosti většinou stojí velká část zemské ekonomiky. Tyto společnosti mnohdy čelí útokům ze strany rebelů, proto hledají u SVS potřebnou ochranu.

Speciálním případem činnosti SVS, která přispěla k udržení stability v zemi, je působení společnosti PAE během vypuknutí epidemie eboly v Libérii. PAE tehdy zajistila logistickou podporu a potřebnou infrastrukturu pro hladší průběh práce zdravotníků. Kromě těchto speciálních případů SVS v každé z těchto zemí vyplňují bezpečnostní vakuum, které je do jisté míry způsobeno slabými státními institucemi a zkorumpovanými policejními složkami. SVS tak přispívají k bezpečnosti obyvatel službami jako fyzická ochrana (diplomatů, žurnalistů apod.), ochrana majetku, elektronická bezpečnost, ostraha obchodních společností a ambasád.

Soukromé vojenské společnosti tedy bývají v Africe nejaktivnější během konfliktu, kdy zajišťují ochranu pracovníkům humanitárních misí a poskytují převážně logistickou podporu, transport a výcvik jednotkám peacekeepingových operací. Kromě případu Libérie, zapojení SVS přímo do procesu budování míru nebývá častým případem. SVS v této fázi většinou hrají vedlejší roli a případů takového zapojení není mnoho.

Zatímco v předchozích dvou fázích se jedná v zásadě o činnost zahraničních společností, v oblasti udržení post-konfliktní stability v afrických zemích bývají aktivnější domácí společnosti, které doplňují funkci státních bezpečnostních složek.

Nejžádanějšími službami SVS při řešení afrických konfliktů jsou bezesporu logistická podpora a zajištění transportu (letecky či obrněnými vozidly). SVS také bývají často využívány za účelem výcviku národních ozbrojených složek či jednotek mírových operací. Ostatní služby se v rámci řešení konfliktu zdají být druhořadé.

Na závěr je také vhodné zhodnotit vývoj činnosti SVS v této tematické oblasti. Asi největší proměnu lze zaznamenat v klesající důvěře v jejich činnost. Zatímco, v devadesátých letech byly některé společnosti zapojeny i do přímého boje, v posledních letech SVS většinou plní pouze funkci fyzické ochrany či poskytují potřebného vybavení.

I přes rostoucí pozornost věnované činnosti SVS, je informací o jejich aktivitách v souvislosti s budováním míru a udržení stability v afrických zemích stále relativně málo. Přesto, je zapojení soukromého bezpečnostního sektoru do mírových operací a budování míru velmi zajímavým tématem a vzhledem k poslednímu vývoji na mezinárodní scéně je jisté, že studium jejich činnosti ještě zdaleka neskončilo.

Summary

The private security sector is not a product of modern age, as it may seem, but its roots can be traced back to the ancient era. Despite that fact, it brought itself to public attention during the nineties of the twenty-first century, when it began to expand exponentially. This sudden and rapid growth of the privatization of security is, according to some specialists (Lilly, 2010; Holmqvist 2005; Singer 2005), caused by several factors. The first factor is the end of the Cold War and subsequent dissolution of the bipolar system in 1989, which has led to the loss of the security of many weak states that were till then protected by one of the world superpowers. Other factors include the globalization, dynamically changing security environment, accession of the so called new security paradigm, the model of the free market and decreasing engagement of the world powers from many parts of the developing world.

All these events have led to the creation of the ideal environment for the accession of private military and security companies (PMSC) and the rapid development of their activities which resulted in the outsourcing of some of the governmental functions by them. Apart from their role in maintaining security and order, private military and security companies are being more frequently used in peacekeeping and peacebuilding operations. That is the reason for the importance of being more concerned with their activity.

The absence of a united and generally accepted definition and categorization of these actors reflects the complexity of this subject. In the foreign literature we can come across several types of terminology and differences in the way of perception of their activities. While some authors prefer dichotomous division of PMSC's into private military companies - PMC and private security companies - PSC (Kwaja, 2011; Foaleng, 2007), others draw the attention to the difficulties of the strict dichotomous division due to the high level of interconnection and wide range of the services offered by these companies and prefer the use of more general term Private Military and Security Companies – PMSC (Holmqvist, 2005; Bearpark, Schulz, 2007). This paper uses the term private military companies due to the need to include in the research the companies offering military services.

The research of this thesis was concentrated on the activity of private military companies in four selected countries – Somalia, Sierra Leone, Liberia and Côte d’Ivoire. Each case study has been divided into three areas – engagement of PMCs during the conflict in peacekeeping, their engagement in peacebuilding efforts and their involvement in the activities supporting stability in the given country.

By the comparison of the data obtained during the research of the first part, it is possible to argue that PMCs are being used during the violent conflicts in Africa quite frequently. While their use in direct combat was present just in the case of Sierra Leone, services such companies offer are being very much desired by the humanitarian organisations. Humanitarian missions are constantly under the threat of being attacked in conflict and post-conflict countries. That is why they seek the help from private military companies that provide their personnel and property with armed or unarmed protection. PMCs are also being used on a large scale during multinational peacekeeping operations – in these cases mostly by the United Nations and Economic Community of West African States. According to the data available the most frequently used services include logistical support, provision of necessary equipment, transport and military training.

The area of peacebuilding it is much harder to come across any reference to the activity of private military companies. Quite significant role of PMCs in peacebuilding efforts is evident in the cases of Liberia and possibly Somalia. Private military companies were in Liberia responsible for the complete process of security sector reform, building of the logistical infrastructure and management of military bases. In the case of Somalia were PMCs acquired only with secondary role in the peacebuilding process. For example company Bancroft Global Services assisted at the training of new military forces and the process of disarmament. PAE provided peace operation units with military training and company Duguf supported the UN Development Programme by providing it with technical advice, armoured vehicles and transportation of the personnel. In the case of Côte d’Ivoire PAE supported peacebuilding operations with arms transportation and rations. Some reference to peacebuilding activities of PMCs in Sierra Leone is possible to find within the American programme AFRICAP within which PMCs operate in order to build capacities and stability in fragile post-conflict African countries. The services provided by PMCs in order to achieve such goal include mostly training, mentoring and logistical support.

Research of the last part was tricky at least. While Somalia is not post-conflict country yet and in the Côte d'Ivoire broke out second civil war not long after the first one ended, it was necessary to aim the research to activities of PMCs in the context of their efforts to fill the security vacuum and deal with the major security threats specific for every country in order to maintain national stability. For example, piracy is such a threat for Somalia. Quite a large number of PMCs is involved in the anti-piracy efforts. Many PMCs offer direct protection of ships and their crew, provide coastguards with specialised training or operate themselves as coastguard or maritime security units. Somalia, Sierra Leone and Liberia also links the high activity of private military companies in the field of extractive security. Extractive companies located in those countries face threat of being attacked by rebels during the fragile post-conflict phase that is why they quite commonly seek out the protection of PMCs.

Special case of the activity of the PMC in order to maintain stability is the operation of PAE during the crisis caused by the outbreak of Ebola in Liberia. PAE back then provided medical corps with logistical support and necessary infrastructure. Apart from such special cases PMCs fill the security vacuum in post-conflict African countries that is created by inadequate functioning of weak state institutions and corrupt police forces. Such services include physical protection, protection of property, businesses or embassies.

So, the phase PMCs are most active in is during the conflict when they operate mostly within the peacekeeping operations as guards of convoys with humanitarian aid or providers of logistical support, transport and training for peacekeeping units. Apart from the case of Liberia, it seems, that PMCs are rarely used during peacebuilding efforts. In that process they usually play less significant role. While in the two previous phases is much more common engagement of foreign companies, in the process of maintaining post-conflict stability are much more active local companies that supplement the functions of national security forces.

Services that are desired most during the conflict resolution processes are with no doubt logistical support and provision of transport (air transport or by armoured vehicles). PMCs also very often provide military training of national armies or peacekeeping units. Other services are usually being provided less often.

Finally, it should be noted that it is possible to register some shift in the development in the use of PMCs. It seems that there is slight decrease in the level of trust in the services of PMCs. While in the nineties their role was closely related to direct combat, lately they are being used mostly to provide physical protection or necessary equipment.

In spite of the increasing attention devoted to the activities of PMCs, there is still lack of relevant data regarding their operation within peacebuilding and maintenance of the stability of African states. However, considering the recent events in international affairs, it is safe to say that research regarding their activities is not yet over.

Seznam použité literatury

ABRAHAMSEN, Rita, WILLIAMS, Michael C. 2005. [online]. The Globalization of Private Security. Country Report: Sierra Leone. University of Wales, Aberystwyth, s. 20. Dostupné z: <http://users.aber.ac.uk/rbh/privatesecurity/country%20report-sierra%20leone.pdf>. [cit. 2016-03-04]

ABRAHAMSEN, Rita, WILLIAMS, Michael C. 2006. [online]. Security sector reform: bringing the private in. *Conflict, Security & Development* 6:1, 23 s., Routledge, Taylor & Francis Group. Dostupné z: <http://www.gsdrc.org/document-library/security-sector-reform-bringing-the-private-in/>. [cit. 2016-07-10]

ADEBAJO, Adekeye, 2002. [online]. Building Peace in West Africa: Liberia, Sierra Leone, and Guinea-Bissau. International Peace Academy Occasional Paper Series . Lynne Rienner Publishers, Boulder, London., 192 s. <https://books.google.cz/books?id=hEe6r5DFOiIC&pg=PA94&lpg=PA94&dq=Pacific+Architects+and+Engineers+in+ecomog&source=bl&ots=neqaIIOTPL&sig=mw-mKZl2hMuFITSCk2prC22GHNs&hl=cs&sa=X&ved=0ahUKEwjV98Gm7dPMAhVDvBoKHQGoCBEQ6AEIIDAB#v=onepage&q=Pacific%20Architects%20and%20Engineers%20in%20ecomog&f=false> [cit. 2016-05-03] ISBN 1-58826-077-1

AHMED, Ismail I., GREEN, Reginald H., 1999. [online]. The heritage of war and state collapse in Somalia and Somaliland: local-level effects, external interventions and reconstruction. *Third World Quarterly*, Vol. 20, No. 1, s. 113-127. Dostupné z: http://cja.org/cja/downloads/Heritage_of_war___state_collapse.pdf. [cit. 2016-07-26]

AYANGAFAC, Chrysantus, 2007. [online]. Peace in Côte d'Ivoire: An Analysis of the Ouagadougou Peace Accord. *Conflict Trends*, s. 25-31. Dostupné z: http://scholar.google.cz/scholar?q=ouagadougou+agreement+2007+and+security+sector+reform&hl=cs&as_sdt=0&as_vis=1&oi=scholar&sa=X&ved=0ahUKEwjYt5jal5HOAhUnB8AKHVJtAWgQgQMIHDAA. [cit. 2016-07-26]

BAH, Abu B., 2010. [online]. Democracy and Civil War: Citizenship and Peacemaking in Côte D'Ivoire. *African Affairs*, Vol. 109, No. 437, s. 597-615. Dostupné z online databáze: <http://www.jstor.org/stable/40928365>. [cit. 2016-07-03]

BARNETT, Michael, 2006. [online]. Building a Republican Peace: Stabilizing States after War. *International Security*, Vol. 30, No. 4, s. 87-112. Dostupné z online databáze: <http://www.jstor.org/stable/4137530>. [cit. 2016-07-08]

BEARPARK, Andy, SCHULZ, Sabrina, 2007. [online]. The private security challenge in Africa: Problems and options for regulation. . In: GUMEDZE, Sabelo [ed], 2007. [online]. Private Security in Africa: Manifestation, Challenges and Regulation. *ISS Monograph Series*, No. 139, s. 73-88. Dostupné z: http://psm.du.edu/media/documents/reports_and_stats/think_tanks/iss_gumedze_private_security_in_africa_nov_2007.pdf. [cit. 2016-03-04]

BEKOE, D., PARAJON, Ch., 2007. [online]. Security Sector Reform in Liberia: Domestic Considerations and the Way Forward. United States Peace Institute. Dostupné z: <http://www.usip.org/publications/security-sector-reform-in-liberia-domestic-considerations-and-the-way-forward>. [cit. 2016-05-03]

BESADA, Hany, ERMAKOV, Vadim, TERNAMIAN, Miran, 2009. [online]. Peacebuilding and the Role of the Private Sector in Post-Conflict West Africa: A Conceptual Framework. In: BESADA, Hany [ed], 2009. [online]. *From Civil Strife to Peacebuilding. Examining Private Sector Involvement in West African Reconstruction*. Wilfrid Laurier University Press, s. 1-16. Dostupné z: https://www.cigionline.org/sites/default/files/from_civil_strife_to_peace_building.pdf [cit. 2016-03-09]

BOUTELLIS, Arthur, 2011. [online]. The Security Sector in Côte d'Ivoire: A Source of Conflict and a Key to Peace. International Peace Institute, 17 s. Dostupné z: https://www.ipinst.org/wp-content/uploads/publications/ipi_epub_cote_d_ivoire.pdf. [cit. 2016-07-14]

BRANOVIĆ, Željko, 2011. [online]. The Privatisation of Security in Failing States:

A Quantitative Assessment. Geneva Centre for the Democratic Control of Armed Forces (DCAF), Occasional Paper , No. 24. Dostupné z: <https://www.ciaonet.org/catalog/22680>. [cit. 2016-07-15]

BROOKS, Doug, 2002. [online]. Private Military Service Providers: Africa's Welcome Pariahs. *Nouveaux Mondes*, No. 10, 15 s., Centre de Recherches Entreprises et Societes. Dostupné z: <http://www.sandline.com/hotlinks/CRESchapter.pdf>. [cit. 2016-07-05]

BRYDEN, Alan, DONAIS, Timothy, HÄNGGI, Heiner, 2005. [online]. Shaping a Security Governance Agenda in Post-Conflict Peacebuilding. Geneva Centre for the Democratic Control of Armed Forces Policz Paper, No. 11. Dostupné z: <http://www.dcaf.ch/Publications/Shaping-a-Security-Governance-Agenda-in-Post-Conflict-Peacebuilding>. [cit. 2016-07-08]

BRYDEN, Alan, 2007. [online]. Understanding the DDR-SSR Nexus: Building Sustainable Peace in Africa. *Linkage between DDR and SSR*. Second International Conference on DDR and Stability in Africa, United Nations Office of the Special Adviser on Africa, Government of the Democratic Republic of Congo, Issue Paper. Dostupné z: http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=3&ved=0ahUKEwi1p7Hp1onOAhUFRQKHArWDRIQFggzMAI&url=http%3A%2F%2Fwww.dcaf.ch%2Fcontent%2Fdownload%2F35374%2F525965%2Ffile%2Fddr_ssrpaper_english.pdf&usg=AFQjCNH34aYq4XRMgy0MCULrOI-FUzUI0A&sig2=9JY_LCNTzhVZijGDs558Wg. [cit. 2016-07-19]

BRYDEN, Matt, 2013. [online]. Somalia Redux? Assesing the New Somali Federal Government. A Report of of the CSIS Africa Program, Center for Strategic & International Studies, Rowman & Littlefield, 27 s. Dostupné z: <https://www.ciaonet.org/attachments/23739/uploads>. [cit. 2016-07-12]

BUREŠ, Oldřich, 2005. [online]. Private military companies: A second best peacekeeping option?. *International Peacekeeping*, 12(4), s. 533–546. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/248954186_Private_military_companies_A_second_best_peacekeeping_option. [cit. 2016-07-02]

BUREŠ, Oldřich, 2006. [online]. Privatizace operací na udržení míru. *Mezinárodní vztahy* 2/2006, s. 143-157. Dostupné z: <https://mv.iir.cz/article/view/217/220>. [cit. 2016-06-25]

BUREŠ, Oldřich, 2007.[online]. Wanted: A Mid-Range Theory of International Peacekeeping. *International Studies Review*, Vol. 9, No. 3, s. 407-436. Dostupné z online databáze: <http://www.jstor.org/stable/4621833>. [cit. 2016-07-10]

BUZATU, Anne-Marie, BUCKLAND, Benjamin S., 2015. [online]. Private military and security companies: Future Challenges in Security Governance. DCAF Horizon Working Paper, No. 3, 95 s. Dostupné z: <http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=0ahUKEwjB4fSX15LOAhWBAXoKHc16CwsQFggkMAE&url=http%3A%2F%2Fwww.dcaf.ch%2Fcontent%2Fdownload%2F35852%2F526921%2Ffile%2FPMSC%2520web%2520version.pdf&usg=AFQjCNEi9N8GGjdvqHQo7nRvfIVo1xwImQ&sig2=X1PDoPOku3WOaPuBDJx0nA&bvm=bv.128153897,d.bGg>. [cit. 2016-07-14]

CALLAHAN, Tom, 2013. [online]. Logistics Support to the African-led International Support Mission in Mali. In War and in Peace, Military Leaders Must Move and Supply Their Combat Forces. Peace Operations, *Global Perspective*. Dostupné z: <https://www.pae.com/sites/default/files/Logistics-Support.pdf>. [cit. 2016-07-02]

COITO, Joel Ch., 2013. [online]. Pirates vs. Private Security: Commercial Shipping, the Montreux Document, and the Battle for the Gulf of Aden. *California Law Review*, Vol. 101, Issue 1, s. 173-226. Dostupné z: <http://scholarship.law.berkeley.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=4194&context=california-lawreview>. [cit. 2016-07-17]

CLAPHAM, Christopher. Summary of Proceedings, In.:International Alert, 1999, [online]. *The privatization of Security: Framing a Conflict Prevention and Peacebuilding Policy Agenda*. Wilton Park Conference. Dostupné z: http://www.sandline.com/hotlinks/1199_Wilton_Park.pdf [cit. 2016-03-04]

COCKAYNE, James, 2006.[online]. Commercial Security in Humanitarian and Post-Conflict Settings: An Exploratory Study. International Peace Academy, New York, 25 s. Dostupné z: <https://www.ciaonet.org/attachments/10205/uploads>. [cit. 2016-07-18]

COOK, Nicolas, 2010, [online]. Liberia's Post-War Development: Key Issues and U.S. Assistance. Congressional Research Service, CRS Report for Congress. Dostupné z: http://www.operationspaix.net/DATA/DOCUMENT/5227~v~Liberia_s_Post-war_Recovery__Key_Issues_and_Developments.pdf [cit. 2016-05-03].

COOK, Nicolas, 2011. [online]. Cote d'Ivoire's Post-Election Crisis. Congressional Research Service, CRS Report for Congress. Dostupné z: <http://fpc.state.gov/documents/organization/156548.pdf>. [cit. 2016-07-08]

CUNHA, Pedro B., 2013. Somalia as a Market for Private Military and Security Companies: Definitions, Agents and Services. In: DIAS, Alexandra M., 2013. [online]. State and Societal Challenges in the Horn of Africa. Conflict and processes of state formation, reconfiguration and disintegration. Center of African Studies, University Institute of Lisbon, Lisabon, s. 78-89. ISBN: 978-972-8335-23-6. Dostupné z: https://www.academia.edu/3687731/Somalia_as_a_Market_for_Private_Military_and_Security_Companies_Definitions_Agents_and_Services. [cit. 2016-07-03]

DADSON, Eunice, 2008. [online]. Examining the Role of Third-Party Mediation in Cote d'Ivoire's Conflict: Peacemakers or Spoilers?. KAIPTC Paper No. 24, Kofi Annan International Peacekeeping Training Centre, Ghana, 18 s. Dostupné z: http://www.kaiptc.org/Publications/Occasional-Papers/Documents/no_24.aspx. [cit. 2016-07-10]

DE NEVERS, Renée, 2012. [online]. Looking Beyond Iraq. Contractors in US global activities. In: KINSEY, Christopher, PATTERSON, Malcolm, 2012. *Contractors and War: The Transformation of United States' Expeditionary Operations*. Stanford University Press, 352 s. Dostupné z: <https://books.google.cz/books?id=HXkt1GPnMzMC&pg=PT99&lpg=PT99&dq=africa+p+stability+in+africa&source=bl&ots=-Ia7CzMPK-&sig=PAGTQn24aXOpK31XF5K7Bvdq3DI&hl=cs&sa=X&sqi=2&ved=0ahUKEwigu>

IvWjYLOAhUEVxQKHbUJCpwQ6AEIXTAI#v=onepage&q=africap%20stability%20in%20africa&f=false. [cit. 2016-07-20]

DE TESSIERES, Savannah, 2011. [online]. Reforming the Ranks: Public Security in a Divided Cote d'Ivoire. Small Arms Survey 2011: States of Security, Small Arms Survey/Graduate Institute of International and Development Studies, Cambridge University Press, Geneva. Dostupné z: <http://www.smallarmssurvey.org/fileadmin/docs/A-Yearbook/2011/en/Small-Arms-Survey-2011-Chapter-07-EN.pdf>. [cit. 2016-07-08]

DOYLE, Michael W., SAMBANIS, Nicholas, 2006. [online]. Making War and Building Peace: The United Nations since the 1990's. Princeton University press, s. 400. Část dostupná online z: http://www.yale-university.net/macmillan/hsp/faculty_reports/Sambanis.pdf. [cit. 2016-07-12]

DREW, Elizabeth, RAMSBOTHAM, Alexander, 2012.[online]. Consolidating peace In Liberia and Sierra Leone. Conciliation Resources, Accord: an international review of peace initiative, Issue 23, 76 s. Dostupné z: http://www.c-r.org/downloads/Accord23_LowRes_Version_0.pdf [cit. 2016-04-05]

ELMI, Afyare A., BARISE, Abdullahi, 2006. [online]. The Somali Conflict: Root causes, obstacles, and peace-building strategies. *African Security Review*, 15.1, s. 32-54, Institute for Security Studies. Dostupné z: http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=0ahUKEwiek9uRm_HNAhWEtxQKHZijChYQFggiMAE&url=http%3A%2F%2Fkms1.isn.ethz.ch%2Fserviceengine%2Ffiles%2FISN%2F101794%2Fchaptersection_singledocument%2Fdce971d5-fc41-4d51-ba18-0b57c8f8b0b1%2Fen%2FChapter4.pdf&usg=AFQjCNEtvWhVPNZ0OxKq5Rck69kzBjEoPg&bvm=bv.126993452,d.bGg. [cit. 2016-07-15]

FALOLA, Toyin, OYEBADE, Adebayo O., 2010, Hot Spot: Subsaharan Africa. Santa Barbara: Greenwood, s. 200. ISBN 978-0-313-35971-2

FARAH, Ibrahim, HUSSEIN, Abdirashid, LIND, Jeremy, 2002. [online]. Deegaan, Politics and War in Somalia. IN: LIND, Jeremy, STURMAN, Kathryn [eds], 2002. Scarcity and Surfeit: The Ecology of Africa's Conflicts, s. 50–82, African Centre for Technology Studies, Pretoria.
Dostupné z: <https://www.issafrica.org/pubs/books/scarcitysurfeit/chapter7.pdf>. [cit. 2016-07-11]

FOALENG, Mpako H, 2007. [online]. Private military and security companies and the nexus between natural resources and civil wars in Africa. In: GUMEDZE, Sabelo [ed], 2007. [online]. Private Security in Africa: Manifestation, Challenges and Regulation. *ISS Monograph Series, No. 139*, s. 39-56. Dostupné z: http://psm.du.edu/media/documents/reports_and_stats/think_tanks/iss_gumedze_private_security_in_africa_nov_2007.pdf. [cit. 2016-03-04]

GBERIE, Lansana, 2005. [online]. Liberia's war and peace process: A historical overview. In: ABOAGYE, Festus, BAH, Alhaji M. S. *A tortuous road to peace*. Brooklyn, Pretoria, Institute for Security Studies, s. 51-71. Dostupné z: <https://www.issafrica.org/pubs/Books/TortuousRoad/Chap3.pdf>. [cit. 2016-07-10]

GBERIE, Lansana, ADDO, Prosper, 2004. [online]. Challenges of Peace Implementation in Côte d'Ivoire. Expert Workshop, Kofi Annan International Peacekeeping Training Centre a Zentrum für Internationale Friedenseinsätze, Berlin, 68 s. Dostupné z: http://www.zif-berlin.org/fileadmin/uploads/analyse/dokumente/veroeffentlichungen/Cote_d_Ivoire_08_04.pdf. [cit. 2016-07-05]

GEORGE, Eric, 2011. [online]. The market for Peace. In: GUMEDZE, Sabelo [ed], 2011. [online]. *From market for force to market for peace. Private military and security companies in peacekeeping operations*. Institute for Security Studies, Monograph No. 183, s. 17-29. Dostupné z: <http://www.issafrica.org/uploads/Mono183.pdf>. [cit. 2016-02-05]

GREIG, Michael J., DIHL, Paul F., 2005. [online]. The Peacekeeping-Peacemaking Dilemma. *International Studies Quarterly*, Vol. 49, No. 4, s. 621-645. Dostupné z online databáze: <http://www.jstor.org/stable/3693503>. [cit. 2016-07-14]

GUMEDZE, Sabelo [ed], 2007. [online]. Private Security in Africa: Manifestation, Challenges and Regulation. *ISS Monograph Series, No. 139*. Dostupné z: http://psm.du.edu/media/documents/reports_and_stats/think_tanks/iss_gumedze_private_security_in_africa_nov_2007.pdf. [cit. 2016-03-04]

HÄNGGI, Heiner. Approaching Peacebuilding from a Security Governance Perspective. In: BRYDEN, Alan, HÄNGGI, Heiner, 2005. [online]. Security Governance in Post-Conflict Peacebuilding, DCAF Yearly Books. Dostupné z: <http://www.dcaf.ch/Publications/Security-Governance-in-Post-Conflict-Peacebuilding> ISBN:978-3-8258-9019-3

HÖHNE, Markus V., 2006. [online]. Political Identity, Emerging State Structures and Conflict in Northern Somalia. *The Journal of Modern African Studies*, Vol. 44, No. 3, s. 397-414, Cambridge University Press. Dostupné z online databáze: <http://www.jstor.org/stable/3876301>. [cit. 2016-07-15]

HOLMQVIST, Caroline, 2005. [online]. Private Security Companies The Case for Regulation. SIPRI Policy Paper No. 9, *SIPRI*, 59 s. Dostupné z: <http://books.sipri.org/files/PP/SIPRIPP09.pdf> [cit. 2016-04-03]

HOUGH, Leslie, 2007. [online]. A Study of Peacekeeping, Peace-Enforcement and Private Military Companies in Sierra Leone. *Institute for Security Studies, African Security Review* 16.4, s. 8-21. Dostupné z: <http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0ahUKE>

wid2pOa67bNAhULfRoKHfy4DRMQFggeMAA&url=http%3A%2F%2Fmercury.ethz.ch%2Fserviceengine%2FFiles%2FISN%2F102199%2Fchaptersection_singledocument%2F8daccb9-8ad9-423f-9fd7-97b52999755d%2Fen%2F1.pdf&usg=AFQjCNEDElHLtVagHqCyvIP4zrDXtDI2kA&sig2=keJ1XveMGjbVj0iEIC_H3A&bvm=bv.124817099,d.bGs. [cit. 2016-07-15]

HOWE, Herbert M., 1998. [online]. Private Security Forces and African Stability: The Case of Executive Outcomes. *The Journal of Modern African Studies*, Vol. 36, No. 2, s. 307-331. Dostupné z online databáze: <http://www.jstor.org/stable/161407>. [cit. 2016-06-20]

ILIFFE, John, 2001. *Afrika a Afričané: dějiny kontinentu*. Praha: Vyšehrad, 375 s. ISBN 80-7021-468-6

ISIMA, Jeffrey, 2007. [online]. Regulating the Private Security Sector: An Imperative for Security Sector Governance in Africa. *Journal of Security Sector Management*, Vol. 5, No. 1, 16 s., Cranfield Security Sector Management Team. Dostupné z: http://www.ssronline.org/jofssm/issues/jofssm_0501_isima.pdf?CFID=4336032&CFTOKEN=55698874. [cit. 2016-07-10]

JEFFERIES, Ian D., 2002. [online]. Private Military Companies – A Positive Role to Play in Today's International System. *The Quarterly Journal*, No. 4, s. 103-125. Dostupné z: <https://globalnetplatform.org/system/files/1/Private%20Military%20Companies.pdf>. [cit. 2016-07-10]

KIRWIN, Matthew, 2006.[online]. The Security Dilemma and Conflict in Cote d'Ivoire. *Nordic Journal of African Studies* 15(1), s. 42–52. Dostupné z: <http://www.njas.helsinki.fi/pdf-files/vol15num1/kirwin.pdf>. [cit. 2016-07-03]

KWAJA, Chris M. A. (a). Private military/security companies and peacebuilding in West Africa. In: GUMEDZE, Sabelo. [ed], 2011. [online]. *From market for force to market for peace. Private military and security companies in peacekeeping operations*.

Institute for Security Studies, Monograph No. 183, s. 75-89. Dostupné z:

<http://www.issafrica.org/uploads/Mono183.pdf>. [cit. 2016-02-05]

KWAJA, Chris M. A. (b). 2011. [online]. *Profiteering and Peacebuilding: A Study of Private Military/Security Companies in the Manu River Union Conflicts*. Centre for Conflict Management and Peace Studies, University of Jos, 16 s. Dostupné z:

http://www.westafricapeace.org/wp-content/uploads/2012/05/Chris_Kwaja_Profiteering_and_Peacebuilding_A_Study_of_Private_MilitarySecurity_Companies_in_the_Manu_River_Union_Conflicts.pdf. [cit. 2016-004-15]

http://www.westafricapeace.org/wp-content/uploads/2012/05/Chris_Kwaja_Profiteering_and_Peacebuilding_A_Study_of_Private_MilitarySecurity_Companies_in_the_Manu_River_Union_Conflicts.pdf. [cit. 2016-004-15]

LAWRENCE, Michael, 2014. [online]. United Nations Peace Building in Sierra Leone – Toward Vertical Integration?. CIGI Papers, No. 49, 19 s., Centre for International Governance Innovation. Dostupné z:

http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=3&ved=0ahUKEwiRlpin4JHOAhWBLMAKHxUqAAgQFggtMAI&url=http%3A%2F%2Fmercury.ethz.ch%2Fserviceengine%2FFiles%2FISN%2F185870%2Fpublicationdocument_singledocument%2F692a00f1-af20-48e1-9157-3ca089f4cd12%2Fen%2Fno.49_0.pdf&usq=AFQjCNFySu3qSYZ_HPdfpYgMBrc3hrqr7Q&sig2=CJBp78WaIsgZntg5FNS9Mg&bvm=bv.128153897,d.bGg . [cit. 2016-07-15]

LEATHERMAN, Janie L., 2011.[online]. *Sexual Violence and Armed Conflict. War and Conflict in Modern World*, Polity Press, 256 s. Dostupné z:

<https://books.google.cz/books?id=vBmU6o3XG-cC&pg=RA1-PT5&lpg=RA1-PT5&dq=private+security+companies+protecting+mines+in+ivory+coast&source=bl&ots=vBjesidQKC&sig=jMKxVoD4KJkwmMjA-K0nZ31xDa0&hl=cs&sa=X&ved=0ahUKEwj6g7rku4vOAhVC2RoKHdw0CD0Q6AEIITAA#v=onepage&q=private%20security%20companies%20protecting%20mines%20in%20ivory%20coast&f=false>. [cit. 2016-07-05]

LILLY, Damian, 2000a. [online]. *The Privatization of Security and Peacebuilding. A Framework for Action. International Alert*. Dostupné z:

http://psm.du.edu/media/documents/reports_and_stats/ngo_reports/intlalert_lilly_private_security_peacebuilding_2000.pdf. [cit. 2016-04-16] ISBN 1-898702-06-6

LILLY, Damian, 2000b. [online]. The Privatization of Peacekeeping: Prospects and Realities. *Diarmament Forum*, s. 53-62. Dostupné z: http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=0ahUKEwjv7Kq3pLOAhWL1hoKHSqbAcAQFggqMAE&url=http%3A%2F%2Fkms2.isn.ethz.ch%2Fserviceengine%2FFiles%2FEINIRAS%2F114620%2Fchaptersection_singledocument%2F2cf3f5e0-a112-4e0c-82a6-e368b6106cbc%2Fen%2F07_The%2BPrivatization%2Bof%2BPeacekeeping.pdf&usq=AFQjCNGRekcKqeWtey-3pptmkdFlacrJ5A&sig2=yNgTCZUoPP6v6zt9C21rFA&bvm=bv.128153897,d.bGg. [cit. 2016-07-09]

LISS, Carolin, 2012. [online]. Regulating Private Military and Security Companies at Sea: New Developments and Challenges. Institute for Near East and Gulf Military Analysis, s. 5. Dostupné z: <http://www.counterpiracy.ae/upload/Briefing/Carolin%20Liss-Essay-Eng-2.pdf>. [cit. 2016-07-03]

MASON, Katrina, 2009.[online]. Delaying peacekeeping: AFRICAP. AFRICAP is Awarded by the Department of State. Finally. *Journal of International Peace Operations*, Vol. 5, No. 3, 24 s. Dostupné z: <http://www.privatemilitary.org/ISOA/JIPO-2009-11-IPOA-Intelligence.pdf>. [cit. 2016-07-10]

MATHIEU, Fabien, DEARDEN, Nick,2006. [online]. Corporate Mercenaries: The threat of private military and security companies, War on Want, London. Dostupné z: <http://www.gsdrc.org/document-library/corporate-mercenaries-the-threat-of-private-military-and-security-companies/>. [cit. 2016-07-10]

MBADLANYANA, Thembani, 2011. [online]. Moralpolitik and realpolitik. Seeking common ground on the use of private military and security companies. In: GUMEDZE, Sabelo [ed], 2011. [online]. *From market for force to market for peace. Private military*

and security companies in peacekeeping operations. Institute for Security Studies, Monograph No. 183, s. 39-73. Dostupné z: <http://www.issafrica.org/uploads/Mono183.pdf>. [cit. 2016-02-05]

McDONOUGH, David S., 2008. [online]. From Guerrillas to Government: post-conflict stability in Liberia, Uganda and Rwanda. *Third World Quarterly*, Vol. 29, No. 2, s. 357 – 374. Dostupné z databáze EBSCOhost.

McFATE, Sean, 2013. [online]. *Building Better Armies: An Insiders Account of Liberia*. Strategic Studies Institute and U.S. Army War College Press, 130 s. Dostupné z: <http://www.strategicstudiesinstitute.army.mil/pdf/PUB1181.pdf> ISBN 1-58487-599-2. [cit. 2016-05-06]

McFATE, Sean, 2014. [online]. *The Modern Mercenary. Private Armies and What They Mean for World Order*. Oxford University Press, 272 s. Dostupné z: https://books.google.cz/books?hl=cs&lr=&id=T0gnDAAAQBAJ&oi=fnd&pg=PA131&dq=triton+international+piracy+somalia&ots=cTr3SotkuL&sig=hvIFtCD9hUW3czJrBkkBa6dHs60&redir_esc=y#v=onepage&q=triton%20international%20piracy%20somalia&f=false. [cit. 2016-07-11]

McINTYRE, Angela, 2004. [online]. Private Military Firms in Africa. Rogue or regulated?. *African Security Review*, 13(3), s. 101-103. Dostupné z: http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=3&ved=0ahUKEwjspc3fpu7NAhVBliwKHcJoC8YQFgg0MAI&url=http%3A%2F%2Fmercury.ethz.ch%2Fserviceengine%2Ffiles%2FISN%2F112201%2Fchaptersection_singledocument%2F09aadb13-4237-4c31-b714-4216b3e3503e%2Fen%2FCMcIntyre.pdf&usg=AFQjCNH7M3EDkknPvn6kzOWqXPup305XUw&bvm=bv.126130881,d.bGg. [cit. 2016-07-10]

MENKHAUS, Ken, 2006/2007. [online]. Governance without Government in Somalia Spoilers, State Building, and the Politics of Coping. *International Security*, Vol. 31, No. 3, s. 74-106. Dostupné z online databáze: <http://www.jstor.org/stable/4137508>. [cit. 2016-07-02]

MERRILL, Austin, 2003.[online]. Ex-Marine protects U.S. Embassy in Liberia. American security firms provide security in a number of war zones around the world. The Victosia Advocate, October 30, 2003, 11 s. Dostupné z: https://news.google.com/newspapers?nid=861&dat=20031030&id=tqg_AAAAIBA&sjid=cVYMAAAAIBA&pg=5740,7894577&hl=cs. [cit. 2016-07-15]

MESSNER, J. J. Ethical security: The private sector in peace and stability operations. In: GUMEDZE, Sabelo [ed], 2007. [online]. Private Security in Africa: Manifestation, Challenges and Regulation. *ISS Monograph Series*, No. 139, s. 57-80. Dostupné z: http://psm.du.edu/media/documents/reports_and_stats/think_tanks/iss_gumedze_private_security_in_africa_nov_2007.pdf. [cit. 2016-03-04]

MEYER, Stefan, 2007. [online]. Sierra Leone: Reconstructing a Patrimonial State. FRIDE, Development “In Perspective” Case Studies, 19 s. Dostupné z: http://fride.org/descarga/BGR_SierrLeo_ENG_may07.pdf. [cit. 2016-07-10]

MØLLER, Bjørn, 2009. [online]. The Somali conflict. The role of external actors. Danish Institute for International Studies, DIIS Report, Copenhagen, s. 34. ISBN 978-87-7605-305-5. Dostupné z: <https://www.ciaonet.org/attachments/13746/uploads>. [cit. 2016-07-10]

MØLLER, Bjørn, 2012. [online]. Soldier, Sailor, Poor man, Thief. In: MANDRUP? Thomas [ed], 2012. Privatization of Security: The Concept, Its History and Its Contemporary Application. Conference Proceedings, Danish Defence, Royal Danish Defence College, s. 132-162. Dostupné z: <https://books.google.cz/books?id=UR7RAQAQBAJ&pg=PT136&lpg=PT136&dq=thomas+mandrup+privatization+of+security&source=bl&ots=EE5iLUKbtZ&sig=o1tksjtaQcBbckMXHLZpzIeNfoI&hl=cs&sa=X&ved=0ahUKEwiQg6DT65LOAhUGuBoKHWftAPwQ6AEIMjAD#v=onepage&q=thomas%20mandrup%20privatization%20of%20security&f=false> [cit. 2016-07-08]

MUIGEI, Nancy, 2013. [online]. Security Sector Reform/Development in Somalia. International Peace Support Training Centre, Occasional Paper, Series 4, No. 7. Dostupné z: http://www.ipstc.org/media/documents/Occasional_Paper_4-7.pdf. [cit. 2016-07-05]

NDLOVU-GATSHENI, Sabelo J. Weak states and the growth of the private security sector in Africa: Whither the African state? In: GUMEDZE, Sabelo [ed], 2007. [online]. Private Security in Africa: Manifestation, Challenges and Regulation. *ISS Monograph Series*, No. 139, s. 17-38. Dostupné z: http://psm.du.edu/media/documents/reports_and_stats/think_tanks/iss_gumedze_private_security_in_africa_nov_2007.pdf. [cit. 2016-03-14]

NTBOUBANDI, Faustin Z., 2011.[online]. South Africa: The regulatory Context of private military and security services. In: BAKKER, Christine, SOSSAI, Mirko, 2011. *Multilevel Regulation of Military and Security Contractors: The Interplay between International, European and Domestic Norms*. Hart Publishing Ltd., s. 664. Dostupné z: https://books.google.cz/books?id=I16BAAAQBAJ&pg=PT384&lpg=PT384&dq=meteoric+tactical+solutions+in+cote+d%C2%B4ivoire&source=bl&ots=xasTgghlHp&sig=cRXNsuSE7lhC_Nr7LUBH6_72A4M&hl=cs&sa=X&sqi=2&ved=0ahUKEwjv9_KpxYnOAhUjKcAKHdOxDIUQ6AEIJzAB#v=onepage&q=meteoric%20tactical%20solutions%20in%20cote%20d%C2%B4ivoire&f=false. [cit. 2016-07-01]

NYEMAH, Sunny. State-Building Efforts in Post-Conflict Liberia. In: BESADA, Hany [ed], 2009. [online]. *From Civil Strife to Peacebuilding. Examining Private Sector Involvement in West African Reconstruction*. Wilfrid Laurier University Press, s. 193-208. Dostupné z: https://www.cigionline.org/sites/default/files/from_civil_strife_to_peace_building.pdf [cit. 2016-03-12]

OCHOCHE, Sunday A., 2009.[online]. Post-Conflict Peacebuilding: The Role of the UN Integrated Office in Sierra Leone (UNIOSIL). In: BESADA, Hany [ed], 2009. [online]. *From Civil Strife to Peacebuilding. Examining Private Sector Involvement in West African Reconstruction*. Wilfrid Laurier University Press, s. 129-144. Dostupné z:

https://www.cigionline.org/sites/default/files/from_civil_strife_to_peace_building.pdf
[cit. 2016-03-06]

OJIELO, Ozonnia, 2009. [online]. Breaking with the Past: Transitional Justice in Sierra Leone. In: BESADA, Hany [ed], 2009. [online]. *From Civil Strife to Peacebuilding. Examining Private Sector Involvement in West African Reconstruction*. Wilfrid Laurier University Press, s. 97-128. Dostupné z:
https://www.cigionline.org/sites/default/files/from_civil_strife_to_peace_building.pdf
[cit. 2016-03-08]

O'KANE, David, MÉNARD, Anais, 2015. [online]. The Frontier in Sierra Leone: Past Experiences, Present Status, and Future Trajectories. Max Planck Institute for Social Anthropology, Working Paper no. 162, 28 s. ISSN 1615-4568. Dostupné z:
<http://www.eth.mpg.de/pubs/wps/pdf/mpi-eth-working-paper-0162.pdf>. [cit. 2016-07-15]

OLANIYAN, Azeez, 2011. Unorthodox peacekeepers and responses in Africa. In: GUMEDZE, Sabelo. [ed], 2011. [online]. *From market for force to market for peace. Private military and security companies in peacekeeping operations*. Institute for Security Studies, Monograph No. 183, s. 5-12. Dostupné z:
<http://www.issafrica.org/uploads/Mono183.pdf>. [cit. 2016-02-010]

ØSTENSEN, Åse G., 2011. [online]. UN Use of Private Military and Security Companies Practices and Policies. The Geneva Centre for the Democratic Control of Armed Forces, SSR Paper 3, s. 82. ISBN 978-92-9222-181-2. Dostupné z:
http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=7&ved=0ahUKEwiN7bDk67bNAhUJPxoKHycyDnQQFghbMAY&url=http%3A%2F%2Fwww.dcaf.ch%2Fcontent%2Fdownload%2F45662%2F678940%2Ffile%2Fssr_paper3.pdf&usg=AFQjCNE_ANYUoSBeXmfJi5dW47rvfCTfw&sig2=CGja8QafDqmcoHoUgy7JHg
ISBN 978-92-9222-181-2 [cit. 2016-07-10]

OULD-ABDALLAH, Ahmedou. Overview of the problem. In: International Alert, 1999, [online]. *The privatization of Security: Framing a Conflict Prevention and*

Peacebuilding Policy Agenda. Wilton Park Conference. Dostupné z:
http://www.sandline.com/hotlinks/1199_Wilton_Park.pdf [cit. 2016-03-04]

OUTTARA, Raphaël, 2008. [online]. Côte D'Ivoire. In: BRYDEN, Alan, N'DIAYE Boubacar, OLONISAKIN, Funmi [eds]. *Challenges of Security Sector Governance in West Africa*, Geneva Centre for the Democratic Control of Armed Forces, Geneva, s. 75-92. Dostupné z:
http://psm.du.edu/media/documents/reports_and_stats/think_tanks/dcaf_bryden_west_africa_security_governance.pdf. [cit. 2016-07-26]

PATMAN, Robert G., 1997. [online]. *Disarming Somalia: The Contrasting Fortunes of United States and Australian Peacekeepers during United Nations Intervention, 1992-1993*. *African Affairs*, Vol. 96, No. 385, s. 509-533. Dostupné z online databáze:
<http://www.jstor.org/stable/723817>. [cit. 2016-07-10]

PINGEOT, Lou, 2012. [online]. *Dangerous Partnership. Private Military & Security Companies and the UN*. Report, Global Policy Forum, Rosa Luxemburg Foundation, New York, 49 s. Dostupné z:
http://www.operationspaix.net/DATA/DOCUMENT/7370~v~Dangerous_Partnership__Private_Military_and_Security_Companies_and_the_UN.pdf. [cit. 2016-07-05]

RICHEMOND, Daphné, 2007. [online]. *The New Peacekeepers? Private Military Companies and the Future of Peacekeeping Operations*. ESIL Working Paper Agora Series, 11 s. Dostupné z:
http://www.esil-sedi.eu/fichiers/en/Agora_Richmond_358.pdf. [cit. 2016-07-14]

SELBER, Jesse, JOBARTEH, Kebba, 2002. [online]. *From Enemy to Peacemaker: The Role of Private Military Companies in Sub-Saharan Africa*. *Medicine & Global Survival*, Vol. 7, No. 2, s. 90-95. Dostupné z: <http://www.ipnw.org/pdf/mgs/7-2-selber.pdf>. [cit. 2016-07-20]

SMITH-HÖHN, Judy, 2010. *Rebuilding the Security Sector in Post-Conflict Societies. Perceptions from Urban Liberia and Sierra Leone*. [online]. Geneva Centre for the Democratic Control of Armed Forces, LIT, 225 s. Dostupné z:

<http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0ahUKEwJhx-z9zNbMAhVFDywkHSr5A5MQFggbMAA&url=http%3A%2F%2Fwww.dcaf.ch%2Fcontent%2Fdownload%2F35884%2F526985%2Ffile%2FSmith-H%25C3%25B6hn.pdf&usg=AFQjCNHNcht9jMgXJGLD40xjO-K-3YnK7w&sig2=qGLA-NZvH7XbEHSExQ63ug&bvm=bv.122129774,d.bGg>. [cit. 2016-03-18]

ŠLACHTA, Mojmir, 2007. *Ohniska napětí ve světě*. Kartografie Praha, a.s., Nakladatelství České geografické společnosti, s.r.o., Praha, 187 s. ISBN 978-80-7011-926-6

ŠLECHTA, Ondřej. Intervence v Libyi – černý Petr arabského jara. In: LOUŽEK, Marek, [ed], 2012, *Arabské jaro rok poté: Naděje nebo zklamání?*. Praha: Centrum pro ekonomiku a politiku. ISBN 978-80-87460-11-5.

TALJAARD, Reanette, 2008. [online]. Private and public security in South Africa. In: GUMEGZE, Sabelo [ed], 2008. *The Private Security Sector in Africa. Country Series. ISS Monograph series, No. 146, s. 69-98*. Dostupné z: <https://www.issafrica.org/uploads/MONO146FULL.PDF>. [cit. 2016-07-10]

TRUMBULL IV, George R., 2010. [online]. On Piracy and the Afterlives of Failed States. *Middle East Report, No. 256, Red Sea Roiling, s. 14-19*. Dostupné z online databáze: <http://www.jstor.org/stable/40985234>. [cit. 2016-07-14]

VAUX, Tony, SEIPLE, Chris, NAKANO, Greg, van BRABANT, Koenraad, 2002. [online]. Humanitarian action and private security companies. Opening the debate. *International Alert, London, s. 33*. ISBN 1-898702-12-8. Dostupné z: http://www.operationspaix.net/DATA/DOCUMENT/5736~v~Humanitarian_Action_and_Private_Security_Companies__Opening_the_Debate.pdf. [cit. 2016-07-01]

VEJNOVIĆ, Duško, PAVLOVIĆ, Gojko, 2010. [online]. Globalization and Privatization of Security. Original Scientific Article. Dostupné z: <http://defendologija->

banjaluka.com/images/casopis/engleski/29-30/06%20Vejnovic,%20Pavlovic.pdf. [cit. 2016-05-06]

VINES, Alex. Gurkhas and the private security business in Africa. In: CILLIERS, Jackie, MASON, Peggy, 1999, [online]. Peace, Profit or Plunder? The Privatisation of Security in War-torn African Societies, Institute for security studies, s. 123-140. Dostupné z: <https://www.issafrica.org/uploads/PEACECHAP7.PDF> [cit. 2016-02-02]

VON BOEMCKEN, Marc, 2012. [online]. Dealing with private security companies. Options for development cooperation in Timor-Leste, Liberia and Peru. BICC Focus 11, Bonn International Center for Conversion, 7 s. Dostupné z: https://www.bicc.de/uploads/tx_bicctools/BICC_Focus_11.pdf. [cit. 2016-07-02]

WEBINGER, Peter, SCHAHBASI, Alexander [eds], 2014. [online]. Stable states. Rethinking Social Cohesion and Good Governance. Österreichische Staatsdruckerei GmbH. , ISBN 978-3-200-03547-8. Dostupné z: https://www.staatsdruckerei.at/stablestates/downloads/Stable_states.pdf . [cit. 2016-07-05]

WEZEMAN, Pieter D., 2010. [online]. Arms flows and the conflict in Somalia. SIPRI Background Paper, Stockholm International Peace Research Institute, 12 s. Dostupné z: <http://books.sipri.org/files/misc/SIPRIBP1010b.pdf>. [cit. 2016-07-05]

WIHARTA, Sharon, 2006. [online]. Peace-building: the new international focus on Africa. *Armament , Diarmament and International Security*. SIPRI Yearbook 2006, s.139-157. Dostupné z: http://www.academia.edu/3133814/Peace-building_the_new_international_focus_on_Africa. [cit. 2016-03-08]

WRIGHT, Derek, BROOKE, Jennifer C., 2007, [online]. Filling the void: Contractors as peacemakers in Africa. African Security Review, Institute for Security Studies. Dostupné z: <https://www.issafrica.org/filling-the-void-contractors-as-peacemakers-in-africa-derek-wright-and-jennifer-c-brooke> [cit. 2016-03-08]

YABI, Gilles, GOODWIN, Andrew, 2009. [online]. From Linas-Marcoussis to the Ouagadougou Political Agreement: The Tortuous and Open-Ended Peace Process in Côte d'Ivoire. In: BESADA, Hany [ed], 2009. [online]. *From Civil Strife to Peacebuilding. Examining Private Sector Involvement in West African Reconstruction*. Wilfrid Laurier University Press, s. 129-144. Dostupné z: https://www.cigionline.org/sites/default/files/from_civil_strife_to_peace_building.pdf [cit. 2016-03-06]

ZANKER, Francisca, 2015. [online]. A Decade of Police Reform in Liberia: Perceptions, Challenges and Ways Ahead, Centre for Security Governance, Issue no. 4, SSR 2.0 BRIEF. Dostupné z: <http://www.secgovcentre.org/files/www/SSR-2.0-Brief-4-Zanker.pdf> [cit. 2016-05-03]

Online dokumenty

ADDITIONAL PROTOCOL I, 1997. [online]. Protocol Additional to the Geneva Conventions of 12 August 1949, and relating to the Protection of Victims of International Armed Conflicts (Protocol I), 8 June 1977. Dostupné z: <https://www.icrc.org/ihl/INTRO/470>. [2016-07-08]

AFRICA CONFIDENTIAL, 2003. [online]. CÔTE D'IVOIRE: Faux EO?. Africa Confidential, Vol. 44, No. 8. Dostupné z: http://www.africa-confidential.com/article-preview/id/223/Faux_EO. [cit. 2016-07-04]

BOUTROUS-GHALI, Boutros, 1992, [online]. Agenda for Peace, 2011. Dostupné z: <http://graduateinstitute.ch/cms/files/shared/Winter/protected/Boutros%20Boutros%20Ghali%20Agenda%20for%20Peace.pdf.html> [cit. 2016-05-03]

INTERNATIONAL COMMITTEE OF THE RED CROSS, 2009, [online]. The Monrovia Document On pertinent international legal obligations and good practices for States related to operations of private military and security companies during armed

conflict. Dostupné z: https://www.icrc.org/eng/assets/files/other/icrc_002_0996.pdf [cit. 2016-03-06]

EUROPEAN COMMISSION, 2013. [online]. Joint Staff Working Document on an "Integrated EU approach to Security and Rule of Law in Somalia". Dostupné z : <http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=EN&f=ST%2012360%202013%20INIT> [cit. 2016-07-15]

INTERNATIONAL CRISIS GROUP, 2003.[online]. Côte D'Ivoire: "The War Is Not Yet Over". ICG Africa Report No. 72. Dostupné z: [http://www.crisisgroup.org/~media/Files/africa/west-africa/cote-divoire/Cote%20dIvoire%20The%20War%20Is%20Not%20Yet%20Over.pdf](http://www.crisisgroup.org/~/media/Files/africa/west-africa/cote-divoire/Cote%20dIvoire%20The%20War%20Is%20Not%20Yet%20Over.pdf). [cit. 2016-07-15]

INSTITUTE FOR SECURITY STUDIES, 2012. [online]. The Involvement of the Private Security Sector in African Conflicts, Peacekeeping and Humanitarian Assistance Operations. Final Technical Report, Conflict Management and Peacebuilding Division. Dostupné z: <https://idl-bnc.idrc.ca/dspace/bitstream/10625/52397/1/IDL-52397.pdf> .[cit. 2016-07-15]

MOTZOURIS, Michon, 2011. [online]. Conference Report on the Involvement of the Private Security Sector in Humanitarian Assistance Operations in Africa. African Conflict Prevention Programme and Security Sector Governance Programme, Institute for Security Studies. Dostupné z: http://psm.du.edu/media/documents/reports_and_stats/think_tanks/iss_conference_report_sept_2011.pdf. [cit. 2016-07-15]

SIDIBÉ, Doudou, 2013. [online]. Peace processes in Côte d'Ivoire: Democracy and challenges of consolidating peace after the post-electoral crisis. ACCORD Conference Paper, Issue 1. Dostupné z: <http://accord.org.za/wp-content/uploads/2013/03/ACCORD-Conference-Paper-1-2013-Peace-processes-in-Cote-dIvoire.pdf>. [cit. 2016-07-15]

THE WORLD BANK AND CARTER CENTER, 1997. [online]. From Civil War to Civil Society. The Transition from War to Peace in Guatemala and Liberia, 29 s. Dostupné z: <https://www.cartercenter.org/documents/1200.pdf>. [cit. 2016-07-20]

UNITED NATIONS, 1945. [online]. Charter of the United Nations and Statute of the International Court of Justice. Dostupné z: <https://treaties.un.org/doc/publication/ctc/uncharter.pdf>. [cit. 2016-07-08]

UNITED NATIONS DEPARTMENT OF PEACEKEEPING OPERATIONS, 2012. [online]. Civil Affairs Handbook. United Nations Department of Peacekeeping Operations and Department of Field Support. Dostupné z: http://www.un.org/en/peacekeeping/documents/civilhandbook/Civil_Affairs_Handbook.pdf. [cit. 2016-07-10]

UNITED NATIONS DEVELOPMENT PROGRAMME, 2011. [online]. The Conflict in Côte d'Ivoire and its Effect on West African Countries: A Perspective from the Ground. Regional Bureau for Africa, Issue Brief. Dostupné z: <http://www.undp.org/content/dam/rba/docs/Issue%20Briefs/The%20Conflict%20in%20Cote%20d'Ivoire%20and%20its%20Effect%20on%20West%20African%20Countries%20a%20Perspective%20from%20the%20Ground.pdf>. [cit. 2016-07-02]

UN GENERAL ASSEMBLY, 1995, [online]. Supplement to An Agenda for Peace: Position Paper of the Secretary – General on the Occasion of the Fiftieth Anniversary of the United Nations. Dostupné z: <http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/UNRO%20S1995%201.pdf> [cit 2016-03-15]

UNITED NATIONS GENERAL ASSEMBLY, 2013.[online]. Report of the Working Group on the use of mercenaries as a means of violating human rights and impeding the exercise of the right of peoples to self-determination. Human Rights Council. Dostupné z: http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/A_HRC_24_45_Add.2.pdf. [cit. 2016-07-14]

UNITED NATIONS SECURITY COUNCIL, 2012. [online]. Letter dated 11 July 2012 from the Chair of the Security Council Committee pursuant to resolutions 751 (1992) and 1907 (2009) concerning Somalia and Eritrea addressed to the President of the Security Council. Dostupné z:

http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2012/544 . [cit. 2016-07-11]

UNITED NATIONS SECURITY COUNCIL, 2013. [online]. Eleventh report of the Secretary-General on the United Nations Integrated Peacebuilding Office in Sierra Leone. Dostupné z: http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_2013_547.pdf . [cit. 2016-07-10]

WEBER, Max, 1919, [online]. Politics as a Vocation. Dostupné z: <http://anthropos-lab.net/wp/wp-content/uploads/2011/12/Weber-Politics-as-a-Vocation.pdf> [cit. 2016-03-10]

WORLD BANK, 2005. [online]. Conflict in Somalia: Drivers and Dynamics. The World Bank Publications, 60 s. Dostupné z: <https://siteresources.worldbank.org/INTSOMALIA/Resources/conflictinsomalia.pdf>. [2016-07-15]

Zpravodajské servery

BBC, 2 April, 2003. [online]. Ivory Coast mercenary warning. Africa, *BBC News*. Dostupné z: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/2909769.stm>. [cit. 2016-07-04]

BBC, 23 November 2012, [online]. Sierra Leone: Ernest Bai Koroma wins presidential poll. Africa, *BBC News*. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-africa-20472962>. [cit. 2016-03-10]

BBC, 31 March 2014. [online]. Ebola: Liberia confirms cases, Senegal shuts border. Africa, *BBC News*. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-africa-26816438>. [cit. 2016-07-10]

BBC, 4 February 2016. [online]. Somalia country profile. Africa, *BBC News*. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-africa-14094503>. [cit. 2016-07-16]

ABDI, Rashid, 12 January 2012. [online]. Is Somalia's al-Shabab on the back foot?. Africa, *BBC News*. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-africa-16510716>. [cit. 2016-07-14]

GETTLEMAN, Jeffrey, MAZZETTI, Mark, SCHMITT, Eric, 10 August 2011. [online]. U.S. Relies on Contractors in Somalia Conflict. Africa, *The New York Times*. Dostupné z: http://www.nytimes.com/2011/08/11/world/africa/11somalia.html?_r=2. [cit. 2016-07-05]

MIEU, Baudelaire, 08 Septembre 2009, Côte d'Ivoire: Security business. *Jeune Afrique*. Dostupné z : <http://www.jeuneafrique.com/201365/politique/c-te-d-ivoire-security-business/>. [cit. 2016-07-10]

Repelling pirate attacks: the measures to protect a ship, 10 February 2014, *The Telegraph*. Dostupné online z: <http://www.telegraph.co.uk/sponsored/culture/captain-phillips-film/10367534/security-against-pirate-attacks.html>. [cit. 2016-07-21]

SMITH, David, 10 September 2012. [online]. Somalia chooses new leader in presidential elections. Somalia, Middle East, *The Guardian*. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2012/sep/10/somalia-chooses-new-president-elections>. [cit. 2016-07-04]

VIDAL, John, 3 May 2003.[online] .Oil rig hostages are freed by strikers as mercenaries fly out. *The Guardian*. Dostupné z: <http://www.theguardian.com/world/2003/may/03/oil.business>. [2016-03-23]

Oficiální webové stránky

Bancroft Global Services, dostupné z: <http://www.bancroftglobal.org> [cit. 2016-07-21]

DynCorp International, dostupné z: <http://www.dyn-intl.com/> [cit. 2016-05-03]

G4S, dostupné z: <http://www.g4s.ci/en> [cit. 2016-07-23]

Gurkha Security Services, dostupné z: <http://gurkhasecurityservices.co.uk/> [cit. 2016-05-08]

Inter-Con Security, dostupné z: <http://www.icsecurity.com/> [cit. 2016-07-21]

International Alert - <http://www.international-alert.org/> [cit. 2014-06-01]

Pacific Architects and Engineers, dostupné z <https://www.pae.com/about-pae> [cit. 2016-05-03].

Sandline International - <http://www.sandline.com/site/> [cit. 2016-05-03].

UNOCI, dostupné z: <http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/unoci/> [cit. 2016-07-26]

UNSOM, dostupné z: <http://unsom.unmissions.org> [cit. 2016-07-21]

Další internetové zdroje

CIA World Factbook, dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/> [cit. 2016-05-03]

Freedom House, 2015a, [online]. Freedom in the world 2015, Liberia, Overview. Dostupné z: <https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2015/liberia>. [cit. 2016-05-03]

Freedom House, 2015b,[online]. Freedom in the world 2015, Sierra Leone, Overview. Dostupné z: <https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2015/sierra-leone> [cit. 2016-05-03]

GlobalSecurity.org, Executive Outcomes, [online] Dostupné z :
<http://www.globalsecurity.org/military/world/para/executive-outcomes.htm> [cit. 2016-05-03].

Seznam příloh

Příloha č. 1: Budování míru jako multidimenzionální proces (tabulka)

Příloha č. 2: Rozdíl mezi SVS a SBS (tabulka)

Příloha č. 3: Aktivity, příklady a uživatelé SVBS (tabulka)

PŘÍLOHOVÁ ČÁST

Příloha č. 1: Budování míru jako multidimenzionální proces

Aktivity v rámci reformy a rekonstrukce	
Bezpečnostní dimenze	DDR bývalých bojovníků Boj proti minám Kontrola zbraní Refoma bezpečnostního sektoru
Politická dimenze	Podpora politických a administrativních orgánů a struktur Dobrá správa, demokracie a lidská práva Zplnomocnění občanské společnosti Smír Přechodná spravedlnost
Socio-ekonomická dimenze	Repatriace a reintegrace uprchlíků a vnitřně vysídlených osob Obnova infrastruktury a důležitých veřejných funkcí Rozvoj ve vzdělání a zdravotnictví Rozvoj soukromého sektoru, zaměstnanosti, obchodu a investic

(tabulka převzata a přeložena z Hänggi, 2005, s. 12)

Příloha č. 2: Rozdíl mezi SVS a SBS

Služby poskytované SBS	Služby poskytované SVS
• Fyzická ochrana (statická/mobilní) • Přímá ochrana (jako například služba osobních strážců) • Rychlá reakce • Technická bezpečnost • Stálý dozor • Investigativní služby • Komplexní odhad a minimalizace rizika pro soukromé společnosti • Obchodní zpravodajství, povinná péče, analýza politických rizik	• Armádní výcvik, konzultace pro národní i zahraniční jednotky • Vojenské zpravodajství • Dodávky (zprostředkování) zbraní • Bojová podpora • Humanitární odstraňování min • Technické zabezpečení • Vojenské a nevojenské podpůrné služby • Ostatní služby, které byly převzaty od armády

(tabulka převzata a přeložena z Kwaja, 2011b, s. 5)

Příloha č. 3: Aktivity, příklady a uživatelé SVBS

Aktivity a poskytované služby	Příklady společností	Hlavní uživatelé
Bojová podpora	Executive Outcomes, Sandline International, IDAS, Gurkha Security Guards	Vlády
Vojenské poradenství a výcvik	DSL, MPRI, Silver Shadow, Levdan, Vinnel, BDM	Vlády
Zprostředkování zbraní	Executive Outcomes, Sandline International, Levdan	Vlády
Shromažďování informací – zpravodajské služby	Control Risk Group, Kroll, Saladin, DynCorp	Vlády, nadnárodní korporace
Bezpečnostní služby a prevence zločinu	DSL, Lifeguard, Group 4, Control Risk Group, Gurkha Security Guards, Gray Security, Coin Security	Nadnárodní korporace, humanitární organizace
Logistická podpora	Brown and Root, DynCorp, Pacific Architects and Engineers	Peacekeepingové organizace, humanitární organizace

(tabulka převzata a přeložena z Lilly, 2000, s. 11)

Projekt diplomové práce

Výzkumný projekt

Téma: Role soukromých bezpečnostních společností při budování míru v Africe

Vypracovala: Ivana Volencová

Vymezení tématu:

Fenomén privatizace bezpečnosti:

Soukromé formy bezpečnosti nebyly na mezinárodním poli během studené války tak výrazně zastoupeny, avšak po pádu bipolárního systému se začaly ve velkém množství na mezinárodní scéně objevovat nové soukromé vojenské a bezpečnostní společnosti, jejichž význam začal rapidně stoupat a jejichž služby začaly být stále více žádané. Tento rychlý nárůst v činnosti soukromých bezpečnostních firem podle Damiana Lilly, programového manažera International Alert²⁰, spočívá v nárůstu nestability především slabých států v důsledku pádu bipolárního systému a rostoucí neochoty silných mezinárodních aktérů se do řešení těchto krizí zapojit (Lilly, 2000: 7). Soukromé bezpečnostní společnosti tak v posledních letech stále více konkurují národním vládám v oblasti, která dříve byla pokládána za čistě státní monopol, a to především při peacekeepingových a peacebuildingových operacích (Kuwali, 2011: 95).

Soukromé vojenské vs. bezpečnostní společnosti:

Drtivá většina autorů odborných článků, které se týkají problematiky privatizace bezpečnosti, mezi soukromými vojenskými a bezpečnostními společnostmi nerozlišuje a uvádí je jako jeden obecný pojem. Přestože se činnost obou typů bezpečnostních společností prolíná, v jistém smyslu se liší, a to především ve spojitosti s budováním a posilováním míru.

Soukromé vojenské společnosti jsou firmy, které se specializují na služby týkající se vojenské podpory jako vojenský výcvik, zprostředkování zbraní, poskytnutí vojenské podpory v boji, vojenské zpravodajství a mnoho dalších služeb týkajících se přímého boje. Na druhé straně soukromé bezpečnostní společnosti poskytují především fyzickou ochranu, službu osobních strážců, technickou podporu, zpravodajskou službu, stálý dozor, odhad rizika a mnoho dalších služeb posilujících bezpečnost státních i nestátních entit, proto jsou mnohem více využívány po skončení konfliktu, při snahách znovuvybudovat stabilní mír a kvalitní bezpečnostní systém (Kwaja, 2011b: 4-5).

---

²⁰ International Alert je nezávislá nevládní peacebuildingová organizace. Dostupné z: <http://www.international-alert.org/who-we-are>. [cit. 2014-06-01]

Z tohoto důvodu se tato práce bude zabývat soukromými bezpečnostními společnostmi právě ve spojitosti s peacebuildingovými operacemi.

Česká literatura zabývající se privatizací bezpečnosti a působením soukromých vojenských a bezpečnostních společností není příliš početná, přestože se tento fenomén od devadesátých let prudce rozvíjí a posiluje svůj význam. Asi nejdůležitější českou publikací v této oblasti je *Privatizace bezpečnosti: České a zahraniční zkušenosti* od Oldřicha Bureše a kolektivu (2013). V zahraniční literatuře však najdeme mnoho odborných článků a publikací zabývajících se tímto tématem. Zatímco se však mnoho odborných prací soustředí zejména na soukromé vojenské společnosti, význam bezpečnostních společností je víceméně opomíjen. Tato práce se proto bude soustředit pouze na činnost soukromých bezpečnostních společností a to v souvislosti s budováním míru na africkém kontinentu.

Cíl práce a výzkumné otázky

Cílem této práce je především zmapování činnosti soukromých bezpečnostních společností se zaměřením na vývoj a kvalitu jejich poskytovaných služeb v souvislosti s budováním míru v Africe od devadesátých let do současnosti. Hlavní výzkumné otázky stanovené pro tento projekt zní: „*Jakou roli hrají soukromé bezpečnostní společnosti při budování míru a stability v post-konfliktních afrických zemích?*“ a „*Je rozdíl mezi působením domácích a mezinárodních soukromých bezpečnostních společností?*“

Operacionalizace

Pro zodpovězení výzkumných otázek bude veden interpretativní kvalitativní výzkum, přičemž práce bude zpracována formou komparativní případové studie vybraných afrických zemí. U jednotlivých případů se práce zaměří především na druhy poskytovaných služeb soukromými bezpečnostními společnostmi (domácími i mezinárodními) v souvislosti s procesem budování míru, na postupný vývoj jejich činnosti a na to, kým jsou tyto společnosti nejčastěji nájímány (národními vládami, vládními organizacemi či nevládními organizacemi). Současně se práce pokusí zhodnotit, které z těchto aktivit soukromých bezpečnostních společností spíše přispívají či komplikují snahy o budování udržitelného míru. Srovnání případových studií bude provedeno za účelem porozumění dané problematice a odhalení případných specifických rysů jednotlivých případů. Cílem tedy bude především najít shody a rozdíly v působení soukromých bezpečnostních společností v kontextu procesu budování míru v Africe od devadesátých let dvacátého století do současnosti.

Celý výzkum bude veden induktivním postupem, přičemž sběr potřebných dat bude založen především na provedení analýzy odborných publikací a studiu primárních a sekundárních zdrojů.

Vybranými zeměmi pro tento projekt jsou:

Sierra Leone

Nigérie

Libérie

Pobřeží slonoviny

Výběr případů:

Všechny tyto země mají mnoho podobných znaků – všechny jsou africké země a všechny jsou země rozvrácené táhlým konfliktem, který proběhl někdy v posledních dvou dekáдах. Z toho důvodu už několik let probíhají v těchto zemích snahy, jak na národní, tak na mezinárodní úrovni, o reformy bezpečnostního sektoru, posílení slabých institucí a vybudování stability a trvalého míru. Současně ve všech těchto zemích právě v souvislosti s budováním míru působily a stále působí soukromé bezpečnostní společnosti. Nejvýznamnějšími bezpečnostními společnostmi operujícími v těchto zemích jsou Group4Securicor, DynCorp International a Pacific Architects and Engineers (Abrahamsen, Williams 2005, Kwaja 2011a). Kromě těchto největších společností ale v těchto zemích působí mnoho dalších menších bezpečnostních společností, ať už lokálních či globálních, jejichž činnost bude blíže přiblížena v práci.

Přes značnou podobnost jsou mezi těmito zeměmi i jisté odlišnosti. Sierra Leone byla vybrána jako představitel tzv. zhrouteného státu, kterým se stala z důvodu dlouhotrvající občanské války (Abrahamsen, Williams 2005). Nigérie byla vybrána jako oblast bohatá na zdroje, hlavně ropu, což by mohlo zajímavým způsobem ovlivnit působení soukromých bezpečnostních společností. Libérie byla vybrána jako země, kde už se podařilo významně pokročit při stabilizaci země (Center for International Peace Operations, 2007: 7) a Pobřeží Slonoviny bylo vybráno jako zhroutený stát bohatý na nerostné suroviny.

Předpokládaná osnova práce

1 Úvod

2 Privatizace bezpečnosti

2.1 Činnost soukromých bezpečnostních společností

3 Budování míru v Africe

3.1 Sierra Leone

3.2 Nigérie

3.3 Libérie

3.4 Pobřeží Slonoviny

4 Závěr

Odborná literatura

Tato práce bude vycházet především ze sbírky odborných textů *Private Security in Africa: Manifestation, Challenges and Regulation*, jejímž editorem je Sabelo Gumedze (2007), přičemž se zaměří především na tvrzení J. J. Messnera v kapitole 4 nazvané *Ethical Security: The Private Sector in Peace and Stability Operations*, že soukromí bezpečnostní aktéři se stali nepostradatelným komponentem mírových operací po celém světě a že přispívají k budování stability a míru v africké společnosti.

Podkladem pro tento výzkum bude i práce Chrise Kwaji *Profiteering and Peacebuilding: A Study of Private Military/Security Companies in the Mano River Union Conflicts* (2011) a případové studie Rity Abrahamsen a Michaela Williamse *The Globalization of Private Security. Country Report: Sierra Leone a Country report: Nigeria* (2005).

Další předpokládané zdroje:

BESADA, H. [ed]. (2009). *From Civil Strife to Peacebuilding. Examining Private Sector Involvement in West African Reconstruction*. Wilfrid Laurier University Press, s. 287.

CURTIS, D. a DZINESA, G. A. [ed].(2012). *Peacebuilding, Power and Politics in Africa*. Cambridge Centre of African Studies Series. Ohio University Press, s. 360.

DAYTON, B. W. a Kriesberg, L. (2009). *Conflict Transformation and Peacebuilding: Moving From Violence to Sustainable Peace*. Routledge, s. 288.

GERSON, A. (2001). Peace Building: The Private Sector's Role. *The American Journal of International Law*, Vol. 95, No. 1, pp. 102-119. (Dostupné z databáze JSTOR)

Použité zdroje:

ABRAHAMSEN, R. a WILLIAMS, M. (a).(2005). The Globalization of Private Security. Country Report: Nigeria. University of Wales, Aberystwyth. Dostupné z: <http://users.aber.ac.uk/rbh/privatesecurity/country%20report-nigeria.pdf>. [cit. 2014-06-04]

ABRAHAMSEN, R. a WILLIAMS, M. (b).(2005). The Globalization of Private Security. Country Report: Sierra Leone. University of Wales, Aberystwyth. Dostupné z:

<http://users.aber.ac.uk/rbh/privatesecurity/country%20report-sierra%20leone.pdf>. [cit. 2014-06-04]

BUREŠ, O. a kol. (2013). *Privatizace bezpečnosti: České a zahraniční zkušenosti*. Grada Publishing a.s., s. 320.

Center for International Peace Operations, Kofi Annan International Peacekeeping Training Centre. (2007). *Post-conflict Peacebuilding in Liberia – Much Remains to Be Done*. Report of the third ZIF/KA IPTC Seminar, Accra, Ghana. Dostupné z: http://www.zif-berlin.org/fileadmin/uploads/analyse/dokumente/veroeffentlichungen/Liberia_Report_final_3_6_08.pdf. [cit. 2014-06-15]

GUMEDZE, S. [ed]. (2011). *From market for force to market for peace. Private military and security companies in peacekeeping operations*. Institute for Security Studies, Monograph No. 183, s. 91-127. Dostupné z: <http://www.issafrika.org/uploads/Mono183.pdf>. [cit. 2014-06-02]

GUMEDZE, S. [ed]. (2007). *Private Security in Africa: Manifestation, Challenges and Regulation*. *ISS Monograph Series, No. 139*. Dostupné z: http://psm.du.edu/media/documents/reports_and_stats/think_tanks/iss_gumedze_private_security_in_africa_nov_2007.pdf. [cit. 2014-06-04]

KUWALI, D. Legal Perspective . Do private military companies have a legitimate place in peacekeeping?. In: GUMEDZE, S. (2011). *From market for force to market for peace. Private military and security companies in peacekeeping operations*. Institute for Security Studies, Monograph No. 183, s. 91-127. Dostupné z: <http://www.issafrika.org/uploads/Mono183.pdf>. [cit. 2014-06-02]

KWAJA, CH. M. A. (a). Private military/security companies and peacebuilding in West Africa. In: GUMEDZE, S. (2011). *From market for force to market for peace. Private military and security companies in peacekeeping operations*. Institute for Security Studies, Monograph No. 183, s. 91-127. Dostupné z: <http://www.issafrika.org/uploads/Mono183.pdf>. [cit. 2014-06-02]

KWAJA, CH. M. A.(b). (2011). Profiteering and Peacebuilding: A Study of Private Military/Security Companies in the Manu River Union Conflicts. Centre for Conflict Management and Peace Studies, University of Jos. Dostupné z: http://www.westafricapeace.org/wp-content/uploads/2012/05/Chris_Kwaja_Profiteering_and_Peacebuilding_A_Study_of_Private_MilitarySecurity_Companies_in_the_Manu_River_Union_Conflicts.pdf. [cit. 2014-06-02]

LILLY, D. (2000). The Privatization of Security and Peacebuilding. A Framework for Action. *International Alert*. Dostupné z: http://psm.du.edu/media/documents/reports_and_stats/ngo_reports/intlalert_lilly_private_security_peacebuilding_2000.pdf. [cit. 2014-06-01]

MESSNER, J. J. Ethical security: The private sector in peace and stability operations. In: GUMEDZE, S. [ed]. (2007). *Private Security in Africa: Manifestation, Challenges and Regulation*. ISS Monograph Series, No. 139. Dostupné z: http://psm.du.edu/media/documents/reports_and_stats/think_tanks/iss_gumedze_private_security_in_africa_nov_2007.pdf. [cit. 2014-06-04]

WIHARTA, Sharon, 2006. [online]. Peace-building: the new international focus on Africa. *Armament , Diarmament and International Security*. SIPRI Yearbook 2006, s.139-157. Dostupné z: <http://www.dcaf.ch/Publications/Security-Governance-in-Post-Conflict-Peacebuilding>. [cit. 2016-03-08]

Domovská internetová stránka International Alert: <http://www.international-alert.org/who-we-are>. [cit. 2014-06-01]